

Zpráva o realizaci
Národního programu reforem
České republiky 2023

Obsah

1. ÚVOD	1
2. MAKROEKONOMICKÝ A ROZPOČTOVÝ KONTEXT	3
3. REFORMY A VEŘEJNÉ INVESTICE	5
3.1 DIGITÁLNÍ TRANSFORMACE	5
Digitalizace veřejné správy	5
Digitalizace podniků.....	11
Digitální vysokokapacitní sítě.....	13
3.2 FYZICKÁ INFRASTRUKTURA A ZELENÁ TRANZICE	16
Udržitelná doprava	18
Přechod na oběhové hospodářství	19
Biodiverzita	20
Reforma lesnictví a správy vodních toků	22
3.3 VZDĚLÁVÁNÍ A TRH PRÁCE.....	25
Vzdělávání a digitalizace	25
Rozvoj trhu práce a zaměstnanost.....	30
3.4 INSTITUCE, REGULACE A PODPORA PODNIKÁNÍ V REAKCI NA COVID-19.....	40
Protikorupční reformy	40
Podpora podnikání.....	41
Veřejná správa	43
3.5 VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE	46
Výzkum a vývoj ve zdravotnictví	47
Podpora výzkumu a vývoje v podnicích	48
3.6 ZDRAVÍ A ODOLNOST OBYVATEL	51
3.7 ENERGETIKA – REPOWEREU	53
Přechod na čistší zdroje energie	53
Snižování spotřeby energie a renovace budov a ochrana ovzduší.....	54
Snižování rizika energetické chudoby a podpora dostupného bydlení	55
4. POKROK V PLNĚNÍ CÍLŮ UDRŽITELNÉHO ROZVOJE OSN	58
4.1 ZELENÁ TRANSFORMACE.....	58
4.2 SOCIÁLNÍ SPRÁVEDLNOST.....	63
4.3 PRŮŘEZOVÉ SDG: DIGITÁLNÍ TRANSFORMACE, PRODUKTIVITA, MAKROEK. STABILITA, URBÁNNÍ A REGIONÁLNÍ ROZVOJ	66

Seznam zkratk

AI	Artificial Intelligence
AI TEF	Testovací a experimentální zařízení v oblasti umělé inteligence (<i>Artificial Intelligence Testing and Experimentation Facility</i>)
AOPK ČR	Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
AP	Advanced Placement
AVOŠ	Asociace vyšších odborných škol
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
BEZ	Bateriová elektrická vozidla
BIM	Building Information Modelling
BRO	Biologicky rozložitelný odpad
CAAIS	Centrální autentizační a autorizační informační systém
CID	Prováděcí rozhodnutí Rady EU
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
CSRs	Specifická doporučení Rady EU (<i>Country Specific Recommendations</i>)
ČR	Česká republika
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ČVUT	České vysoké učení technické v Praze
D&B	Design and Build
DC	Datové centrum
DESI	Digital Economy and Society Index
DIA	Digitální informační agentura
DIH	Centra pro digitální inovace (<i>Digital Innovation Hubs</i>)
DPH	Daň z přidané hodnoty
ECOFIN	Rada pro hospodářské a finanční věci
EDIH	Evropská centra pro digitální inovace (<i>European Digital Innovation Hubs</i>)
EHDS	Evropský prostor pro zdravotní data
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
EU	Evropská unie
GeoInfoStrategie	Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice
GPG	Genderová příjmová nerovnost (<i>Gender pay gap</i>)
HDP	Hrubý domácí produkt
HPC	Vysoce výkonná výpočetní technika (<i>High Performance Computing</i>)
IOS	Inovace oborové soustavy
IP	Implementační plány

IPOR	Individuální plán osobního rozvoje
IROP	Integrovaný regionální operační program
JePEK	Jednotný portál evidence kontrol
KKS	Kulturní a kreativní sektor
KKO	Kulturní a kreativní odvětví
KPV	Kontrolní povodňová vlna
LPIS	Land Parcel Identification System
LULUCF	Využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (Land Use, Land-Use Change and Forestry)
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPO-DU	Ministerstvo průmyslu a obchodu – <i>Delivery Unit</i> (Odbor řízení NPO)
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MSP	Malé a střední podniky
MSp	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZd	Ministerstvo zdravotnictví
MZD	Meliorizační a zpevňující dřeviny
MZe	Ministerstvo zemědělství
MZV	Ministerstvo zahraničních věcí
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NIPI	Národní infrastruktura pro prostorové informace
NPI	Národní pedagogický institut ČR
NPO	Národní plán obnovy
NPR	Národní program reforem
NPŽP	Národní program Životní prostředí
NSK	Národní soustava kvalifikací
NZÚ	Nová zelená úsporám
NRIS3	Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR
NP VaVaI	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací ČR 2021+
ODA	Oficiální rozvojová pomoc (<i>Official Development Assistance</i>)
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OP JAK	Operační program Jan Ámos Komenský
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP TAK	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OP Z	Operační program Zaměstnanost
OP Z+	Operační program Zaměstnanost Plus

OP ŽP	Operační program Životní prostředí
OSN	Organizace spojených národů
OZE	Obnovitelné zdroje energie
PPP	Partnerství veřejného a soukromého sektoru (<i>Public – Private Partnership</i>)
PSP	Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR
RHSD	Rada hospodářské a sociální dohody ČR
RIA	Hodnocení dopadů regulace
RRF	Nástroj pro oživení a odolnost (<i>Recovery and Resilience Facility</i>)
RVP G	Rámcový vzdělávací program pro gymnázia
RVP SOV	Rámcový vzdělávací program pro střední odborné vzdělávání
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
SCLLD	Strategie komunitně vedeného místního rozvoje
SDG	Jednotná digitální brána (Single Digital Gateway)
SDGs	Cíle udržitelného rozvoje OSN – Agenda 2030
SFŽP ČR	Státní fond životního prostředí ČR
SRRVS	Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR
Strategie 2030+	Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2030+
SZP	Společná zemědělská politika
TA ČR	Technologická agentura ČR
TPWC	Transparentní a předvídatelné pracovní podmínky (<i>Transparent and predictable working conditions</i>)
ÚEPaV	Úplné elektronické podání a vyřízení
ÚP ČR	Úřad práce České republiky
VaVaI	Výzkum, vývoj a inovace
VHCN	Sítě s velmi vysokou kapacitou (<i>Very High Capacity Networks</i>)
VOŠ	Vyšší odborná škola
VPP	Veřejně prospěšné práce
VPP	Veřejně prospěšné práce
VŠB-TUO	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava
VUT	Vysoké učení technické v Brně
WLB	Rovnováha mezi pracovním a soukromým životem (<i>Work life balance</i>)

1. Úvod

Tato Zpráva hodnotí plnění opatření uvedených v letošním **Národním programu reforem České republiky**¹ (NPR 2023). Zpráva je součástí každoročního cyklu koordinace hospodářských politik EU pojmenovaného *evropský semestr*. V souladu se zavedenou praxí [schválila Rada EU dne 16. 6. 2023](#) Evropskou komisí (EK) navržená specifická doporučení pro jednotlivé členské státy EU (*Country Specific Recommendations*, CSRs), která budou představovat jedno ze základních východisek pro přípravu NPR v roce 2024.

Klíčovým faktorem při implementaci NPR 2023 je i nadále pokračující agrese Ruské federace vůči Ukrajině, která přinesla Ukrajině humanitární katastrofu a zničení celých měst, ale také mnoho zásadních dopadů na ostatní státy evropského kontinentu, které se promítly mj. do podstatného zvýšení cenové hladiny.

V souvislosti s výše zmíněným válečným konfliktem na Ukrajině a nutností urychleně řešit strategickou energetickou bezpečnost byl na základě usnesení vlády ze dne 21. 6. 2023 zřízen Vládní výbor pro strategické investice. Úkolem Výboru je proto napomáhat lepší koordinaci přípravy a zlepšení podmínek pro rychlejší a efektivnější realizaci strategických investic v oblastech dopravy bydlení, energetiky, vzdělávání a výzkumu, vývoje a inovací (VaVaI), investic vyžadujících pro udělení pobídky souhlas vlády.

Aktualizace a rozšíření Národního plánu obnovy

Evropský semestr slouží také ke správě implementace **Nástroje pro oživení a odolnost** (*Recovery and Resilience Facility*, RRF), který je v ČR implementován na základě **Národního plánu obnovy** (NPO). V souladu s pokyny EK byla tedy do NPR 2023 integrována průběžná zpráva o implementaci NPO v ČR – zejména v části 3. *Reforms a veřejné investice*. Struktura části 3., tedy kapitol 3.1 až 3.7, odpovídá sedmi pilířům rozšířeného NPO.

Během přípravy NPR 2023 vláda souběžně připravovala aktualizaci a rozšíření NPO, aby implementace RRF v ČR lépe odpovídala novým zásadním výzvám. Došlo tak k úpravě vybraných milníků a cílů dosavadního NPO. Rozšířený NPO však především přináší nové reformy a veřejné investice. Alokace původního NPO činila cca 179 mld. Kč. Díky využití dodatečných grantů národní obálky pro ČR, nové kapitoly REPowerEU i půjčky ČR z RRF se alokace NPO navýší o cca 49 mld. Kč. Aktualizace a rozšíření NPO byly finálně projednány vládou dne 23. 8. 2023 a *prováděcí rozhodnutí Rady EU* k rozšířenému NPO bylo následně schváleno na zasedání Rady pro hospodářské a finanční záležitosti (ECOFIN) dne 17. 10. 2023.

Nová opatření financovaná z **navýšené grantové národní obálky** RRF přinesou např. digitální transformace veřejné správy, rozvoj a modernizaci infrastruktury v oblasti péče o ohrožené děti a také peníze na podporu výzkumu a vývoje v soukromé sféře.

Cílem rozšířeného NPO je také pomoci splnit **plán REPowerEU**, tedy ukončení závislosti EU na dovozu fosilních paliv z Ruské federace. Půjde např. o posílení distribuční elektrické sítě, komplexní poradenství pro renovace a zateplení budov coby boj proti energetické chudobě i podporu čisté mobility. Rozšířený NPO nově obsahuje sedmý pilíř: REPowerEU.

V NPO jsou nově uvedeny investice a reformy využívající financování formou **půjčky ČR z RRF**. Jejich cílem je například zvýšení kybernetické bezpečnosti nejméně 244 informačních systémů veřejného sektoru do roku 2025. Další zásadní prioritou je podpora dostupného bydlení veřejnou investicí do nástroje pro poskytování zvýhodněných úvěrů.

¹ Schválen Výborem pro Evropskou unii na vládní úrovni usnesením č. 4 dne 12. 4. 2023. Dokument je dostupný na webových stránkách Úřadu vlády: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/aktualne/vlada-schvalila-narodni-program-reforem-cr-2023-204305/>

Informace o plnění Cílů udržitelného rozvoje

Evropský semestr zahrnuje ekonomickou, sociální a také environmentální dimenzi (tzv. *ozeleňování* evropského semestru). Proto tato Zpráva informuje, jak jsou v ČR aktuálně plněny Cíle udržitelného rozvoje (*Sustainable Development Goals, SDGs*) přijaté na půdě Organizace spojených národů (OSN) – viz část 4. *Pokrok v plnění Cílů udržitelného rozvoje OSN*.

Reforma správy hospodářských záležitostí EU

V roce 2023 probíhá diskuse o reformě rámce správy hospodářských záležitostí EU, která může mít zásadní **dopady na budoucí cykly evropského semestru**. Dne 26. 4. 2023 EK zveřejnila legislativní návrhy na provedení nejkompexnější reformy pravidel EU pro správu hospodářských záležitostí od doby po hospodářské a finanční krizi před více než dekádu. Hlavním cílem těchto návrhů je posílit udržitelnost veřejného dluhu a podporovat inkluzivní a udržitelný růst ve všech členských státech EU prostřednictvím reforem a investic.

Podstatou navrhované reformy je v obecné rovině: zjednodušit správu ekonomických záležitostí a zvýšit důraz na střednědobý horizont. Konkrétně by se navrhované změny projevy v rámci evropského semestru v podobě nahrazení NPR a Konvergenčního (resp. Stabilizačního) programu tzv. **střednědobým fiskálně-strukturálním plánem**, který představuje základní kámen navrhované reformy. Dle návrhu členské státy navrhnou a předloží plány stanovující jejich: fiskální cíle a prioritní reformy a investice na období (minimálně) 4 let. Aktuálně stále probíhají jednání o návrhu na půdě Rady EU.

Institucionální proces a zapojení aktérů

Obdobně jako v předchozích letech byla **Zpráva o realizaci NPR** připravena Úřadem vlády (ÚV) – Sekcí pro evropské záležitosti ve spolupráci s věcně příslušnými gestory. Pracovní verze Zprávy byla poskytnuta hospodářským a sociálním partnerům, zástupcům nestátních neziskových organizací a dalším aktérům k písemnému připomínkování. Pracovní verze Zprávy byla také projednána v diskusi u kulatého stolu dne 7. 11. 2023. O přípravě materiálu byly průběžně hospodářští a sociální partneři informováni na jednáních Pracovního týmu Rady hospodářské a sociální dohody ČR pro EU ve dnech 12. 10. 2023 a 30. 11. 2023. Zpráva byla v návaznosti na projednání Výborem pro EU na pracovní úrovni dne 28. 11. 2023 schválena Výborem pro EU na vládní úrovni dne 13. 12. 2023 a následně předložena EK a zveřejněna.

2. Makroekonomický a rozpočtový kontext

Reálný hrubý domácí produkt ČR, očištěný o sezónní a kalendářní vlivy, v 1. polovině letošního roku víceméně stagnoval, ve 3. čtvrtletí 2023 však podle předběžného odhadu Českého statistického úřadu (ČSÚ) mezičtvrtletně klesl o 0,3 %. Ekonomický výkon tak stále nepřekonal předpandemickou úroveň.

Za celý rok **2023** by HDP mohl **klesnout o 0,5 %**. Domácnosti se i v letošním roce potýkají s dopady vysoké inflace, jejich reálná spotřeba by se tak měla dále snížit. Na investiční aktivitu dopadají hospodářské problémy v zemích eurozóny a restriktivní měnové podmínky, pozitivní vliv však mají výdaje sektoru vládních institucí spolufinancované fondy EU z předchozí finanční perspektivy. Ekonomiku by měla citelně zpomalit meziročně slabší akumulace zásob, zejména v souvislosti s dokončováním rozpracované produkce. Tento faktor pak spolu s odezněním problémů v dodavatelských řetězcích podpoří export, dovoz však vzhledem k celkově slabé domácí poptávce zůstane utlumený. Příspěvek salda zahraničního obchodu k růstu HDP by tak měl být výrazně kladný.

V roce **2024** by se výkon ekonomiky mohl **zvýšit o 1,9 %**, hlavně zásluhou obnoveného růstu spotřeby domácností. Hospodářskou aktivitu podpoří také soukromé investice a růst exportních trhů. Mírně ji však budou tlumit dopady konsolidačního balíčku, což ale zároveň přispěje ke snížení inflačních tlaků.

Vysoká **inflace** i letos zpomaluje ekonomický růst a snižuje životní úroveň obyvatel. K mimořádně silnému růstu spotřebitelských cen významně přispívají nejen potraviny, elektřina či zemní plyn, ale i další kategorie zboží a služeb. Silné domácí poptávkové tlaky jsou již tlumeny zvýšenými měnověpolitickými sazbami. Meziroční inflace se v průběhu letošního roku rychlým tempem snižovala, ve 4. čtvrtletí ji však bude zvyšovat bazický efekt úsporného energetického tarifu. Průměrná míra inflace by letos mohla dosáhnout 10,8 %. V průběhu téměř celého roku 2024 by se již meziroční růst spotřebitelských cen mohl pohybovat mezi 3 a 4 %. V celoročním vyjádření očekáváme pokles na 3,3 %.

Na **trhu práce** se nadále projevují nerovnováhy související s nedostatkem pracovníků. V důsledku toho by navzdory slabé hospodářské dynamice neměla míra nezaměstnanosti v roce 2023 příliš vzrůst. Z průměrných 2,2 % v roce 2022 by se letos mohla zvýšit na 2,7 % a dále na 2,8 % v roce 2024. Přetrvávající napětí na trhu práce bude tlačit na růst mezd, který však i letos bude zaostávat za inflací. K obnovení růstu průměrné reálné mzdy by tak mělo dojít až v roce 2024.

V roce 2024 očekáváme **pokles deficitu veřejných financí výrazně pod 3% hranici**, k čemuž výrazně napomohou opatření v rámci tzv. ozdravného balíčku, jehož dopad odhadujeme na 1,1 procentního bodu. V opačném gardu působí především růst investic do obrany země a dopravy, podpořené půjčkami od EK a Evropské investiční banky. Návrh státního rozpočtu počítá s deficitem 252 mld. Kč, mimoto by pak měl schodek vykazat i státní fond dopravní infrastruktury. Celkový deficit sektoru vládních institucí odhadujeme na 2,2 % HDP. Tyto faktory ovlivňují celkové nastavení fiskální politiky, které by mělo být mírně restriktivní. V letech výhledu by pak deficity veřejných financí měly dále klesat až na úroveň 1,5 % HDP v roce 2026.

Budoucí nastavení státního rozpočtu a státních fondů vychází z nově uplatněné trajektorie strukturálních deficitů sektoru vládních institucí s přihlédnutím k odhadovanému hospodaření ostatních složek tohoto sektoru. Pro rok 2024 odpovídá nastavení státního rozpočtu a státních fondů strukturálnímu deficitu 2,75 % HDP a v následujících letech bude strukturální deficit pro účely výdajových rámců snižován (alespoň) o 0,5 procentního bodu. Hodnoty střednědobého rozpočtového cíle by tak mělo být dosaženo nejpozději v roce 2028. Zadlužení by mělo odpovídat tendencím ve vývoji tokových veličin, tedy počítáme s jeho pomalým nárůstem na úroveň mezi 46 a 47 % HDP.

Důchodový systém

V souladu s NPR 2023 byl schválen **první balíček opatření k podpoře fiskální rovnováhy důchodového systému**. V důsledku přijetí balíčku by mělo v dlouhodobější perspektivě dojít ke snížení výdajů na důchody o 0,4–0,5 % HDP.

V rámci schválených opatření došlo ke **zpřísnění podmínek předčasného odchodu do důchodu**. Odchod do předčasného důchodu bude nadále možný pouze tři roky před dosažením důchodového věku, přičemž od října roku 2024 bude nutné pro odchod do předčasného důchodu splnit podmínku 40 let pojištění, oproti současným standardním 35 letům. Současně budou předčasné důchody více penalizovány a do okamžiku dosažení důchodového věku bude jejich procentní výměra vyňata z valorizace vyplácených důchodů. Změny by měly vést ke snížení motivace k brzkému odchodu z trhu práce s pozitivními dopady na ekonomickou výkonnost ČR a také k zamezení dalšímu nastání situace, kdy je odchod do předčasného důchodu výrazně finančně výhodnější než vyčkání na dosažení důchodového věku.

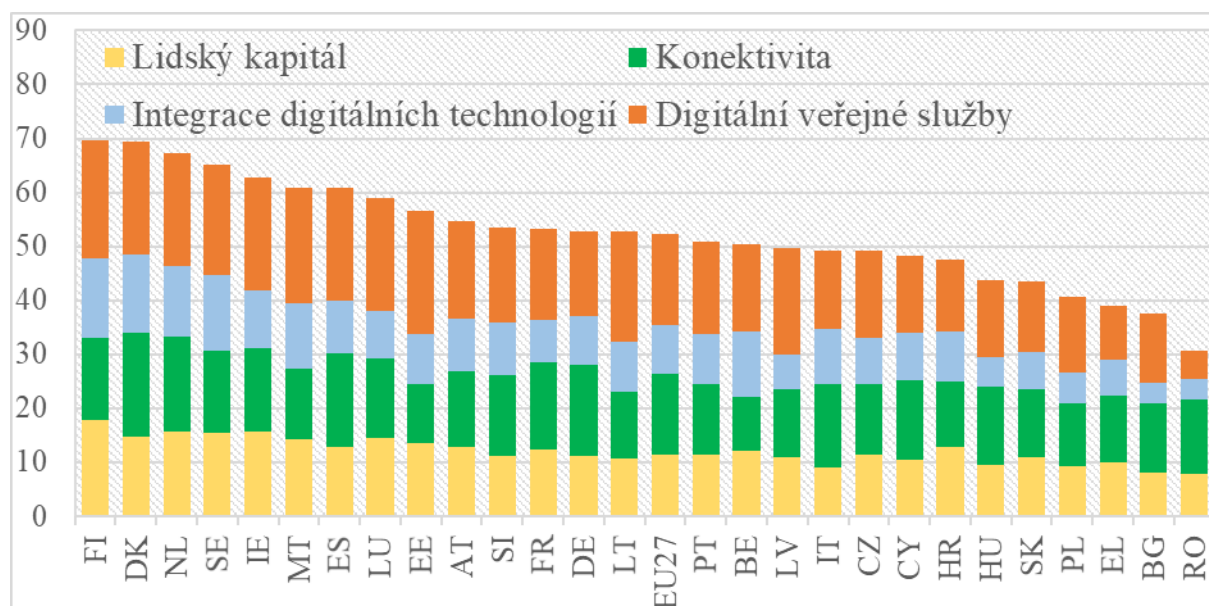
Druhou hlavní změnou je **omezení míry valorizace**. Nově bude pro zvyšování vyplácených důchodů používána pouze třetina růstu reálné mzdy oproti dosavadní polovině a zvyšování bude probíhat podle růstu cen ve spotřebním koši domácností důchodců, tzn. nadále nebude vybírán rychleji rostoucí cenový index ze dvou možností.

3. Reformy a veřejné investice

3.1 Digitální transformace

V rámci tzv. [DESI indexu](#) 2022 (Digital Economy and Society Index) zaujala ČR 19. místo z 27 ČS a obecně představuje digitální transformace pro ČR výzvu. Nejlépe je na tom ČR dlouhodobě v oblasti lidského kapitálu. Zlepšení je patrné v oblasti digitálních veřejných služeb. Opatření, která v této oblasti ČR realizuje včetně digitalizace veřejné správy a podniků, podpory zavádění digitálních technologií (sítě s velmi vysokou kapacitou nebo 5G) nebo rozvoje digitálních dovedností, jsou podrobněji popsána v následující kapitole.

Graf 1: Srovnání indexu digitální ekonomiky a společnosti (DESI) v ČS EU za rok 2022

Zdroj: EK (https://digital-agenda-data.eu/charts/desi-components#chart={%22indicator%22:%22desi%22,%22breakdown-group%22:%22desi%22,%22unit-measure%22:%22pc_desi%22,%22time-period%22:%222022%22})

Digitální a informační agentura (DIA)

V roce 2023 začala fungovat *Digitální a informační agentura*, která má pomoci dosáhnout úspěšné digitální transformace veřejné správy. Od dubna pokračuje ve stávajících projektech souvisejících s digitalizací veřejné správy s důrazem na proklientský přístup a zlepšení digitální úrovně ČR v rámci Evropy. Věnuje se správě a vývoji datových schránek, Portálu občana, kontaktním místům Czech POINT, základním registrům, elektronické identifikaci, naplňování povinností vycházejících ze zákona o právu na digitální služby, katalogu služeb atd. Agentura začala pracovat také na digitálních prioritách vlády, kterými jsou především mobilní aplikace státu, eDoklady, převod domén na gov.cz.

Digitalizace veřejné správy

Digitalizace veřejné správy je kromě Evropských strukturálních a investičních fondů rovněž financována z NPO. Komponenty NPO zaměřené na digitalizaci veřejné správy jsou komponenta 1.1 Digitální služby občanům a firmám a komponenta 1.2 Digitální systémy veřejné správy. Obě komponenty se nacházejí ve vlastnictví Ministerstva vnitra (MV).

Digitální služby občanům a firmám (komponenta 1.1 v rámci NPO)

Cílem komponenty je zjednodušit, optimalizovat a digitalizovat jednotlivé agendy vykonávané státem a veřejnou správou (včetně zdravotnictví jako komplexního oboru ekonomiky státu, který je parciálně řízen prostřednictvím státu a financován z veřejných prostředků). Podporovanými subjekty jsou ústřední správní orgány, příspěvkové organizace státu, státní podniky.

V roce 2023 ČR v rámci komponenty 1.1 podala druhou žádost o platbu. Druhá žádost o platbu obsahuje milníky a cíle s datem plnění Q4 2022. V roce 2023 proběhla také třetí žádost o platbu, z komponenty 1.1 do ní však nespadá žádný milník ani cíl.

Součástí druhé žádosti o platbu byl cíl **Zvýšení počtu subjektů zveřejňujících otevřená data ve veřejné správě, které otevřená data zveřejňují v Národním katalogu otevřených dat**. Tento cíl byl naplněn zákonem č. 261/2021 Sb., kterým se navýšil počet subjektů veřejné správy majících povinnost publikovat data jako otevřená data v Národním katalogu otevřených dat.

V průběhu roku 2022 a 2023 také probíhal proces revize prováděcího rozhodnutí Rady (CID), v jehož důsledku došlo ke změně popisu některých milníků a cílů a změně termínu jejich splnění. S ohledem na riziko splnění milníku Rozvoj Národního katalogu otevřených dat s pokročilými funkcemi a milníku Úplné fungování Jednotné digitální brány (milníky původně spadající do druhé platby) byly oba milníky přesunuty do dalších plateb.

Milník Rozvoj Národního katalogu otevřených dat s pokročilými funkcemi byl nahrazen již splněným cílem Zvýšení počtu subjektů zveřejňujících otevřená data ve veřejné správě, které otevřená data zveřejňují v Národním katalogu otevřených dat, spadající do stejné investice.

V rámci naplňování **milníku Dokončení auditu dat na úrovních ústředních vládních institucí a vládní přijetí koncepčního dokumentu týkajícího se strategie řízeného přístupu k datům za účelem zajištění podmínek pro řízení kvality shromažďování dat veřejné správy, který bude základem pro nové právní předpisy v oblasti správy dat**, probíhají datové audity formou strukturovaných rozhovorů s 34 centrálními úřady za účelem zhodnocení aktuálního stavu správy a využívání dat. Po sérii úvodních rozhovorů probíhají validační workshopy s cílem shrnout a odsouhlasit získané informace z předchozích fází. Validační workshopy by měly být ukončené do konce října 2023 a jejich výsledky shrnuty do souhrnné zprávy. Informace z rozhovorů budou využity při sestavování doporučení pro úřady a pro návrh strategie. Strategie, která bude vytvořena do konce 2023, tak bude reagovat na aktuální stav a dojde k nastavení realistických cílů. Tento proces probíhá v koordinaci s ÚV ČR.

V rámci této komponenty probíhá v roce 2023 digitalizace agend týkajících se důchodového systému. K provedení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1724 ze dne 2. října 2018, kterým se zřizuje jednotná digitální brána pro poskytování přístupu k informacím, postupům a k asistenčním službám a službám pro řešení problémů a kterým se mění nařízení (EU) č. 1024/2012, dále „nařízení SDG“ (Single Digital Gateway) implementuje Česká správa sociálního zabezpečení (ČSSZ) dvě nové on-line služby ePortálu ČSSZ, žádost o důchod a žádost o určení použitelných právních předpisů (PD A1). Online žádost o důchod umožní klientovi (žadatel) podat žádost o starobní, invalidní nebo pozůstalostní důchod elektronicky na ePortálu ČSSZ a připojit k ní všechny potřebné doklady. Data budou v žádosti předvyplňována ze zdrojů integrovaného informačního systému ČSSZ a propojována se souvisejícími zdroji. Cílem je umožnit klientovi úplné podání bez dalšího omezení, včetně podání z jiného státu, a splnit tak podmínky nařízení SDG.

V rámci této komponenty jsou postupně realizovány také tři projekty na podporu podnikatelského prostředí:

Projekt DIP Databáze informačních povinností

Vláda ČR schválila svým usnesením č. 458 ze dne 21. 6. 2023 zprávu o systémovém snižování zátěže podnikatelů a výstupech z přeměření za rok 2022, která byla zpracována na základě dat doplněných příslušnými gestory do Databáze informačních povinností. Na základě úkolu vyplývajícího z

uvedeného usnesení vlády zajišťují k 31. 10. 2023 věcně příslušní gestoři aktualizaci současných údajů v Databázi informačních povinností a mají povinnost průběžně doplňovat či odstraňovat povinnosti tak, aby Databáze informačních povinností obsahovala vždy aktuální přehled nejdůležitějších vybraných povinností podnikatelů vyplývajících z nejdůležitějších vybraných právních předpisů. Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) je koordinátorem tohoto úkolu. V průběhu roku 2023 probíhaly práce na vytvoření Databáze povinností pro veřejnost. Další rozvoj projektu se předpokládá v návaznosti na nabytí účinnosti zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, by mělo nastat dne 1. 1. 2024, kdy se povinnou součástí každého návrhu právního předpisu stane příloha se seznamem veřejnoprávních povinností vyplývajících z daného předpisu, a v možnosti spolupráce s podnikatelskými svazy.

Jednotný portál evidence kontrol – Kalendář plánovaných kontrol (JePEK)

Předmětem projektu je především koordinace plánovaných kontrol realizovaných jednotlivými státními institucemi u podnikatelských subjektů tak, aby docházelo k co možná nejmenší administrativní zátěži na straně kontrolovaných, ale také kontrolních orgánů. Dne 26. 6. 2023 byl připraven materiál „Projekt Jednotný portál evidence kontrol – Kalendář plánovaných kontrol (JePEK)“ pro schůzi vlády ČR. Tento materiál byl po vypořádání připomínek dne 27. 9. 2023 schválen, a to usnesením č. 709.

Portál podnikatele

Portál podnikatele je součástí komponenty 1. 1 Digitální služby občanům a firmám NPO, jejímž vlastníkem je MV. Cílem projektu Portál podnikatele je nabídnout digitální služby státu pro podnikatele na jednom místě, tzn. naplnit cíl „Uživatelsky přívětivé a efektivní „on-line“ služby pro občany a firmy“. Přípravou a realizací projektu Portál podnikatele je pověřena agentura CzechTrade. Do konce roku 2023 dojde k dokončení Studie proveditelnosti vytvoření Portálu podnikatele. Na tvorbě Studie proveditelnosti vytvoření Portálu podnikatele současně participují vybrané resorty a instituce formou rozhovorů a konzultací s cílem zajistit možnosti a způsoby co nejefektivnějšího napojení jejich systémů na tento projekt. Termín dokončení celého projektu je stanoven do konce prvního kvartálu roku 2026. Ve spolupráci s podnikatelskými svazy se připravuje komplexnější pojetí portálu pro podnikatele, který bude integrovat přístup k základním veřejnoprávním informacím a službám využívajícím informační systémy veřejné správy a přístup k dalším digitálním soukromoprávním informacím a službám v průřezovém členění podle životních situací podnikatele.

Digitální systémy veřejné správy (komponenta 1.2 v rámci NPO)

Cílem komponenty je vytvořit efektivní prostředí pro digitalizaci agend vykonávaných veřejnou správou (a zdravotnictvím jako komplexním oborem ekonomiky financovaným především z veřejných zdrojů). Podporovanými subjekty jsou ústřední správní orgány, příspěvkové organizace státu, státní podniky.

V rámci komponenty 1.2 podala ČR druhou žádost o platbu. Obsahovala milníky a cíle s datem ukončení do Q4 2022. V roce 2023 proběhla také třetí žádost o platbu, z komponenty 1.2 do ní však nespadá žádný milník ani cíl.

Součástí druhé žádosti o platbu byly následující milníky a na ně navazující projekty:

Milník Úspěšné zřízení a fungování univerzálního kontaktního místa umožňujícího klientům komunikovat s veřejnou správou na jednom místě byl splněn. Díky projektu Roll out CA AIS (Centrální autentizační a autorizační informační systém) byl do provozního prostředí zaveden systém umožňující autentizované a autorizované přihlašování k agendovým informačním systémům, a to jak úředníkům veřejné správy, tak soukromoprávním uživatelům údajů. Projekt Roll out Czech POINT 2.0 pak umožnil vytvoření nových formulářů a služeb v úřednickém prostředí CzP@office, což přineslo občanům možnost využívat na kontaktních místech veřejné správy ještě širší portfolio služeb. Z NPO byl financován například formulář umožňující požádat o jednorázový příspěvek na dítě a formulář pro žádost o vydání digitálního certifikátu COVID EU. Výpis údajů z registru obyvatel nyní umožňuje vyhotovení vícejazyčného výpisu, a to v jakémkoliv úředním jazyce EU. Celkem bylo

projektem NPO pokryto 13 funkcionalit. Přestože došlo u obou projektů oproti původně plánovanému dokončení ke zpoždění, jsou v současné době naplněny indikátory a **bylo dosaženo splnění milníku**. Zároveň jsou připraveny všechny potřebné podklady pro žádost o platbu.

V rámci **milníku Modernizace bezpečnostního informačního systému a systému správy událostí policie ČR a rozšíření jeho využití na ochranu kybernetické bezpečnosti dalších pěti informačních systémů, které budou vybrány na základě studie rizik a proveditelnosti**, byl realizován projekt zaměřený na zajištění zvýšení kybernetické bezpečnosti Policie ČR.

Dalším splněným milníkem v komponentě 1.2 je milník **Úspěšná modernizace a provoz elektronického systému pro pasy (ePasy) a víza (EVC2)**, který byl plněn projekty v gesci Ministerstva zahraničních věcí (MZV). Mezi ně patří například projekt Úprava agendového informačního systému ePasy dle novely zákona č. 329/199 Sb., o cestovních dokladech.

Dále se v druhé žádosti o platbu podařilo naplnit milník **Dokončení plně funkčního softwarově definovaného datového centra, včetně datových kontejnerů**. V tomto milníku se nacházel projekt v realizaci Ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) Pořízení softwarově definovaného DC a obnova systémových prostředků DC. Díky tomuto projektu se povedlo vytvořit nové datové centrum (DC), na které bylo implementováno celé informační prostředí MPSV.

Druhá žádost o platbu zahrnovala též cíl **Zvýšení počtu konferenčních místností v systému soudnictví, které budou nově vybaveny a připojeny tak, aby umožnily videokonference**, jež pomohl digitalizaci justice. Tento cíl s projektem Videokonference v gesci Ministerstva spravedlnosti (MSP) umožnil vybavit české soudy třemi sty konferenčními sety.

Posledním splněným milníkem vykázaným v roce 2023 byl milník **Úplné fungování tří kompetenčních center poskytujících konzultační služby orgánům, které provádějí změny v informačních systémech a v ekosystému eGovernmentu předpokládané v rámci komponenty 1.1 a 1.2**. Tento milník naplnili dva realizátoři se třemi projekty. DIA s projekty Digitální Česko – kompetenční centrum NPO a Podpora tvorby a aktualizací informačních koncepcí úřadů a Ministerstvo zdravotnictví (MZd) s projektem Národní centrum elektronického zdravotnictví.

Reformy a veřejné investice nad rámec Národního plánu obnovy

Elektronická identifikace

V průběhu roku 2023 pokračuje projednávání **revize nařízení eIDAS** (návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se mění nařízení (EU) č. 910/2014, pokud jde o zřízení rámce pro **evropskou digitální identitu**). V březnu 2023 zaujal Evropský parlament (EP) k návrhu revize stanovisko a švédské předsednictví tak mohlo zahájit tzv. triology s EP za účelem nalezení kompromisního textu. V červnu roku 2023 spolu zákonodárci uzavřeli předběžnou politickou dohodu nad klíčovými aspekty návrhu. Dopracování konkrétního textu na úrovni technických dialogů připadlo na španělské předsednictví. V případě optimistického scénáře by mohla být revize nařízení eIDAS publikována v Úředním věstníku EU na konci roku 2023 nebo začátkem roku 2024.

V roce 2023 byly uděleny další dvě akreditace pro správu kvalifikovaného systému elektronické identifikace. Došlo tedy k dalšímu rozšíření způsobů prokázání totožnosti fyzických osob vůči online službám zejména veřejného sektoru. Seznam všech prostředků pro elektronickou identifikaci je uveden na webové stránce [Identita občana](#). Dohledové kompetence v oblasti elektronické identifikace a služeb vytvářejících důvěru, stejně tak jako samotná správa národního bodu pro identifikaci a autentizaci (Identita občana), přešly k 1. 4. 2023 na Digitální a informační agenturu.

Ke 2. 10. 2023 bylo evidováno více 6,3 milionů fyzických osob, které mají alespoň jeden prostředek pro elektronickou identifikaci (pro srovnání - ke konci září 2022 to bylo více jak 5,57 milionů). Došlo tedy k rozšíření počtu osob, které mohou potenciálně využívat online služby. Více jak 2,7 milionů fyzických osob už alespoň jednou svůj prostředek pro elektronickou identifikaci použilo prostřednictvím Identity občana.

Úplné elektronické podání a vyřízení

Úplné elektronické podání a vyřízení (ÚEPaV) je koncept, který může významně pomoci celkovému budování eGovernmentu v ČR. Projekt byl úspěšně završen v první polovině roku 2023, kdy byly dokončeny všechny práce upravující koncept ÚEPaV (v legislativní, motivační, procesní i technické rovině) s cílem přispět k jeho hladšímu prosazování a jednotnosti ve veřejné správě ČR. Součástí výstupů, které lze nalézt i na [webových stránkách projektu](#), byl i implementační plán, který zachycuje možnosti implementace konceptu.

Informační systém datových schránek

V rámci legislativní změny došlo od 1. 1. 2023 k největšímu rozšíření datových schránek v jejich 13leté historii. Všem osobám v registru osob byla zřízena datová schránka ze zákona, tzn. všichni živnostníci a právnické osoby neobchodního charakteru, např. spolky, již mají zřízenou datovou schránku. Záměrem této významné legislativní úpravy bylo zásadní navýšení počtu držitelů datových schránek mezi občany a podnikateli, neboť systém datových schránek představuje jednoduchý, bezpečný, a hlavně státem garantovaný způsob komunikace občanů a podnikatelů s veřejnou správou. V souvislosti s masivním nárůstem počtu datových schránek souběžně probíhala v druhé polovině roku 2022 a počátkem roku 2023 masivní informační kampaň, jejímž cílem bylo rozptýlení obav uživatelů a další zvýšení počtu nových uživatelů datových schránek a potenciálních uživatelů online služeb veřejné správy. Rovněž klientský a informační portál datových schránek (www.mojedatovaschranka.cz), který již průběhu roku 2022 posel výraznou optimalizací vzhledu v souladu s Design systémem, byl v souvislosti s hromadným zřízením datových schránek od počátku roku 2023 dále významně upraven, aby co nejvíce zohledňoval potřeby nových a méně zkušených uživatelů datových schránek a byl pro ně uživatelsky přívětivým (např. doplněním řady instruktážních návodů, praktických postupů, videí a nových informací).

Přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru

Na základě zákona č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a změny zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy byl připraven metodický pokyn k přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací. V něm jsou popsány obecné požadavky na přístupnost internetových stránek a mobilních aplikací, a to včetně požadavků harmonizované normy k přístupnosti.

DIA v souladu s plánem kontrol na rok 2023 prováděla kontroly s cílem zajistit dodržování zákonem stanovených podmínek internetových stránek a mobilních aplikací ze strany povinných subjektů. ČR nově poskytuje EK každé tři roky zprávy o výsledku sledování přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací. První zpráva byla EK zaslána již v roce 2021.

Projekt e-Sbírka a e-Legislativa

V roce 2023 pokračovala realizace projektu e-Sbírka a e-Legislativa, jehož cílem je modernizace legislativního procesu a zvýšení dostupnosti a srozumitelnosti práva. V oblasti právní úpravy v tuto chvíli zbývá k řešení implementace elektronického legislativního procesu do jednacího řádu Senátu, související návrh novely byl do Parlamentu ČR předložen již potřetí (sněmovní tisk č. 201), v dubnu 2022 byl tento návrh schválen Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR (PSP ČR) v prvním čtení a v srpnu 2022 bych schválen ústavně-právním výborem Senátu, ale dosud nebyl zařazen na program schůze Senátu. Dokončení projektu a pilotní provoz systému byly posunuty, a to v důsledku vynucených dílčích úprav řešení a náročnější integrace na bezpečnostní dohledové centrum eGovernmentu. Zbývající funkcionality v oblasti elektronického legislativního procesu tak byly dokončeny až na konci roku 2023 a proběhl také prodloužený pilotní provoz systému a přípravy na spuštění systému e-Sbírka do ostrého provozu. Zahájení ostrého provozu, resp. nabytí účinnosti zákona č. 222/2016 Sb., o Sbírce zákonů a mezinárodních smluv, by mělo nastat dne 1. 1. 2024 pro e-Sbírku, postupný náběh e-Legislativy by potom měl nastat od 1. 7. 2024 pro akty, které nejsou právními předpisy, od 1. 10. 2024 pro prováděcí právní předpisy a od 1. 1. 2025 pro zákony, zákonná opatření Senátu, ústavní zákon a nálezy Ústavního soudu.

Oblast prostorových informací

Implementace Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR po roce 2020

Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR po roce 2020 (GeoInfoStrategie2020+), která kontinuálně navazuje na Strategii rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v České republice do roku 2020 (GeoInfoStrategie), je v souladu s principy a cíli eGovernmentu, vytváří podmínky pro realizaci zásadních projektů nad prostorovými daty s celonárodním významem v mezinárodním kontextu a akcentuje vzdělávání všech účastníků národní infrastruktury pro prostorové informace (NIPI) a podporu výzkumu, vývoje a inovací v předmětné oblasti. Implementace GeoInfoStrategie2020+ probíhá v rámci činnosti Pracovní skupiny pro národní infrastrukturu pro prostorové informace (PS NIPI), od dubna 2023 vedené ze strany DIA. V září 2023 byl v kompetenci PS NIPI zřízen Pracovní tým pro národní infrastrukturu pro prostorové informace (PT NIPI) za účelem řešení stěžejních odborných úkolů souvisejících s rozvojem NIPI.

V rámci implementace GeoInfoStrategie2020+ byl na základě úkolu uloženého usnesením vlády ČR ze dne 19. 7. 2021 č. 636, o návrhu věcného záměru zákona o národní infrastruktuře pro prostorové informace, vypracován návrh paragrafového znění. Avšak s ohledem na skutečnost, že materie upravovaná v návrhu zákona o národní infrastruktuře pro prostorové informace úzce věcně souvisí s materií obsaženou ve věcném záměru zákona o správě dat veřejného sektoru, bylo rozhodnuto, že právní úprava národní infrastruktury pro prostorové informace bude zahrnuta do návrhu zákona o správě dat veřejného sektoru.

Probíhají aktivity, jejichž cílem je doplnění vzdělávání státních úředníků i úředníků územních samosprávných celků k tématům souvisejícím s národní infrastrukturou pro prostorové informace. V případě úřednické zkoušky – obor služby č. 28 Informační a komunikační technologie – byl vypracován studijní materiál z oblasti národní infrastruktury pro prostorové informace a bylo navrženo doplnění jedné otázky týkající se předmětné problematiky. Dále byl vypracován a předložen návrh na konkrétní doplnění problematiky prostorových informací do vstupního vzdělávání úředníků. Bylo zajištěno doplnění Národní soustavy povolání o profesí *geoinformatik* a *geomatik*.

K realizaci jsou připravena opatření z oblasti podpory vzdělávání a výzkumu, vývoje a inovací v oblasti prostorových informací. Ve spolupráci s Technologickou agenturou ČR (TA ČR) byly diskutovány záměry a možnosti vyhlášení veřejné soutěže v rámci programu SIGMA, která by se měla zaměřit na podporu výzkumu a vývoje v tématech podporujících rozvoj národní infrastruktury pro prostorové informace v souladu s vládou schválenou GeoInfoStrategií2020+. Ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) byl vypracován návrh projektu s názvem Podpora rozvoje dovedností, zkušeností a kompetencí v oblasti národní infrastruktury pro prostorové informace v akademickém sektoru, který cílí na rozšíření výuky geoinformatiky na vysokých školách a na podporu profesního růstu akademických pracovníků. Pro jejich realizaci však nejsou k dispozici potřebné finanční zdroje.

Vzhledem k tomu, že se z časových důvodů nepodařilo zajistit potřebné finanční zdroje z programu BETA2, nebylo doposud možné zajistit vypracování nezbytných podkladů pro naplnění opatření č. 4.2.3 *Zajistit vybudování národní integrační platformy pro prostorové informace*.

DIA pokračuje ve spolupráci s Ministerstvem životního prostředí (MŽP) v rámci projektu výstavby národního geoportálu (NGP), a to v souladu s připravovanou legislativou v datové oblasti, kde by správcem NGP mělo být stanoveno MŽP.

Správa a rozvoj informačního systému národní infrastruktury pro prostorové informace

V kompetenci DIA je zajišťování provozu Informačního systému národní infrastruktury pro prostorové informace, který byl vyvinut v rámci implementace Strategie rozvoje infrastruktury pro prostorové informace v ČR do roku 2020. Vzhledem k delimitaci předmětné agendy z MV na DIA byl zajištěn převod IS do IT prostředí DIA a bude řešen jeho přechod do provozu rutinního, a to v souvislosti s nově připravovanou legislativou v datové oblasti.

Projekt Vybudování Informačního systému pro veřejné služby a služby veřejné správy INSPIRE (ISSI)

Realizace projektu, jehož hlavním cílem je vybudovat informační systém centrálního charakteru pro naplnění povinností ČR daných směrnicí INSPIRE 2007/2/ES a dopadajících na data tématu 6. Veřejné služby a služby veřejné správy přílohy III směrnice, byla zahájena 1. 10. 2019. Informační systém, který bude sloužit pro vzájemné poskytování dat (výměnu a sdílení) mezi cílovými skupinami, bude harmonizovat data v souladu s národní legislativou a směrnicí INSPIRE a bude propojen na národní geoportál INSPIRE, je v současnosti ověřován v neveřejném pilotním provozu. Projekt bude ukončen k 31. 12. 2023. Od 1. 1. 2024 bude informační systém, jehož správcem je na základě zákona 224/2023 Sb. DIA, spuštěn v produkčním prostředí.

Digitalizace podniků

Digitalizace je klíčová pro **zvýšení konkurenceschopnosti českých podniků na světovém trhu**. Zejména malé a střední podniky (MSP) je v tomto ohledu potřeba motivovat, aby využívaly chytrá řešení, která mohou zefektivnit jejich práci a zvýšit produktivitu. Na národní úrovni byl na konci roku 2022 ukončen projekt s názvem *AI for Citizen's Safety and Security v. COVID-19* v rámci výzvy *Evropské centrum excelence v umělé inteligenci pro bezpečnější společnost*. Projekt řešilo konsorcium výzkumných organizací ve složení Českého vysokého učení technického v Praze (ČVUT), Masarykovy univerzity a Univerzity Karlovy. Projekt byl finančně podpořen MPO a přispívá k dalšímu rozvoji českého ekosystému umělé inteligence.

ČR na podporu digitalizace podniků dlouhodobě klade velký důraz a reflektuje ji také v rámci NPO. V rámci komponenty 1.4. Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy a nové technologie MPO vyhlásilo dne 11. 10. 2022 výzvu Poradenství pro digitální transformaci podniků. Ambicí této výzvy bylo pomoci malým a středním podnikatelům k digitální transformaci pro zvýšení jejich odolnosti vůči následkům krize způsobené pandemií nemoci COVID-19, ale také zvýšení jejich připravenosti čelit v budoucnosti dalším negativním jevům. Alokace výzvy byla nastavena na 50 mil. Kč. Příjem žádostí byl ukončen 27. 2. 2023. Celkem bylo podpořeno 77 projektů. Dále se jedná o komponentu 1.5. Digitální transformace podniků, díky níž MPO směřuje podporu projektům zaměřeným na digitální transformaci zejména MSP.

V rámci naplňování NPO byla spuštěna reforma č. 1 zřizující **Platformu pro digitalizaci hospodářství** (dále „Platforma“), která se od roku 2022 pravidelně schází. Jejím cílem je propojit a koordinovat všechny relevantní aktéry vnitrostátního digitálního ekosystému. Platformu tvoří stálí členové a hosté. Platforma je stálým poradním a koordinačním orgánem MPO pro naplňování cílů a realizaci investic Komponenty č. 1.5 v oblasti digitální transformace. Do budoucna bude tato platforma fungovat jako jedna z pracovních skupin Výboru pro digitální transformaci, jehož zřízení se očekává do roku 2025. V roce 2023 proběhla dvě jednání platformy, která je reformou v Komponentě č. 1. 5. Plenární zasedání Platformy pro digitalizaci hospodářství se uskutečnilo 13. 11. 2023.

Aby ČR pomohla podnikům s digitální transformací, byly v 1. polovině roku 2023 byly vyhlášeny výzvy pro investici č. 1 Vytvoření evropských a národních center digitálních inovací (EDIH) a č. 2 Vytvoření evropského referenčního testovacího a experimentálního zařízení. Cílem EDIHs je podpora digitální transformace především MSP a státní správy, zavádění nových technologií, přilákání odborníků v dané oblasti a zajištění větší odolnosti průmyslu a služeb vůči případným krizím. Dochází k propojení EDIHs mezi sebou a s dalšími projekty, které rozvíjejí kapacity v oblasti vysoce výkonné výpočetní techniky (HPC), umělé inteligence (AI), kybernetické bezpečnosti (CYBER), pokročilých digitálních dovedností, urychlují co nejlepší využití těchto technologií. EDIHs jsou kofinancovány vedle NPO také z programu Digitální Evropa, v průběhu roku byly vyhodnocovány výsledky národní výzvy a byla vydána první rozhodnutí. Cílem MPO je vytvořit propojený a soběstačný digitální ekosystém, jehož součástí bude síť evropských a případně národních Center pro digitální inovace (Digital Innovation Hubs, DIH). Hlavní aktivitou DIH bude šíření nových technologií a podpora digitální transformace malých a středních podniků.

V roce 2022 uspělo pět nominovaných kandidátů na EDIHs z ČR² v unijním kole výzvy programu Digitální Evropa, kteří následně s (EK) podepsali grantové dohody. EDIHs započaly svou činnost na začátku roku 2023 a postupně budou napomáhat podnikům s digitální transformací. Šestý kandidát z ČR³ uspěl ve druhém kole unijní výzvy. Na konci roku 2022 byla MPO (komponenta 1.5) pro úspěšné EDIHs z unijní výzvy zveřejněna národní kofinanční výzva č. I, která byla otevřena do 28. 2. 2023 v rámci NPO (Investice 1), do které se přihlásilo celkem 5 EDIHů. Dne 31. 5. 2023 byla vyhlášena výzva II. s termínem pro podání žádostí do 30. 6. 2023, v jejímž rámci byly podány 2 žádosti. Realizace investice je stanovena do 31. 12. 2024, s tím, že v 3. čtvrtletí 2023 byla vydána 4 rozhodnutí o poskytnutí dotace.

Skrze prostředky z NPO dále ČR podpoří také zmíněný projekt evropských referenčních testovacích a experimentálních zařízení v oblasti umělé inteligence (AI TEFs) pro oblast výroby (investice č. 2). AI TEFs umožní MSP v průmyslovém odvětví testovat své koncepty a inovativní technologie využívající umělou inteligenci v reprezentativních podmínkách a přiblížit je k nasazení do praxe. Zařízení bude zahrnovat podporu pro plnou integraci, testování a experimentování nejnovějších technologií založených na AI s cílem řešit problémy/zlepšit řešení v daném aplikačním odvětví, včetně validace a demonstrace. V rámci EU vznikly za finanční podpory programu Digitální Evropa AI TEFs ve čtyřech oblastech— agri-food, smart cities and communities, health a manufacture.

Český subjekt, který zvítězil v evropské výzvě v oblasti manufacture, je součástí širšího konsorcia AI-MATTERS, jež sdružuje významné organizace z osmi evropských zemí. Za ČR jsou do projektu zapojeny ČVUT, Vysoké učení technické v Brně (VUT) a Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (VŠB-TUO). Jejich zapojení je podpořeno kromě financování z NPO také národními strategickými dokumenty. V současné chvíli se připravuje rozhodnutí o poskytnutí dotace v rámci národní výzvy.

Strategie podpory malých a středních podniků v ČR pro období 2021-2027 klade důraz na přechod k digitální ekonomice a na digitální transformaci malých a středních podniků (více viz klíčová oblast Digitalizace). Vyhodnocování naplňování obsahu strategie je založeno na pravidelném monitoringu stanovených opatření. Počínaje rokem 2022 je každoročně zpracovávána Výroční zpráva o implementaci Strategie podpory MSP v ČR pro období 2021-2027, která představuje souhrnnou zprávu o realizaci strategie a zároveň informuje o vývoji malého a středního podnikání v ČR. Letošní výroční zpráva se v současné době připravuje, dne 25. 10. 2023 se uskutečnilo jednání řídicího a koordinačního výboru, jehož výsledkem je odsouhlasení a přijetí Výroční zprávy ke Strategii za rok 2022. Zpráva bude předložena na jednání vlády ke konci tohoto roku.

Významným implementačním nástrojem pro naplnění cílů strategie je Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK), který plně reflektuje CSR z let 2019-2022 a který byl EK schválen dne 28. 6. 2022. OP TAK plynule navázal na aktivity Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), avšak s větším důrazem na přechod k zelené a digitální ekonomice. Veškeré informace o vyhlášených výzvách OP TAK zveřejňuje MPO na webu Agentury pro podnikání a inovace (<https://www.agentura-api.org/cs/radce/vsechny-vyzvy/>).

Program podporuje zavádění digitalizace v podnicích včetně nezbytné analýzy procesů a návazné investiční podpory pro nasazování digitálních řešení, pořízení vysoce výkonné výpočetní techniky a využití HPC, využití moderních technologií (jako blockchain a virtuální realita), vývoj a pořízení specializovaného softwaru a budování a modernizace výpočetních a datových center prostřednictvím SC 1.2. V této souvislosti MPO v červenci 2023 vyhlásilo v rámci aktivity Digitální podnik následující výzvy s celkovou alokací 1,5 mld. Kč:

- *Digitální podnik – virtuální podnik – výzva I.*

Výzva je určena MSP. Termín příjmu žádostí o podporu byl prodloužen do 29. 3. 2024, zatím bylo podáno 227 žádostí o podporu v celkové hodnotě požadované dotace 310 mil. Kč. Jedná se o podporu

² Brain 4 Industry, Cybersecurity Innovation Hub, EDIH ČVUT, EDIH DIGIMAT, EDIH OSTRAVA

³ EDIH Northern and Eastern Bohemia

digitální transformace podniku za pomoci nově pořízených nebo zaváděných technologií a/nebo služeb, které povedou k vyšší automatizaci, digitalizaci či efektivnějšímu propojení firemních procesů.

- *Technologie pro MAS (CLLD) – výzva I.*

Tato výzva se zaměřuje na pořízení nových technologických zařízení a vybavení vč. potřebné infrastruktury, dále pořízení výrobních strojů a zařízení, které nejen zvýší technologickou úroveň MSP a jejich konkurenceschopnost, ale také digitalizaci a automatizaci výroby a zefektivní poskytování služeb nebo vytvoří podmínky pro jejich zavedení.

V říjnu 2023 byla vyhlášena další podaktivita Digitálního podniku, a to *Technologie 4.0*. Příjem žádostí o podporu probíhá do 15. 2. 2024. Jedná se o podporu pořízení nových technologických zařízení a vybavení vč. potřebné infrastruktury, dále pořízení výrobních strojů a zařízení, které nejen zvýší technologickou úroveň MSP a jejich konkurenceschopnost, ale také digitalizaci a automatizaci výroby a zefektivní poskytování služeb nebo vytvoří podmínky pro jejich zavedení. Celková alokace výzvy je 1,5 mld. Kč a dotace pro MSP budou v rozmezí 3-30 mil. Kč na projekt.

Ve druhém čtvrtletí 2024 bude pak následovat vyhlášení výzvy *Digitální podnik* (předpokládaná alokace 1 mld. Kč), která bude podporovat investice nebo pořízení nových služeb v oblasti informačních a komunikačních technologií, především tedy software a hardware.

Ve čtvrtém čtvrtletí roku 2022 byly v rámci NPO vyhlášeny dvě výzvy na podporu digitální transformace podniků – Digitální a Virtuální podnik. Cílem těchto výzev bylo podpořit zvyšování digitální úrovně podniků působících na českém trhu prostřednictvím podpory nákupu a nasazení pokročilých nevýrobních digitálních technologií, které pomohou zajistit podporu automatizace, digitalizace dat a efektivnějšího propojení a řízení podnikových procesů. Způsobitelné výdaje byly zaměřeny na pokročilé digitální technologie a IT služby. V rámci projektu je možné nakoupit nejsofistikovanější řešení, jako jsou služby cloud computingu, big data, umělá inteligence, až po běžnější pokročilé informační systémy pro plánování výroby nebo hardware a software pro logistické systémy. Ve výzvách je realizováno 566 projektů v hodnotě 1,9 miliardy korun.

Digitální vysokokapacitní síť

V ČR probíhá postupná modernizace digitálních sítí, které umožňují vysokorychlostní připojení k internetu. Nové technologie, jako jsou optické sítě a 5G, umožňují přenášet obrovská množství dat rychle a spolehlivě. V roce 2021 pokrývala optická síť v ČR více než 2,5 milionu domácností a podniků. Tento trend by měl pokračovat, aby byla vysokorychlostní připojení dostupná všem obyvatelům ČR. Další významnou změnou v digitálních sítích v ČR je zavádění sítí 5G. Tyto sítě umožňují přenos dat rychlostí až 10 Gb/s a přinášejí nové možnosti v oblasti internetu věcí a autonomních vozidel. Přestože se digitální vysokokapacitní síť v ČR dynamicky rozvíjí, stále existují oblasti s nedostatečným připojením k internetu. Celkově lze říci, že digitální vysokokapacitní síť v ČR se rychle rozvíjí a přinášejí nové možnosti v oblasti komunikace, práce, vzdělávání a zábavy. Je však třeba dále pracovat na zlepšení dostupnosti těchto sítí pro všechny obyvatele ČR.

K tomu se váží priority definované komponentou 1.3 Digitální vysokokapacitní síť NPO:

- *Zlepšení prostředí pro budování sítí elektronických komunikací* (legislativní úpravy, měření kvality)

Implementace probíhá podle předpokladů. Reformní část komponenty zaměřená na legislativní úpravy již byla úspěšně dokončena, neboť dne 1. 7. 2023 nabyla platnosti novela zákona č. 194/2017 Sb., o koordinaci staveb infrastruktury a opatřeních ke snížení nákladů na zavádění vysokorychlostních sítí elektronických komunikací, která zavádí do právního řádu institut koordinace staveb infrastruktury. V některých částech se projevuje nedostatečná implementační infrastruktura, složitost a komplexnost problematiky a nutnost zapojení více institucí, které ovšem rovněž argumentují nedostatečnou personální kapacitou. Problematickým se jeví stále neukončený proces notifikace veřejné podpory pro oblast koridorů 5G, kterou MPO vyjednává s EK.

V návaznosti na výše zmíněnou novelu zákona č. 194/2017 Sb. MPO vyhlásilo v roce 2023 výzvu na rozšíření digitálních technických map o evidenci připravovaných staveb infrastruktury, díky níž dojde nejen ke zlepšení schopnosti shromažďovat informace o infrastruktuře elektronických komunikací, ale i ke snížení nákladů a urychlení výstavby infrastruktury, a to díky snížení počtu opakovaných výkopových prací a sdílení nákladů na výkopové práce. Dne 30. 9. 2023 byly dokončeny technické specifikace systému, které budou následně projednány s dotčenými orgány a příslušnými územními a hospodářskými partnery. Systém evidence připravovaných staveb infrastruktury bude v provozu do konce roku 2025.

V roce 2022 MPO vyhlásilo výzvu s cílem získání lepších informací o dostupnosti a kvalitě sítí 5G a sítí s velmi vysokou kapacitou poskytujících služby v pevném místě, a dokončení měření kvality sítí elektronických komunikací ve všech 76 okresech ČR a v hlavním městě a výsledky těchto měření vhodnou formou prezentace dat realizovat prostřednictvím vizualizačního nástroje. Byla vyhodnocena předložená žádost o dotaci, připravuje se vydání rozhodnutí o dotaci.

Dne 21. 4. 2023 MPO vyhlásilo výzvu na podporu rozvoje digitálních technických map z NPO. Cílem výzvy je dokončení digitalizace objektů digitálních technických map, které umožňují přístup k přesným informacím o objektech základní prostorové situace a o poloze a technických specifikacích fyzické infrastruktury veřejných a soukromých subjektů. V rámci výzvy bude digitalizováno nejméně 161 000 hektarů objektů základní prostorové situace a 55 000 km sítí dopravní a technické infrastruktury. Přijem žádostí bude ukončen dne 31. 12. 2023.

- *Podpora rozvoje ekosystému sítí 5G (25 studií, vydání pokynů MPO ke sdílení)*

Reforma v rámci této komponenty se zaměřuje na vypracování strategického rámce na podporu sdílení infrastruktury pro síť 5G, zejména v komerčně méně atraktivních oblastech, což umožní snížit spotřebu energie, rádiové emise i náklady na výstavbu a provoz sítě. V červenci 2023 byla zveřejněna dokumentace v systému NEN (národní elektronický nástroj) na zajištění realizace této reformy. Přihlásil se pouze jeden subjekt, společnost Grant Thornton Advisory, kterého výběrová komise doporučila k realizování zakázky. Následně budou vyhlášovány tzv. minitendry na jednotlivé studie.

- *Vybudování vysokokapacitního připojení (cíl: 23 000 přípojek)*

V rámci aktivity Podpora připojení adresních míst sítě s velmi vysokou kapacitou (VHCN) dochází k vybudování sítí s velmi vysokou kapacitou, jež umožní spolehlivý přístup ke službám elektronických komunikací pro přístup k internetu koncovým uživatelům se zvláštním zaměřením na venkovské oblasti, kde tržní řešení nejsou rentabilní a kde existuje jen malá komerční motivace takových sítí. Předpokládáme, že budou vydána rozhodnutí o poskytnutí dotace do konce 4. čtvrtletí roku 2023. Užitek z projektů budou mít koncoví uživatelé sítí elektronických komunikací vč. domácností, úřadů a dalších socioekonomických aktérů, kteří dosud nemají možnost využívat přístup k internetu s parametry VHCN.

- *Dokrytí 5G koridorů a podpora rozvoje 5G (pokrytí koridorů 5G, opakovače ve vagónech)*

V rámci této investice MPO vyhlásilo dvě výzvy, IV. výzvu Digitální vysokokapacitní síť - Investice č. 2: Dokrytí 5G koridorů a podpora rozvoje 5G, Cíl 40B (MNO a Stavitelé BTS). Dále výzvu komponenty 1.3 Digitální vysokokapacitní síť – Investice č. 2: Dokrytí 5G koridorů a podpora rozvoje 5G, Cíl 40A (Správa železnic).

Cílem výzvy je vybudování pasivní infrastruktury základnových stanic sítě 5G a následně ve spolupráci s držiteli práv k využívání rádiových kmitočtů pro zajištění sítí elektronických komunikací v kmitočtových pásmech 700, 800, 900, 1800, 2100, 2600 a/nebo 3600 MHz zajistit dokrytí vybraných lokalit železničních koridorů TEN-T signálem 5G vykazující minimální výkon referenčního signálu RSRP = -83 dBm, jenž umožní spolehlivé poskytování mobilních služeb 5G koncovým zákazníkům. Současně také probíhá notifikace veřejné podpory výstavby pasivní infrastruktury (řízení SA.103412). Další částí investice č. 2 je zajištění pokrytí 350 železničních vagonů pomocí opakovačů nebo pasivních stěn a výstavba a testování kooperativního inteligentního

dopravního systému (C-ITS) v sítích 5G. V obou případech probíhají přípravy pro vyhlášení výzev. U části investice č. 2 „opakovače“ bude vyhlášení výzvy předcházet notifikace u EK.

- *Podpora rozvoje mobilní infrastruktury sítí 5G v investičně náročných bílých místech na venkově (navýšení počtu BTS)*

V rámci investice Podpora rozvoje mobilní infrastruktury sítí 5G v investičně náročných místech na venkově nyní probíhá vyhodnocování žádostí jednotlivých žadatelů. Celkem bylo přijato 87 žádostí (společnosti T-Mobile Czech Republic a.s., Vantage Towers s.r.o. a CETIN a.s.)

- *Vědeckovýzkumné činnosti související s rozvojem sítí a služeb 5G (cíl: 22 projektů)*

V rámci této investice bylo podpořeno 24 projektů po realizaci dvou výzev programu TREND zaměřených na průmyslový výzkum a experimentální vývoj.

Na podporu **rozvoje vysokokapacitních sítí** je zaměřena i subkomponenta v rámci komponenty Digitální ekonomika NPO – Demonstrativní projekty rozvoje aplikací pro města a průmyslové oblasti (např. 5G) v gesci Ministerstva pro místní rozvoj (MMR). K dané komponentě byla v roce 2022 vyhlášena výzva, jejímž cílem je podpora projektů zaměřených na podporu vývoje a nasazování aplikací vertikálního ekosystému sítí 5G pro města se záměrem podpořit koncept Smart Cities. Tento proces podpory je založen na dosažených výsledcích soutěže *5G pro 5 měst*, kterou organizovalo MMR ve spolupráci s MPO. V rámci této výzvy budou vyvinuty a uvedeny do provozu referenční aplikace vertikálního ekosystému sítí 5G pro Smart Cities. V červnu 2023 MPO vyhlásilo výzvu pro demonstrativní projekty v průmyslové oblasti, jejímž cílem je podpora zvyšování digitální úrovně malých, středních a velkých podniků zaváděním pokročilých digitálních technologií za použití standardů sítí elektronických komunikací 5G dle specifikací pro Průmysl 4.0, které pomohou zajistit např. automatizaci, digitalizaci a efektivnější připojení a řízení firemních procesů.

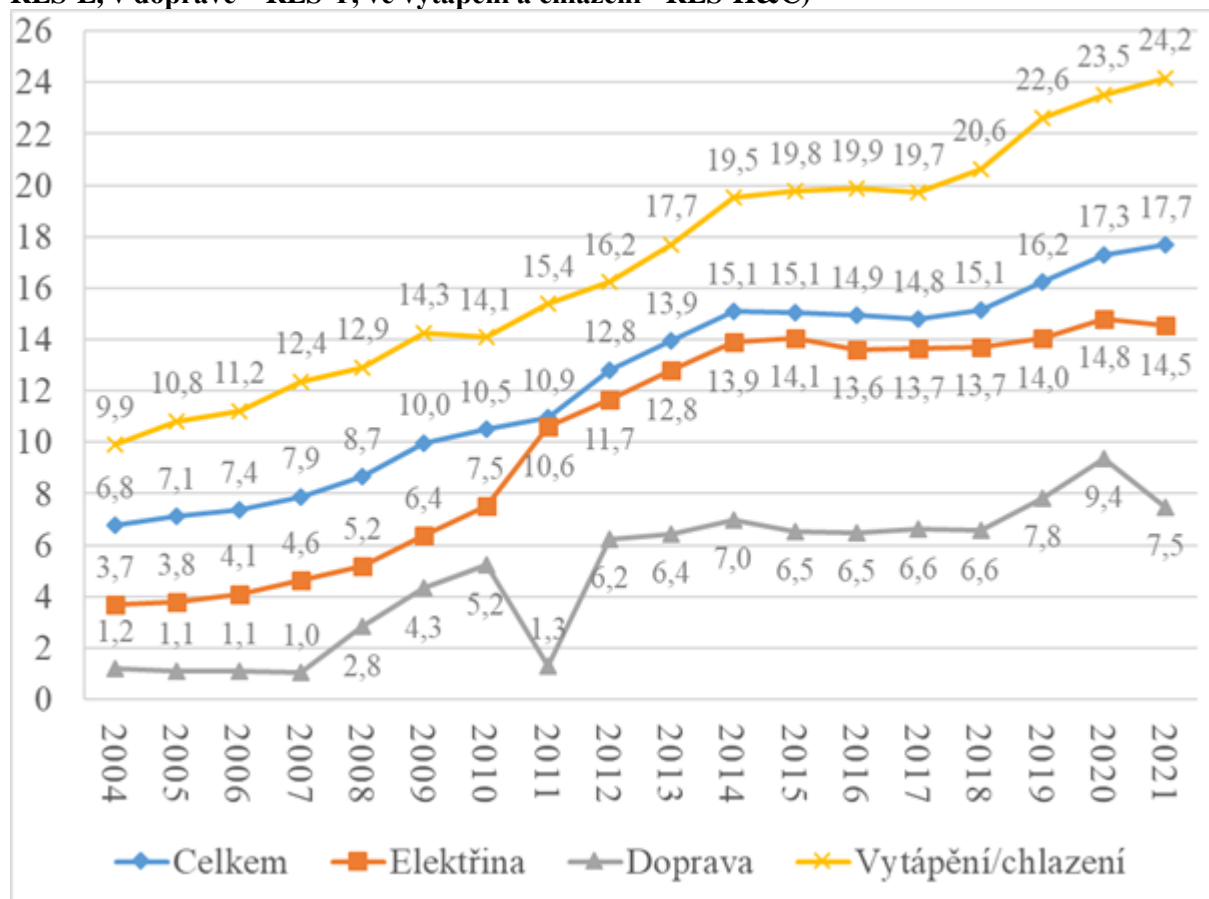
V rámci operačních programů se specifický cíl 3.1 OP TAK zaměřuje zejména na modernizaci, resp. rozšiřování stávající infrastruktury a zřizování nových sítí pro vysokorychlostní přístup k internetu velmi vysoké kapacity, který podnikům umožní plný rozvoj digitálních procesů. V listopadu 2023 byla vyhlášena první výzva *Vysokorychlostní internet – zajištění odborných a technických kapacit v BCO ČR*, která si klade za cíl vybudovat odborné a technické kapacity usnadňující a zrychlující interakci aktérů při budování sítí s velmi vysokou kapacitou v regionech. Dále se v 1. čtvrtletí roku 2024 plánuje vyhlášení výzvy *Vysokorychlostní internet* s předpokládanou alokací 4 mld. Kč. Jejím cílem je zvýšit dostupnost vysokokapacitních sítí, jež umožní spolehlivý přístup ke službám elektronických komunikací pro přístup k internetu koncovým uživatelům (domácnosti, podnikatelé, veřejná správa a další socioekonomičtí aktéři).

3.2 Fyzická infrastruktura a zelená tranzice

Dekarbonizaci a přechod na obnovitelné zdroje energie (OZE) ČR podporuje zejména prostřednictvím pobídek pro zvýšení energetické efektivity (veřejné, podnikatelské i rezidenční budovy, výrobní provozy), budováním a rozvoj inteligentní energetické sítě, využívání udržitelných dopravních prostředků, prosazováním přechodu na čistší zdroje energie a investováním do recyklační infrastruktury, biologické rozmanitosti, reformy lesnictví a správy vodních toků. Dále pak ČR podporuje renovace obytných a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění. Soubor těchto opatření zahrnutých jak v NPO, tak mimo něj, směřuje k zelené transformaci.

Uvedené cíle a priority jsou rovněž reflektovány v návrhu aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu, jenž byl připraven a předložen EK v souladu s nařízením EU 2018/1999 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu na podzim 2023, a který obsahuje cíle a politiky ve všech pěti rozměrech energetické unie na období 2021-2030 s výhledem do roku 2050. Do konce 1. pololetí 2024 bude probíhat iterativní proces s EK, přičemž předložení finální verze je plánováno do 30. 6. 2024. Návrh bude také sloužit jako podklad pro aktualizaci Státní energetické koncepce a Politiky ochrany klimatu, jejíž konečné cíle a priority budou rovněž promítnuty do Vnitrostátního plánu.

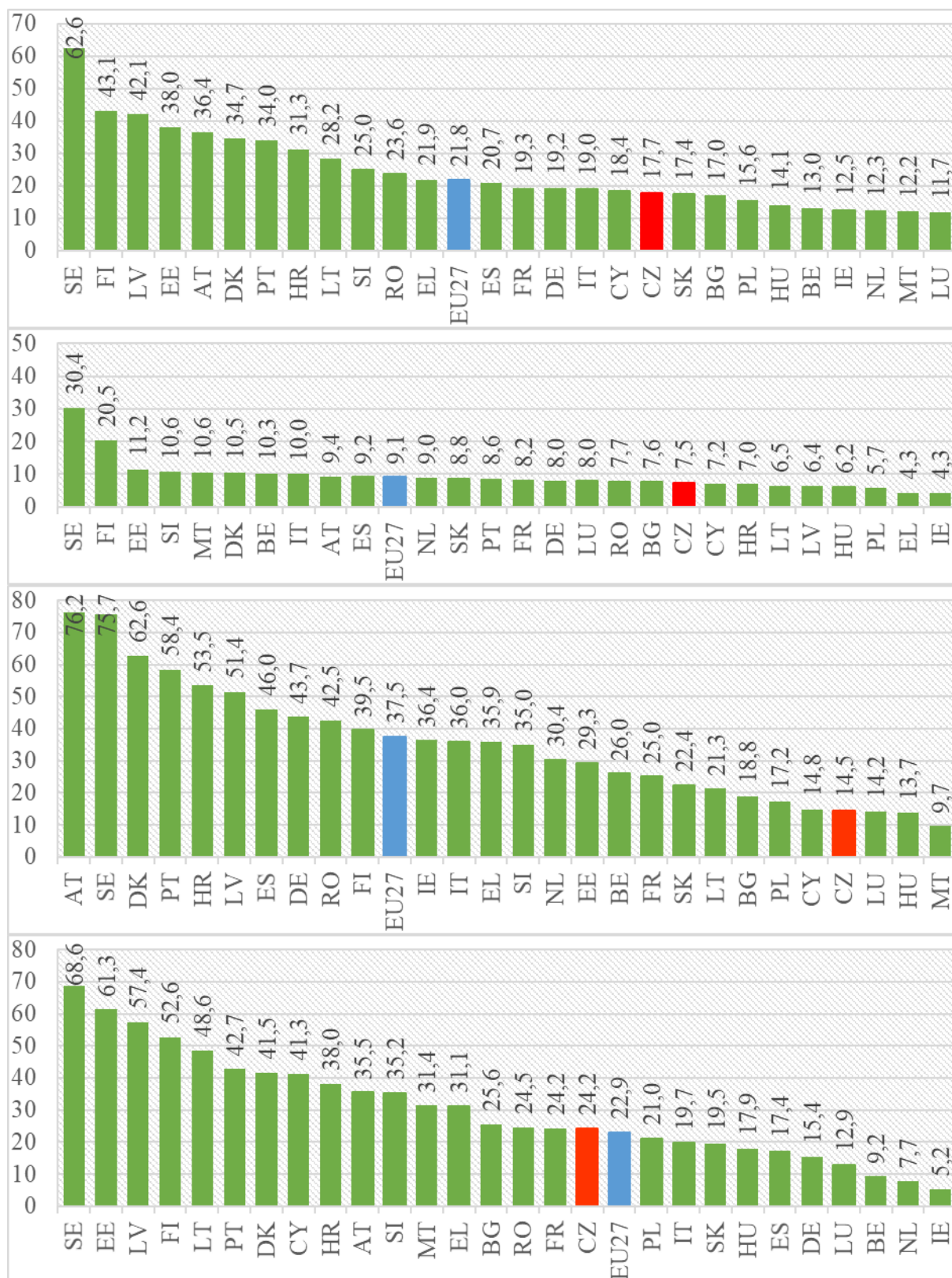
Graf 2: Podíl energie z obnovitelných zdrojů v ČR (v %; celkem – RES, ve spotřebě elektřiny – RES-E, v dopravě – RES-T, ve vytápění a chlazení - RES-H&C)

Zdroj: Eurostat

(https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NRG_IND_REN_custom_3639879/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=4b606067-6a91-4c08-8bc1-b4fd93641079)

Graf 3: Srovnání podílů energie z obnovitelných zdrojů v ČS EU za rok 2021 (v %; shora dolů: 1) celkem – RES; 2) v dopravě – RES-T; 3) ve spotřebě elektřiny – RES-E; 4) ve vytápění a chlazení - RES-H&C)

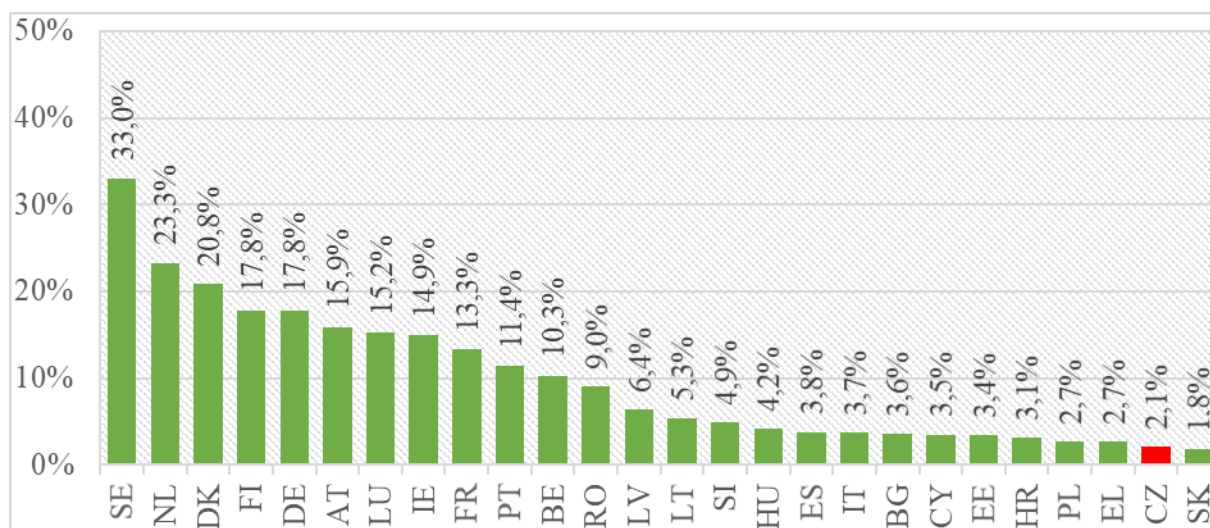
Zdroj: Eurostat

(https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/NRG_IND_REN_custom_3639879/bookmark/table?lang=en&bookmarkId=4b606067-6a91-4c08-8bc1-b4fd93641079)

Udržitelná doprava

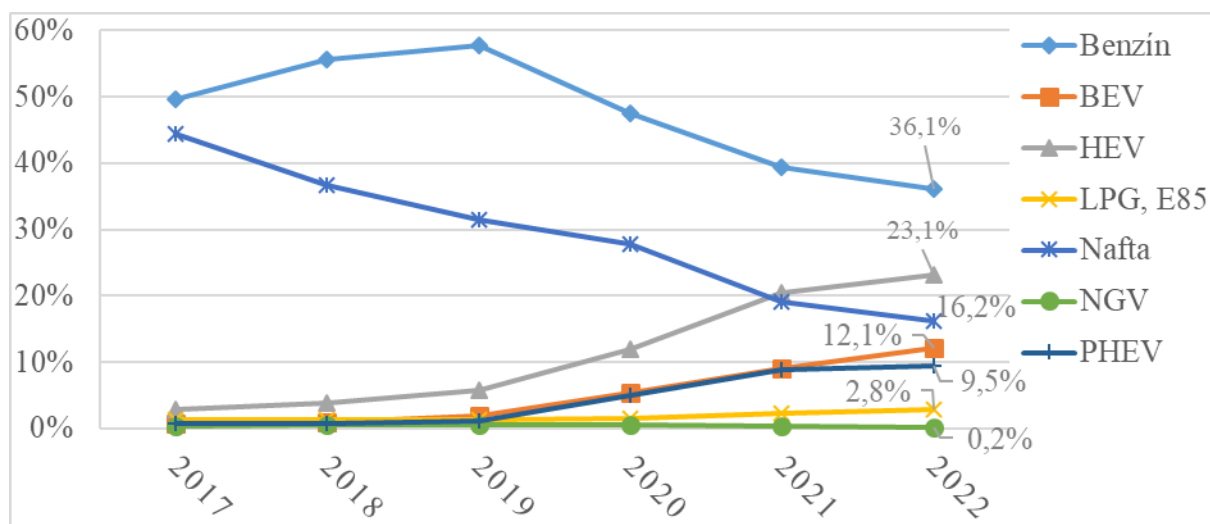
V zemích EU bylo v období leden–červen 2023 registrováno více než 700 tis. nových osobních bateriových elektrických vozidel (BEV), což představuje meziroční nárůst o 54 %; tato vozidla se na celkových registracích nových osobních vozidel podílela 13 %. Zatímco v roce 2022 představoval podíl BEV v EU na všech registrovaných vozidlech 12,1 %, letos se meziročně zvýšil na 13 %. ČR skončila v druhém kvartálu roku 2023 v podílu registrací nových osobních bateriových elektrických vozidel mezi zeměmi Evropské unie s 2,8 %, před Slovenskem na předposledním místě. Trend z posledních let ukazuje, že v letošním roce by mohl být v zemích EU registrován podobný počet nových naftových osobních vozidel jako těch bateriových elektrických. O trochu lépe je na tom ČR v oblasti autobusové dopravy, kde je na tom v počtu nově registrovaných bateriových elektrických autobusů hůře než ČR hned 7 jiných ČS EU.

Graf 4: Srovnání podílů registrací nových osobních bateriových elektrických vozidel (BEV) v ČS EU za rok 2022 (v %)

Zdroj: Centrum dopravního výzkumu (<https://www.cistadoprava.cz/>)

Graf 5: Vývoj podílů registrací nových osobních vozidel v EU dle typu paliva (v %)

Zdroj: Centrum dopravního výzkumu (<https://www.cistadoprava.cz/>)

V rámci NPO si ČR uložila za cíl **zvýšit počet dobíjecích stanic pro elektromobily** v obytných budovách (investice 2.4.1.3). Prostřednictvím programu Nová zelená úsporám (NZÚ) byl za posledních 6 měsíců, tj. k 30. 9. 2023, navýšen objem instalací dobíjecích bodů téměř o 60 % (o 1.785 dobíjecích bodů) na celkových 4.885 dobíjecích bodů. Zájem o instalace dobíjecích stanic byl enormní po celou dobu příjmu žádostí v rámci NZÚ NPO. K 30. 6. 2023 byl příjem žádostí NZÚ NPO ukončen z důvodu vyčerpání alokace. Po vyčerpání alokace z NPO byly vyhlášeny další výzvy z prostředků Modernizačního fondu.

V rámci NPO si ČR také uložila za cíl **podpořit nákup vozidel** (elektromobily, H2) a neveřejné dobíjecí infrastruktury pro obce, kraje a státní správu (investice 2.4.2.2). Příjem žádostí v rámci Národního programu Životního prostředí (NPŽP) probíhá do 15. 12. 2023, nebo do vyčerpání alokace, která činí 600 mil. Kč. K 1. 2. 2023 evidoval Státní fond životního prostředí (SFŽP) 265 žádosti o podporu na 1087 elektromobilů a 280 dobíjecích stanic za více než 420 mil. Kč. Za posledních 6 měsíců vzrostl celkový počet žádostí o 99 % na celkem 527 podaných žádostí o objemu požadované podpory ve výši 538 mil Kč. Celkem bylo k 30. 9. 2023 vydáno 342 kladných Rozhodnutí ministra o poskytnutí dotace na nákup 1 167 elektromobilů a pořízení 331 dobíjecích stanic v celkové hodnotě požadované podpory 439 mil. Kč.

Cíle investic 2.4.1.3 a 2.4.2.2 NPO se průběžně daří naplňovat. Naplňování cíle 2.4.2.2 je ovlivněno dlouhými termíny dodávek vozidel od podpisu dodavatelských smluv. Níže uvedená rizika spojená s rozvojem čisté mobility se na plnění těchto investic zatím neprojeví.

Rizika jsou zde ekonomická – inflace cen spotřebního zboží, energie a veškerých nákladů na bydlení apod. vede k výraznému poklesu finanční dostupnosti dříve potenciálních zákazníků (obce, podnikatelé, fyzické osoby) připravených na renovaci vozového parku a má o to větší vliv na dražší vozy na alternativní pohon. Dalším možným rizikem je možný nedostatek vozidel na trhu. Chybí zde i významnější podpora státu motivující fyzické osoby k nákupu např. elektromobilů (dotace na jejich nákup, jak tomu bylo v okolních evropských státech).

Dalším rizikem jsou dotované elektromobily z Číny, které jsou ve srovnání s vozidly vyrobenými v Evropě o poznání levnější, a ohrožují tak konkurenceschopnost našeho automobilového průmyslu.

Přechod na oběhové hospodářství

Strategie podpory malých a středních podniků v České republice pro období 2021-2027 se tématu oběhového hospodářství věnuje v klíčové oblasti Nízkouhlíková ekonomika a účinné nakládání se zdroji. V rámci podpory cirkulární ekonomiky u firem byly z OP TAK v září 2023 vyhlášeny dvě výzvy s celkovou alokací 2,2 mld. Kč: *Oběhové hospodářství – výzva I, Udržitelné hospodaření s vodou – výzva I*). Ke konci roku 2024 je v plánu vyhlásit navazující výzvy.

Cílem komponenty 2.7 *Cirkulární ekonomika, recyklace a průmyslová voda* NPO je v souladu se zásadními strategickými dokumenty EU (Akční plán EU pro oběhové hospodářství, Nový akční plán EU pro oběhové hospodářství) podpořit urychlení přechodu na oběhové hospodářství v ČR, předcházet vzniku odpadů, navýšit recyklační infrastrukturu, omezit plýtvání druhotnými surovinami, zvýšit obsah recyklovaných materiálů ve výrobcích a zvýšit surovinovou bezpečnost ČR.

Reforma 2.7.1.: Implementace nové legislativy odpadového hospodářství ČR

Reforma představuje proces koordinace a implementace **nově přijaté legislativy odpadového hospodářství ČR**.

Nová odpadová legislativa (zákon o odpadech č. 541/2020 Sb., zákon o výrobcích s ukončenou životností č. 542/2020 Sb., novela zákona o obalech č. 545/2020 Sb., zákon o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí č. 243/2022 Sb.), podporuje přechod na oběhové hospodářství a reflektuje všechny závazné cíle vyplývající z přijatého evropského práva.

V návaznosti na přijatou legislativu odpadového hospodářství byly v roce 2023 dokončeny prováděcí předpisy:

- Vyhláška o provedení některých ustanovení zákona o omezení dopadu vybraných plastových výrobků na životní prostředí č. 47/2023 Sb., v účinnosti od 1. 3. 2023.
- Vyhláška o stanovení podmínek, při jejichž splnění přestává být tuhé palivo z odpadu odpadem č. 169/2023 Sb., v účinnosti od 17. 6. 2023.
- Vyhláška o stanovení podmínek, při jejichž splnění jsou znovuzískaná asfaltová směs a znovuzískaný penetrační makadam vedlejším produktem nebo přestávají být odpadem č. 283/2023 Sb., v účinnosti od 1. 10. 2023.

Návrh legislativní úpravy k povinnému zálohování:

V květnu 2023 byly představeny teze legislativní úpravy budoucího řešení povinného zálohového systému na vybrané jednorázové nápojové obaly – PET lahve a nápojové plechovky. MŽP koordinuje pracovní skupinu zástupců dotčených subjektů a v současnosti připravuje paragrafové znění legislativní úpravy zákona o obalech tak, aby mohla být novela zákona do konce roku 2023 předložena vládě.

Příprava aktualizace krajských POH:

V květnu 2022 byla vládou ČR schválena aktualizace *Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2015–2024 s výhledem do roku 2035 (POH ČR)*, který představuje základní strategický dokument a vizi pro odpadové hospodářství do roku 2035. V návaznosti na schválení aktualizace národního POH probíhají v současné době aktualizace krajských POH, které by měly být dokončeny ve 4. čtvrtletí 2023.

Reforma 2.7.2: Dopracování a implementace strategie Cirkulární Česko 2040

Reforma představuje národní strategický rámec oběhového hospodářství pro transformaci celé společnosti na principy oběhového hospodářství.

Strategický rámec cirkulární ekonomiky České republiky 2040, schválený vládou ČR 13. 12. 2021, formuluje priority a kroky vedoucí k dlouhodobé udržitelnosti ČR proti budoucím ekologickým hrozbám, včetně změny klimatu a ztráty biodiverzity, a rozvoji udržitelného sociálního systému. Strategický rámec definuje jednotlivé cíle a stanovuje opatření a nástroje pro jejich dosažení. V červnu 2023 byl vládou ČR schválen navazující implementační Akční plán pro období 2022-2027, který stanovuje konkrétní aktivity a úkoly na následující šestileté období s cílem přispět naplnění cílů stanovených ve Strategickém rámci.

Investice 2.7.1.1.: Budování recyklační infrastruktury

V červenci 2023 byla z NPŽP v rámci NPO vyhlášena dotační výzva č. 6/2023 – Využití a zpracování biologicky rozložitelného odpadu, s celkovou alokací 1,6 mld. Kč. Příjem žádostí o podporu probíhá od 1. 9. 2023 – 1. 5. 2024 (nebo do vyčerpání alokace).

Cílem výzvy je podpořit zkapacitnění a zefektivnění systému nakládání s biologicky rozložitelnými odpady jako celku, a to především prostřednictvím podpory zařízení pro zpracování biologicky rozložitelných odpadů (BRO) a aplikace a zapravování kompostu vyprodukovaného ze zařízení na zpracování bioodpadů na zemědělskou půdu.

Podpora je určena především pro zemědělské subjekty a podniky činné v oblasti odpadového hospodářství (kompostárny, bioplynové stanice).

Biodiverzita

V rámci komponenty 2.9 Podpora biodiverzity a boj se suchem NPO (zajišťuje MŽP) se ČR zavázala, že zajistí **ochranu proti suchu a přírodě blízkou povodňovou ochranu** intravilánu města Brna (investice 2.9.1). V této souvislosti jsou s dotací ve výši 762 mil. Kč z NPŽP realizovány úpravy koryta řeky Svatky a její nivy v úseku km 37,028 – 40,174. Pravděpodobná povodňová ochrana je

navržena na průtok Q100. V lednu 2022 byly zahájeny stavební práce, dokončení se předpokládá v říjnu 2023.

V rámci NPO se ČR zavázala k podpoře **hospodaření se srážkovými vodami** v intravilánu (investice 2.9.2). Z NPŽP jsou podporována opatření ke zpomalení odtoku a zadržování a akumulace vody v městských aglomeracích prostřednictvím zvýšení členitosti povrchu, vsakovacích pásů a nádrží, dešťových zahrad, podzemních vsakovacích zařízení, drenáží, retenčních podzemních nádrží a zelených střech. K 30. 9. 2023 eviduje SFŽP ČR, který je subjektem implementace pro toto opatření, 208 žádostí s vydaným kladným Rozhodnutím ministra v celkovém objemu schválené podpory 0,936 mld. Kč. V souvislosti s makroekonomickým vývojem, především s růstem cen stavebních prací a změnou struktury podpořených projektů, byla hodnota cíle aktivity 2.9.2 v podobě objemu zadržené srážkové vody po dohodě s EK upravena. Díky opatření 2.9.2 dojde nově k zadržení 20 tis. m³ srážkové vody.

V rámci NPO se ČR zavázala k podpoře **péče o zvláště chráněná území a území soustavy Natura 2000** a péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů (investice 2.9.3). Podpora z programu Národní plán obnovy - Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny (NPO-POPFK) je určena především na realizaci praktických opatření vyplývajících ze schválených plánů péče, zásad péče a souhrnu doporučených opatření, záchranných programů apod. Dále je podpořeno zpracování podkladových studií a monitoringů. Oprávněnými žadateli jsou správy národních parků, Správa jeskyní ČR a Agentura ochrany přírody a krajiny ČR (AOPK ČR). Alokace pro rok 2022 činila 156 mil. Kč bez DPH a pro rok 2023 je 135 mil. Kč.

V rámci výzvy NPO-POPFK 2/2022 bylo vydáno rozhodnutí, či stanovení výdajů na 107 žádostí v objemu 141,86 mil Kč. Z této částky je již 19,82 mil. Kč proplaceno. Hlavním rizikem zůstává neposkytnutí finančních prostředků na následující roky z důvodu vyřazení komponenty 2.9.z financování a nezajištění prostředků na DPH.

V rámci NPO se ČR zavázala k podpoře **adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu** (investice 2.9.4). Prostřednictvím programu POPFK je podporováno zlepšení druhové a prostorové skladby lesa, zajištění péče o cenné nelesní terestrické biotopy, tvorba a obnova mokřadů (vč. tůň a malých vodních nádrží), revitalizace a renaturace vodních toků, výsadba dřevin mimo les a komplexní vodohospodářské studie.

V rámci výzvy NPO-POPFK 1/2023 bylo podáno 574 žádostí za 83,2 mil. Kč. Vydáno bylo prozatím rozhodnutí o poskytnutí dotace na 394 žádostí za 46 mil. Kč a 135 žádostí za 30,7 mil. Kč je v procesu administrace. V roce 2022 probíhala výzva NPO-POPFK 1/2022. Z této výzvy bylo proplaceno 236 žádostí za 26,5 mil. Kč, ostatní opatření budou proplacena či realizována až v následujících letech. Průměrně jsou indikátory po první výzvě plněny ze 41 %. Nejvíce je ohroženo plnění indikátoru Zlepšení druhové a prostorové skladby lesa. Dále byla v rámci cíle 165 vypsána výzvy NPO-POPFK 2/2023 na dílčí rekonstrukce malých vodních nádrží. Prozatím byly v této výzvě podány žádosti za 9,8 mil. Kč. Pro cíl 166 byly vypsány 2 výzvy. První z nich NPO-POPFK 3/2022 administruje odbor 610 MŽP. Na roky 2022 a 2023 v ní byly alokovány prostředky ve výši 42,5 mil. Kč. Aktuálně je v ní registrováno 13 akcí v objemu 23,67 mil. Kč. Druhou z nich NPO-POPFK 3/2023 administruje AOPK ČR a bylo v ní prozatím podáno 11 žádostí za 13 mil. Kč. Součástí této výzvy je i plnění cíle 167, které bude navazovat na schválení studií.

V rámci aktualizace NPO byla navýšena alokace opatření 2.9.4 o 0,812 mld. Kč, která bude krýt potřeby financování projektů na zvýšení ochrany před suchem a povodněmi. V rámci NPŽP byly za tím účelem vyhlášeny v červnu 2023 dvě výzvy, u kterých aktuálně probíhá příjem žádostí. Výzva 4/2023 na podporu projektů na zadržování vody v krajině a zlepšení ekologického a morfologického stavu vodních toků a niv pro správce vodních toků. Výzva 5/2023 určená obcím a dalším samosprávným celkům na projekty zadržování vody v krajině, jako jsou revitalizace vodních toků a niv, budování tůň, obnova malých vodních nádrží a realizace dalších protipovodňových opatření.

Trvajícím rizikem je také růst cen materiálů, energií, paliv, inflace - milníky byly stanoveny v květnu 2021 s využitím v té době aktuálního ceníku MŽP *Náklady obvyklých opatření*, který výše uvedené

nemohl zohledňovat. Nastavené hodnoty milníků tudíž nemusí být s využitím stejných finančních prostředků dosaženy.

V rámci aktualizace byla do NPO přidána reforma 2.9.5 Stanovení politiky krajiny a krajinného plánování s alokací 81,5 mil. Kč. Politika krajiny nastaví reformu ochrany krajiny, a to zejména zavedením nových a úpravou existujících nástrojů územního plánování a ochrany krajiny. Zajistí promítnutí cílů ambiciózních strategií v ochraně přírody a krajiny do konkrétních území a zároveň vymezí území pro další lidské aktivity v krajině. Cílem komponenty je dále vytvořit systém pro aplikaci výsledků výzkumu dopadů klimatické změny na aktivity v krajině v rámci územně správních činností státní a veřejné správy.

Reforma lesnictví a správy vodních toků

Stále probíhá příprava vládní novely zákona č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů. Jejich součástí je návrh zefektivnění výkonu státní správy lesů a myslivosti za účelem zvýšení kvality a zefektivnění systému veřejné správy.

Ministerstvo zemědělství (MZe) je v rámci pilíře *Fyzická infrastruktura a zelená tranzice* vlastníkem komponenty 2.6 *Ochrana přírody a adaptace na klimatickou změnu*. Cílem komponenty 2.6. Ochrany přírody a adaptace na klimatickou změnu je přispět k udržitelnosti zemědělské a lesnické krajiny z pohledu hospodářského a ekologického v kontextu klimatické změny, a to zejména zadržováním vody v krajině, zvýšením biodiversity a zlepšením stavu lesnických ekosystémů.

Investice č. 1 Protipovodňová ochrana

Investice *Protipovodňová ochrana* (zajišťuje MZe) přispívá k protipovodňové ochraně obyvatel a majetku především v oblastech s významným povodňovým rizikem. Investice konkrétně přispívají k výstavbě suchých nádrží (tzv. poldrů), k úpravě na stávajících vodních dílech tak, aby bylo dosaženo retardace povrchového odtoku vody a snížení rychlosti povodňové vlny. Dále je podporováno zabezpečování vodních děl tak, aby byla schopna bezpečně převést kontrolní povodňovou vlnu (KPV) úrovně 10 000 let, opatření podél vodních toků v intravilánech. Podporovanými subjekty jsou státní podniky Povodí, Lesy ČR a obce.

Investice Protipovodňová ochrana byla v lednu 2023 rozdělena mezi MZe a MŽP, a to na základě doporučení MPO. Při prvním hodnocení milníků a cílů NPO neuznala EK část projektů na protipovodňovou ochranu, které zajišťuje MZe. Tento krok ČR zajistí splněním nastavených cílů pro zmíněnou investici. Celková alokace subkomponenty je 1,717 mld. Kč.

MZe tak bude nově v NPO realizovat alespoň 25 projektů efektivní protipovodňové ochrany a MŽP svými 13 projekty doplní investici Protipovodňová ochrana tak, aby byl naplněn požadavek CID na realizaci 38 projektů. Část této investice, kterou zajišťuje MŽP, je nazvána *Udržitelné a účinné hospodaření s vodou v obcích a zajištění protipovodňové ochrany vnitřních měst*.

Investice č. 2 Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích

Investice *Podpora opatření na drobných vodních tocích a malých vodních nádržích* vedou k výraznému zlepšení morfologického stavu koryt drobných vodních toků a malých vodních nádrží. Podporují vodní režim krajiny, posilují retenci vody v krajině, zvyšují rozvoj pobřežní vegetace a retenci vody v korytech vodních toků. Celková alokace investice činí 1,6 mld. Kč.

Cíl 135 „Dokončení 50 % projektů týkajících se drobných vodních toků a malých vodních nádrží“ byl již splněn. V rámci programu 129 390 – 2. etapa bylo do konce roku 2022 zrealizováno celkem 450 projektů. V roce 2023 bude dokončeno dalších 450 projektů, tím tak dojde ke splnění cíle 136 *Dokončení 50 % dalších projektů týkajících se drobných vodních toků a malých vodních nádrží*.

Investice č. 4 Budování lesů odolných klimatické změně

Investicemi do obnovy lesů ve smyslu pozměnění druhové skladby a věkové i prostorové struktury lesních porostů odolných vůči klimatické změně dojde ke zlepšování odolnosti a zároveň i stavu lesních ekosystémů po kůrovcové kalamitě a bude značným dílem zajištěno udržitelné plnění funkcí lesa. Podporovanými subjekty jsou vlastníci a držitelé lesů. Celková alokace investice na období 2/2020–12/2023 činí 8,540 mld. Kč.

Novela vyhlášky o lesním hospodářském plánování č. 84/1996 Sb., s termínem splnění 1Q/2023 byla dne 30. 6. 2022 publikována pod č. 186/2022 Sb., ve Sbírce zákonů ČR, čímž byl s předstihem naplněn stanovený milník. Cíl 140 *Opětovné zalesnění 12 000 ha ploch melioračními a zpevňujícími dřevinami* (MZD) byl v období 2020 – 2021 splněn zalesněním 12 293 ha ploch MZD. Od roku 2022 probíhá realizace cíle 141 *Opětovné zalesnění 24 000 ha ploch melioračními a stabilizujícími dřevinami* pokrývajícího období let 2022–2023. Pro výše uvedené opatření je na období 1/2023–12/2023 v NPO schválena alokace ve výši 2,562 mld. Kč.

Investice č. 5 Zadržování vody v lese

Investice *Zadržování vody v lese* přispívá k posílení retenční schopnosti lesů prostřednictvím realizace šetrných lesotechnických opatření, což jsou opatření, která přispívají ke zlepšení půdních, vodních a mikroklimatických poměrů, k tlumení zrychlené eroze, k úpravě vodního režimu lesních půd a ochraně bystřinných povodí. Podporovanými subjekty jsou vlastníci či držitelé lesů a správci drobných vodních toků. Celková alokace investice na období 2/2020-12/2023 činí 300 mil. Kč. Zahájení realizace opatření – únor 2020, ukončení realizace opatření v rámci financování ze zdrojů RRF – prosinec 2023.

Cíl 142 byl splněn realizací 40 projektů v období 2/2020-12/2022 s celkovými náklady 130 mil. Kč. V aktuálním navazujícím období 1/2023–12/2023 je cílem 143 podpořit dalších 20 projektů s alokací 100 mil. Kč.

Společná zemědělská politika

Rok 2023 byl prvním rokem, kdy byla realizována nová Společná zemědělská politika (SZP). Aby mohlo dojít k praktickému spuštění SZP, musela EK schválit všem členským státům Strategické plány SZP. Pro ČR bylo schvalující rozhodnutí ze strany EK vydáno dne 24. 11. 2022.

První krok k podporám z evropských fondů pro období 2023-2027 znamenal příjem žádostí v rámci plateb na plochu. Tento příjem byl detailně analyzován za účelem získání relevantních dat, která jsou cennou zpětnou vazbou a se kterými budeme dále pracovat, co se týče případných úprav v rámci nastavení jednotlivých intervencí.

Přestože na přípravu národních předpisů a informačního systému byl velmi limitovaný čas, nový systém se podařilo včas spustit.

V letošním roce proběhnou rovněž dvě kola příjmů pro investiční dotace (1. kolo – srpen/září 2023; 2. kolo – listopad/prosinec 2023).

V dubnu 2023 byl vyhlášen kontinuální příjem pro žádosti na podporu poradenství.

V roce 2023 byla vyhlášena dvě kola příjmu Programových rámců SP SZP jako součást Strategie komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD). V SCLLD budou ze SP SZP podporovány projekty připravené a realizované konečnými příjemci, vybrané příslušnou místní akční skupinou, které budou zároveň v souladu se Strategickým plánem SZP.

Je třeba upozornit, že nová SZP je výrazně náročnější, zejména co se týče environmentálních ambicí, a proto je třeba intenzivně pracovat na jejím zatraktivnění, aby zemědělci neodcházelí ze systému a byli stále motivováni plnit základní povinnosti podmíněnosti i nadstavbová environmentálně přínosná schémata. Řešením jsou na jedné straně podmínky, ke kterým musí existovat ochota k naplňování – o komplikované a náročné postupy nebude mezi zemědělci zájem, což je ostatně vidět na prvních výsledcích letošní jednotné žádosti. Ale zejména tu je druhá strana – finanční. Nenabídneme-li zemědělcům dostatečnou odměnu za požadavky, které by jinak nemuseli respektovat, nemůžeme očekávat, že ponесou jako podnikatelé dlouhodobě zvýšené náklady, budou naplňovat zvláštní nároky na osevní sled, organizaci pozemků apod.

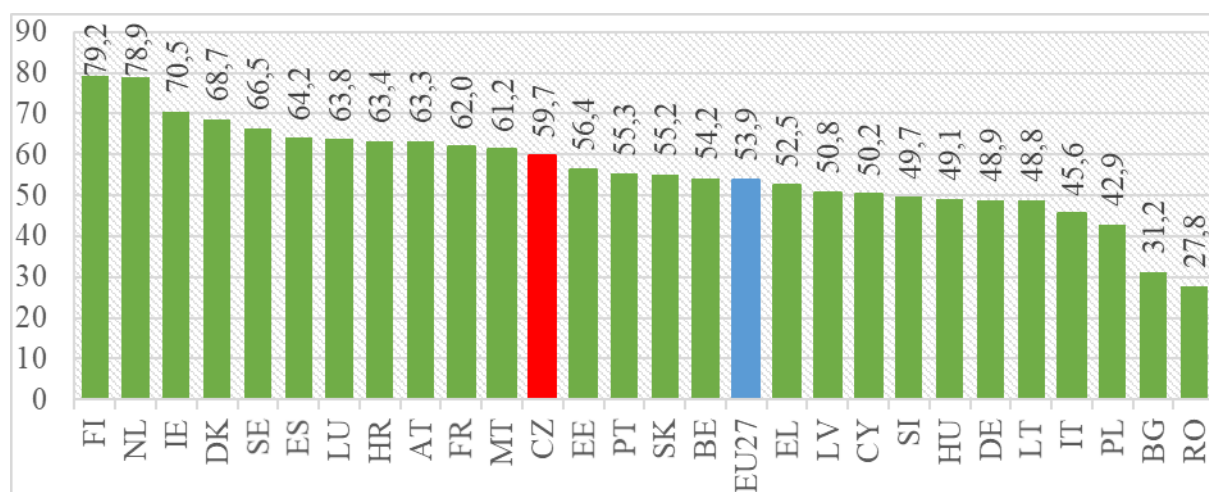
ČR na základě prvotních zkušeností zpracovala modifikaci Strategického plánu SZP a ve stanovené lhůtě ji oficiálně zaslala EK, aby ke schválení došlo do konce tohoto roku. Ačkoliv se možnost modifikace může zdát jako ideální a flexibilní řešení pro provedení případných úprav, již prvotní zkušenosti získané během prvního roku implementace SZP ukazují, že se jedná o administrativně a časově velmi náročnou proceduru.

Konkrétnější výsledky plnění strategických cílů Strategického plánu ČR budou známy na základě závěrečné zprávy o výkonnosti, která bude každoročně zasílána EK počínaje 15. 2. 2024.

3.3 Vzdělávání a trh práce

Navzdory velmi nízké nezaměstnanosti představuje pro ČR výzvu především zaměstnatelnost a aktivace určitých skupin (žen, Romů, osob s nízkou kvalifikací, starších osob). Podrobnější údaje o vývoji zaměstnanosti žen, mladých osob, osob s nízkou kvalifikací a starších osob jsou k dispozici v rámci grafů č. 3 - 6. ČR se proto zaměřila na řešení strukturálních problémů na trhu práce prosazováním rozvoje digitálních dovedností a vzdělávání dospělých⁴ a rozšířením kapacity péče o děti s cílem zvýšit zaměstnanost žen s dětmi.

Graf 6: Srovnání podílu osob (ve věku 16-74 let) s alespoň základní digitální kompetencí v ČR EU za rok 2021 (v %)

Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/205f6590-6fd8-4634-af2d-b76476aeaafa?lang=en>)

Vzdělávání a digitalizace

Reformy v oblasti předškolního vzdělávání

I nadále dochází k **posunu v dostupnosti předškolní péče**. Podle dat k 30. 9. 2022 roste počet mateřských škol a počet dětí v nich – děti ve věku 3–5 let bylo ve školním roce 2022/23 v mateřské škole 86,9 %, což je nadále stoupající trend (data MŠMT). V návaznosti agresí Ruské federace vůči Ukrajině bylo ve školním roce 2022/2023 podle dat MŠMT v předškolním vzdělávání celkově 11 182 dětí ukrajinské národnosti, z toho 7 262 azylantů. V rámci výzev Integrovaného regionálního operačního programu (IROP) zaměřených na navyšování kapacit mateřských škol v územích s nedostatečnou kapacitou byla v roce 2023 vyhlášena dodatečná výzva č. 109 pro méně rozvinuté regiony na podporu kapacit a zlepšování podmínek v mateřských školách (v návaznosti na tři výzvy z roku 2022). MŠMT vyhlásilo dotační výzvu „Podpora účasti dětí na předškolním vzdělávání na rok 2023“. Výzva byla zaměřena na zajištění předškolního stravování dětí, jejichž rodina se ocitla v nepříznivé socio-ekonomické situaci, a podporu aktivit směřujících ke zvýšení jejich účasti na předškolním vzdělávání.

V rámci vedení pedagogů a ředitelů mateřských škol vznikly dokumenty dostupné na metodickém portálu MŠMT www.edu.cz:

⁴ V roce 2021 činil podíl osob ve věku 16-74 let se základními digitálními dovednostmi téměř 60 %, přičemž průměr EU činil 54 % (viz graf výše).

- přehled podpůrných aktivit při začleňování ukrajinských dětí v mateřských školách, sérii prakticky využitelných vzdělávacích materiálů a materiál stanovující podmínky pro financování pozice ukrajinského asistenta pedagoga ve školách. Pozici je možné financovat do konce roku 2023 (<https://www.edu.cz/ukrajina/>);
- na podporu komunikace se zákonnými zástupci dětí byla v souladu se Strategii 2030+ vydána metodická příručka Komunikace se zákonnými zástupci (<https://www.edu.cz/methodology/metodicka-prirucka-komunikace-se-zakonnymi-zastupci-deti-v-materske-skole/>);
- soubor metodických materiálů a tutoriálů pro pedagogické diagnostikování a individualizaci práce s dětmi v předškolním vzdělávání (<https://www.npi.cz/predskolni-a-prvostupnove-vzdelavani-pedagogicke-diagnostikovani>) a další.

Je realizován projekt Pilotní ověřování jednotného postupu snížení odkladů školní docházky ve správním obvodu obce s rozšířenou působností Tábor. Cílem projektu je nastavení a ověření jednotného postupu vedoucího ke snížení odkladů povinné školní docházky. Projekt byl zahájen v dubnu 2023, zapojeno je 28 mateřských škol a předpokládaná délka realizace bude činit 16 měsíců. V současné době dochází také k revizi Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

Reformy v oblasti základního vzdělávání

V roce 2023 pokračují práce na kurikulární revizi Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP ZV). Nový RVP ZV vytváří Národní pedagogický institut (NPI ČR) za účasti externích odborníků a bude předložen na počátku roku 2024 k veřejné konzultaci, školy by mohly dobrovolně zahájit výuku podle nového kurikula od školního roku 2025/2026, povinně pak od školního roku 2027/2028.

Metodickou podporu revize RVP ZV zajistí projekt Podpora kurikulární práce škol (IPs Kurikulum) financovaný z Operačního programu Jan Amos Komenský (OP JAK), který zahájil realizace od 1. 4. 2023. Školy a učitelé tak získají komplexní a ucelenou podporu zaměřenou na proměnu vzdělávacího obsahu s důrazem na klíčové kompetence ve vzdělávacím obsahu.

MŠMT pokračuje v integračních opatřeních v oblasti vzdělávacích aktivit pro děti/žáky cizince a pro pedagogické pracovníky na rok 2023. Byla zajišťována financování a metodická podpora při realizaci jazykové přípravy dětí a žáků s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka v mateřských, základních a středních školách. Nadále byly zajišťovány služby překladatelů, tlumočnicků a ukrajinských asistentů pedagoga. Pokračovalo poskytování podpory pedagogickým pracovníkům vzdělávajícím děti a žáky cizince prostřednictvím sítě krajských koordinátorů, zahrnující nabídku a realizaci vzdělávacích programů, metodickou, koordinační, konzultační a síťovací podporu včetně provozu a aktualizace portálu <http://cizinci.npicr.cz> (zajišťoval Národní pedagogický institut). Z OP JAK je možná podpora aktivit zaměřených na integraci cizinců (resp. dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem) v rámci zjednodušených projektů.

Dále na rok 2023, stejně jako v roce minulém, MŠMT zajistilo finanční prostředky a vydalo metodický materiál k zajištění pozice ukrajinského asistenta/ky pedagoga. Hlavním cílem práce ukrajinského asistenta pedagoga je podpora úspěšného začleňování ukrajinských dětí do běžných tříd. Finanční prostředky na zajištění této pozice bylo možné čerpat od 1. 1. 2023 do 31. 8. 2023. Je zajištěna i navazující podpora do konce roku 2023. V roce 2023 i nadále pokračovala podpora škol pro integraci ukrajinských žáků v základním vzdělávání.

Reformy v oblasti středního vzdělávání

Pokračuje proces inovace oborové soustavy oborů **vzdělání pro střední odborné vzdělávání**. Odborné platformy, které byly vytvořeny jako konzultační a poradní uskupení pro inovaci soustavy oborů (IOS) vzdělání a další související činnosti, pokračovaly ve své činnosti. Aktivně v 2. pol. roku 2023 probíhala jednání nad novou skladbou oborů vzdělání na středních školách, posílením oborů s větší mírou všeobecného vzdělávání a posílením všeobecně vzdělávací složky. Nové návrhy budou

rozpracovány v jednotlivých tematicky zaměřených platformách, jednání jsou plánována na 4Q / 2023. Cílem bude také revize Rámcového vzdělávacího programu pro střední odborné vzdělávání (RVP SOV) a projednávání a posuzování návrhů inovované soustavy oborů v jednotlivých oblastech. Úpravy budou probíhat v roce 2024, kdy má být návrh IOS finalizován. V návaznosti na to budou zahájeny práce na revizích RVP SOV (předpokládaný proces revizí - 2024 až 2025) včetně přípravy metodické podpory pro školy.

Ve školním roce 2022/2023 pokračovalo pokusné ověřování alternativní zkoušky profilové části maturitní zkoušky formou komplexní absolventské práce ve středních odborných školách, které bylo dodatkem k vyhlášenému pokusnému ověřování prodlouženo o 2 roky.

Od školního roku 2022/2023 bylo zahájeno pokusné ověřování stupňovitě propojení vybraných oborů H, M, N ve skupině oborů vzdělávání 53 – tedy Zdravotnictví ve středních a vyšších odborných školách, které bylo v srpnu 2023 dodatkem rozšířeno o další zdravotnické obory. Pokusné ověřování L0+H., v němž se ověřuje skupina třech dvojic komplementárních oborů, bylo dodatkem prodlouženo o další 3 roky. Prodloužením pokusného ověřování dojde k získání významnějšího množství relevantních údajů k vyhodnocení kladů a záporů komplementárních oborů a případného zařazení do přílohy D6 NV č. 211/2010 Sb.

V rámci podpory digitálního vzdělávání ve středních odborných školách v RVP SOV v oborech vzdělání kategorie dosaženého vzdělání E, J, H, M, L0 a L5 vzdělávací oblast „Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích“ zavedlo nové pojetí „Informatického vzdělávání“ (s nově koncipovanou Digitální kompetencí a průřezovým tématem).

V rámci akreditace vzdělávacích programů vyšších odborných škol (VOŠ) byly v roce 2023 implementovány nové verze formulářů pro vyplňování žádostí o akreditace vzdělávacích programů, které vznikly ve spolupráci s expertní skupinou pro vyšší odborné vzdělávání, Asociací vyšších odborných škol (AVOŠ) a Akreditační komise pro vyšší odborné vzdělávání (AK VOV).

V průběhu Q1/2023 vzniknul dokument Nástin změn v organizaci odborného vzdělávání v ČR zavedením prvků duálního vzdělávání do přípravy žáků středních škol. Tento dokument byl představen zástupcům Svazu průmyslu a dopravy ČR, kteří jsou lídři v tématu zavádění duálního systému vzdělávání, dále na jednání Rady pro odborné vzdělávání, jednotlivým sekčním školským asociacím organizovaných v rámci Unie školských asociací CZESHA a pracovnímu týmu Rady hospodářské a sociální dohody ČR (RHSD) pro vzdělávání a lidské zdroje.

Ve školním roce 2023/2024 bylo realizováno pokusné ověřování zaměřené na uznávání mezinárodních certifikačních standardů ICT v rámci profilové části maturitní zkoušky. Jeho cílem je prověřit účelnost uznávání mezinárodních certifikačních standardů ICT a zjistit možnosti a podmínky, za jakých lze část jedné zkoušky z oblasti vzdělávání Informatika a informační a komunikační technologie (Rámcový vzdělávací program pro gymnázia (RVP G)) a oblasti Vzdělávání v informačních a komunikačních technologiích (RVP SOV) v rámci všeobecně vzdělávacích i souvisejících odborných předmětů, nahradit výsledkem úspěšně vykonané zkoušky z této oblasti vzdělávání doložené mezinárodně uznávaným certifikátem. Dále v roce 2023/2024 proběhlo pokusné ověřování zaměřené na možnost uznávání Advanced Placement (AP) zkoušek v rámci profilové části maturitní zkoušky, jehož cílem je prověřit účelnost uznávání AP zkoušek a zjistit možnosti a podmínky, za jakých lze část profilové zkoušky, nebo celou profilovou zkoušku nahradit výsledkem složené AP zkoušky, doložené mezinárodně uznávaným certifikátem.

Reformy v oblasti pregraduální přípravy pedagogů a v oblasti dalšího vzdělávání a podpory pedagogických pracovníků

Také v roce 2023 pokračuje naplňování **Reformy přípravy učitelů a učitelek v ČR**, která započala podpisem memoranda mezi MŠMT a zástupci asociací děkanů fakult připravujících učitele v září roku 2021. Byl vytvořen návrh Kompetenčního rámce absolventa učitelství, který představuje společnou národní vizi kvality absolventa učitelství. Budou nově nastaveny podmínky pro akreditaci

profesních studijních programů vedoucích ke kvalifikaci učitele s cílem otevřít systém inovacím a dále posilovat profesní podobu pregraduální přípravy učitelů. Byly zahájeny aktivity k posílení rozvoje oborových didaktik jako klíčové složky přípravy učitelů. Pokračuje také reforma pedagogických praxí a užší propojování fakult připravujících učitele se školami regionálního školství. Bylo zahájeno pokusné ověřování systému podpory provázejících učitelů s cílem zvyšování kvality pedagogických praxí. Toto pokusné ověřování pilotuje opatření obsažená v návrhu novely zákona o pedagogických pracovnících a školského zákona, který zakotvil pozici provázejícího učitele, který metodicky vede žáka nebo studenta jiné školy nebo vysoké školy připravujícího se v rámci praktického vyučování, praktické přípravy nebo praxe na výkon povolání učitele. **Novela zákona o pedagogických pracovnících** dále obsahuje institut adaptačního období, které zahrnuje období 2 let od začátku výkonu činnosti učitele.

V rámci **rozvoje pedagogické profese** byl v roce 2023 vyhlášen třetí ročník dotační výzvy „Na učitelích záleží“, která je zaměřena na posilování prestiže učitelského povolání a zvyšování zájmu o učitelské povolání a dále pak na popularizaci studia učitelství a zvyšování atraktivity učitelské přípravy. Ve výzvě bylo podáno celkem 37 žádostí, podpořeno bylo 14 projektů. Zvýšení prestiže studia učitelství a tím i samotné učitelské profese je také jedním z hlavních 6 cílů schválené Reformy přípravy učitelů a učitelek v ČR.

Reformy v oblasti zvyšování inkluзивity vzdělávacího systému

MŠMT nadále realizuje program na podporu škol s nadprůměrným zastoupením žáků se sociálním znevýhodněním v rámci implementace komponenty NPO 3.2 Adaptace kapacity a zaměření školních programů, který probíhá do 31. 8. 2025. Cílem je podpořit 400 škol.

V rámci NPI ČR probíhá také **další vzdělávání pedagogických pracovníků**. Byly vytvořeny metodické materiály podporující práci s heterogenní třídou, k nimž bylo připraveno další vzdělávání pro pedagogické pracovníky nastavené do třech úrovní náročnosti práce s heterogenitou. Průběžně je rozvíjena webová aplikace určená pedagogům i nejširší veřejnosti podporující inkluзивní vzdělávání <https://zapojmevsechny.cz/>.

Koncept **rovnosti příležitostí** ve vzdělávání ČR je obsažen v Dlouhodobém záměru vzdělávání ČR 2023–2027 a vztahuje se na všechny úrovně vzdělávání. V regionálním školství se týká přípravy na školní vzdělávání a zajištění přístupu ke kvalitním školám všem dětem a žákům a současně aktivně řeší oblast vzdělávání dětí, žáků a studentů z národnostních menšin a etnik⁵. Za účelem **podpory zejména romské komunity** byly v uplynulém období zahájeny v rámci OP JAK následující aktivity. V květnu 2022 byly vyhlášeny **dvě výzvy v projektech zjednodušeného vykazování**, tzv. šablon pro školy a školská zařízení s celkovou alokací 11 mld. Kč. Dané výzvy cílí na děti, žáky a studenty, jež jsou ohroženi školním neúspěchem (včetně romských) a poskytují finanční podporu zaměřenou na kariérové poradenství, personální podporu (školní asistenti, psychologové, speciální pedagogové, sociální asistenti), spolupráci školy a rodiny, podporu dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem atp. V červnu 2023 byla vyhlášena **výzva pro nositele MAP** (obce, místní akční skupiny) v území pokrývající území celé ČR s alokací 1,7 mld. Kč. Cílem této výzvy je implementace koordinovaného přístupu k sociálnímu vyloučení 2021–2027 s důrazem na desegregační aktivity. V oblasti vysokého školství byly vyhlášeny **výzvy na podporu pregraduální přípravy budoucích učitelů a učitelek** (červen 2023) s celkovou alokací 500 mil. Kč a **výzva v rámci ESF+ pro vysoké školy** s celkovou alokací 2,5 mld. Kč. V rámci daných výzev lze čerpat prostředky na výuku romštiny, výuku kulturní historie Romů, práce s Romy jako marginalizovanými skupinami na VŠ, např. v podobě práce se zájemci o studium na VŠ; dlouhodobou práci s žáky a budoucími zájemci o studium formou přiblížení zajímavých témat řešených na dané VŠ (např. „dětské univerzity“ atd.). Na konci roku 2023 budou zahájena jednání o vyhlášení **samostatné výzvy pro organizace pracující s romskou komunitou**

⁵ Mj. v kontextu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. 11. 2007 ve věci D. H. a ostatní proti ČR.

v oblasti vzdělávání, jež podpoří aktivity zaměřené na výuky českého jazyka pro děti/žáky, podporu romských rodičů (vzdělávací aktivity, workshopy, společná setkávání a poradenství v oblasti vzdělávání), podporu začleňování romských dětí do předškolního vzdělávání, podporu síťování a spolupráce neziskových organizací a dalších institucí zabývajících se podporou romské komunity atp. Dne 11. 12. 2023 je plánováno jednání s odbornou veřejností a zástupci Romů k představení této výzvy.

Reformy v oblasti podpory škol a zřizovatelů

Od 1. 7. 2023 zahájil svou činnost Střední článek podpory na území celé ČR. Tato systémová aktivita MŠMT představuje zásadní strukturální prvek podpory, který se zasadí o zkvalitnění vedení škol, podporu zřizovatelů, efektivní nastavení vzdělávací soustavy a vytváření rovných podmínek pro vzdělávání. Aktivity Středního článku podpory se realizují od 1. 7. 2023 formou projektu spolufinancovaného EU (v rámci OP JAK). Předpokládaná doba trvání projektu je 6 let. Do konce června 2023 probíhala dvouletá pilotáž středního článku v okresech Semily a Svitavy a od 1. 1. 2023 se připojil také Karlovarský kraj.

V souvislosti s postupným rozšiřováním Středního článku podpory na celou ČR probíhala výběrová řízení, která budou pokračovat i v průběhu roku 2024. V jednotlivých krajích ČR začínají postupně působit týmy složené z koordinátorů a metodiků, kteří poskytují individualizovanou přímou podporu vedení mateřských a základních škol a jejich zřizovatelů. Centrální tým je zaměřen na podporu všech škol z centrální úrovně prostřednictvím infolinky 234 811 246, e-mailové poradny stredniclanek@msmt.cz, sociální sítě [facebook.com/stredniclanek](https://www.facebook.com/stredniclanek) a webového portálu [edu.cz](https://www.edu.cz). Zároveň publikuje metodiky, připravuje a vysílá pravidelně každý měsíc infoservis, ve kterém prezentuje o nejdůležitějších legislativních novinkách, organizuje semináře, webináře a osvětové aktivity.

Reformy v oblasti snižování předčasných odchodů ze vzdělávacího procesu

V rámci prevence předčasných odchodů byla dopracována Zpráva z focus groups, která bude sloužit k cílenému nastavování podpory školám ze strany NPI ČR. Byla připravena finální verze materiálu Návrhy opatření na snížení předčasných odchodů ze vzdělávání, která byla v květnu 2023 představena účastníkům fokusních skupin s cílem seznámit účastníky s Návrhy opatření a prodiskutovat příklady dobré praxe na školách účastníků.

V přípravě je portál pro publikaci informací a odkazů k oblasti prevence předčasných odchodů a prevence školní neúspěšnosti; stránka bude spuštěna v Q4/2023.

MŠMT spustilo výzkum, jehož součástí je i sociologický průzkum předčasných odchodů ze vzdělání žáků cizinců, resp. těch s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka. Výsledky výzkumu budou dostupné po ukončení šetření v roce 2026.

MŠMT vydalo a publikovalo k podpoře dětí, žáků a studentů:

- Dotační výzvu na podporu doučování žáků se sociálním znevýhodněním pro nestátní neziskové organizace na rok 2023) <https://www.edu.cz/dotacni-vyzva-na-podporu-doucovani-zaku-se-socialnim-znevychodnenim-pro-nestatni-neziskove-organizace-na-rok-2023/>);
- Metodiku identifikace žáků se sociálním znevýhodněním v základní škole (<https://www.edu.cz/methodology/metodika-identifikace-zaku-se-socialnim-znevychodnenim-v-zakladni-skole/>);
- Nadace J&T ve spolupráci s MŠMT vydala Zprávu o stavu péče o ohrožené děti v České republice v roce 2023 (<https://www.edu.cz/nadace-jt-ve-spolupraci-s-msmt-vydala-zpravu-o-stavu-pece-o-ohrozene-deti-v-ceske-republice-v-roce-2023/>) a další.

Reformy v oblasti podpory technických a digitálních dovedností

MŠMT investovalo do rozvoje digitálního vzdělávání přes 1 mld. Kč v roce 2023, a to díky NPO a jeho komponentě 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace, v návaznosti na aktivity z roku 2022. Pokračuje projekt NPI ČR zaměřený na implementaci nových Rámcových vzdělávacích

programů v oblasti Informatiky a digitálních kompetencí na úroveň škol. Celkem projekt již podpořil 3.659 škol a 17.863 jednotlivců. Zároveň pokračuje bohatá aktivita IT guru, kteří nově zavedli vedle poskytovaných rad a konzultací školám také pravidelná Digi Roadshow. V této aktivitě podpořil projekt celkem 664 škol a uskutečnil 1.001 konzultací.

Reformy v oblasti relevance dosaženého vzdělání a titulů na pracovním trhu

V rámci NPO si MŠMT dalo za úkol **Transformovat vysoké školy s cílem adaptace na nové formy učení a v odpovědi na měnící se potřeby trhu práce v post-covidové obnově (komponenta 3.2.1 – reforma 176)**. Cílem reformy je zvýšit kapacity vysokých škol a přizpůsobit strukturu studijních programů novým trendům a měnícím se potřebám trhu práce, zejména v souvislosti s vývojem v oblasti digitálních technologií.

V rámci reformy budou transformovány formy i obsah vysokoškolského vzdělávání budou vytvořeny nové profesně zaměřené studijní programy orientované na potřeby trhu práce a zahrnující významný podíl praktické výuky a nové studijní programy zaměřené na progresivní obory nové programy celoživotního vzdělávání, kurzy zaměřené na rozšiřování dovedností – upskilling i rekvalifikace – reskillinga kurzy vedoucích k získání odborných způsobilostí potřebných pro získání kvalifikací dle Národní soustavy kvalifikací (NSK). Tyto vzdělávací aktivity budou provazovány se systémem mikrocertifikace. Výzva k předkládání návrhů projektů v rámci NPO pro oblast vysokých škol pro roky 2022–2024 byla zveřejněna dne 14. 12. 2021. Alokace na výzvu činí 3 mld. Kč.

V oblasti **vysokého školství** hlavní plánované a pokračující reformy souvisí zejména s dlouhodobými koncepčními materiály, jako jsou **Strategický záměr ministerstva pro oblast vysokých škol na období od r. 2021** a s ním související samostatný dokument **Strategie internacionalizace vysokého školství na období od r. 2021**. Součástí naplňování těchto strategických materiálů je i dotační **Program podpory rozvoje oblasti vysokého školství**. Uvedený program navazuje na dotační program Centralizované rozvojové projekty, každoročně vyhlašovaný dotační program zaměřený na vybraná témata. Pro r. 2023 to je např. **rozvoj efektivního systému studijního a psychologického poradenství, podpora aktivit pro naplňování udržitelných cílů nebo kyberbezpečnost**.

Zásadním krokem v roce 2023 bude předložení **návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony**.

Návrh novely reaguje zejména na některé problémy, které byly identifikovány při implementaci novely zákona o vysokých školách č. 137/2016 Sb. Jedná se zejména o fungování poskytovatelů zahraničního vzdělání na území ČR, dále se novela zaměřuje zejména na potřeby studentů, snižování administrativní zátěže a podporu elektronizace veřejné správy, komplexní řešení nesystémové úpravy orgánů soukromé vysoké školy, jejích vnitřních předpisů a jejího členění, podporu internacionalizace, řešení složení a působnosti Rady Národního akreditačního úřadu pro vysoké školství, zlepšení stavu doktorských studií, řešení některých legislativně-technických problémů.

Rozvoj trhu práce a zaměstnanost

Podpora dalšího vzdělávání, služby zaměstnanosti, integrace znevýhodněných

V únoru 2023 byla spuštěna **Databáze rekvalifikací a dalšího kurzů dalšího vzdělávání** (dále jen „Databáze“). Jedná se o online prostředí, ve kterém se jednak setkává nabídka rekvalifikací a kurzů dalšího vzdělávání s poptávkou po takovýchto službách. Zároveň však databáze funguje jako e-shop, ve kterém si mohou fyzické osoby vybrat příslušný rekvalifikační kurz nebo kurz dalšího vzdělávání a prostřednictvím Databáze se na něj nejen přihlásit, ale zároveň požádat Úřad práce České republiky (dále jen „ÚP ČR“) o úhradu kurzovního nebo poskytnutí příspěvku na tuto úhradu. Po spuštění Databáze MPSV dále zahájilo kampaň „Jsem v kurzu“ s cílem mediálně podpořit povědomí o možnostech a důležitosti dalšího vzdělávání pro zlepšení postavení osob na trhu práce.

V Databázi jsou zveřejňovány rekvalifikační kurzy ve smyslu rekvalifikace dle zákona č. 435/2004 Sb., zákona o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a dále vzdělávací kurzy, které jsou kurzy

digitálního vzdělávání. Ve druhém případě se jedná o vzdělávací kurzy, které nesplňují podmínky pro poskytování rekvalifikací, nicméně jejich poskytovatel, vzdělávací zařízení, se zavazuje dodržovat minimální kvalitativní standardy poskytovaného vzdělávání. Zatímco rekvalifikace mohou být v Databázi nabízeny v jakémkoliv oboru, pokud jde o vzdělávací kurzy, je přípustné prostřednictvím databáze nabízet výhradně kurzy digitálního vzdělávání, přičemž rozhodující je obsah, tedy nabytí digitálních kompetencí, nikoliv forma. Do oblasti digitálního vzdělávání se řadí nejen vzdělávání v IT oborech, ale rovněž takové vzdělávání, které vede k získání digitálních kompetencí nezbytných pro výkon povolání v rámci konceptu Průmyslu 4.0 (a obdobných – například Společnost 4.0), tj. všude tam, kde se předpokládá kooperace lidské a strojové (včetně softwarové) práce. K 27. 9. 2023 bylo prostřednictvím Databáze podáno 8 598 přihlášek na kurzy, z toho na zvolené rekvalifikace (dle § 109a zákona o zaměstnanosti) 3 059, na kurzy digitálního vzdělávání pak 5 539.

Za účelem rozšíření nabídky dalšího vzdělávání, zejména v oblasti vzdělávání, jehož výsledkem je získání digitálních kompetencí, jejichž význam pro uplatnění na trhu práce neustále narůstá, a zvýšení flexibility při poskytování takového vzdělávání připravilo MPSV k realizaci nový, pilotně ověřovaný, nástroj aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „APZ“) – **příspěvek na úhradu kurzu digitálního vzdělávání**. Realizace toho nástroje byla ÚP ČR zahájena od února 2023 v přímé návaznosti na spuštění Databáze. Nástroj slouží k poskytnutí příspěvku na úhradu kurzu digitálního vzdělávání, který vzdělávací zařízení nabízí prostřednictvím Databáze, financován je z prostředků NPO. Příspěvek lze poskytnout jak uchazeči o zaměstnání, tak zájemci o zaměstnání, přičemž zájemcem o zaměstnání se může stát v zásadě jakákoliv fyzická osoba v produktivním věku, včetně osob zaměstnaných či z různých důvodů ekonomicky neaktivních (např. rodičovská dovolená). Výše příspěvku může dosáhnout až 50 000 Kč ve třech letech, přičemž je ale stanovena minimální finanční spoluúčast pro účastníka ve výši 18 % celkové ceny kurzu. V vzdělávání musí trvat minimálně 16 hodin, přípustné je rovněž distanční vzdělávání, resp. online výuka. Zásadní však je, že se musí jednat skutečně svým obsahem o vzdělávání, jehož výstupem je získání digitálních kompetencí. Kurz nemusí splňovat podmínky rekvalifikace ve smyslu zákona o zaměstnanosti.

MPSV dále zahájilo přípravu realizace dalšího nového pilotně ověřovaného nástroje Aktivní politiky zaměstnanosti (APZ) – **příspěvek na úhradu zkoušky z profesní kvalifikace**. Smyslem tohoto nástroje je umožnit poskytnout fyzickým osobám příspěvek z prostředků APZ, včetně projektů financovaných z Operačního programu Zaměstnanost plus (OP Z+), na úhradu zkoušky skládané podle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. V současné době je možné z uvedených prostředků takovouto zkoušku hradit jedině tehdy, jestliže je součástí rekvalifikace podle zákona o zaměstnanosti. To v zásadě limituje možnosti využít efektivně ověření výsledků dalšího vzdělávání podle předmětného zákona, snižuje flexibilitu nástrojů podpory dalšího vzdělávání a ve výsledku prodražuje rekvalifikace. MPSV očekává plnou implementaci tohoto nástroje do systému APZ (v pilotní fázi) nejpozději od počátku roku 2024.

Podpora integrace osob se specifickými potřebami na trhu práce

MPSV rozpracovalo koncept nového nástroje APZ – **integrační pracovní místo**. V zásadě se jedná o kombinaci poskytnutí mzdového příspěvku ve výši 50 % mzdových výdajů zaměstnavatele s vyplacením paušálního příspěvku na zajištění integračních aktivit, které pro své zaměstnance, kteří jsou osobami se specifickými potřebami, bude zaměstnavatel zajišťovat. Příspěvek se bude vyplácet na základě dohody mezi ÚP ČR a zaměstnavatelem, přičemž integrační pracovní místo musí být vytvořeno pro uchazeče o zaměstnání. Důležitou složkou je vypracování individuálního plánu osobnostního rozvoje (IPOR). IPOR bude sestaven ve spolupráci zaměstnavatele, ÚP ČR, podporované osoby a experta (např. sociálního pracovníka) na problematiku podpory integrace znevýhodněných osob na trh práce. IPOR bude výčetem integračních aktivit, kterých se bude podporovaná osoba účastnit s cílem eliminovat či minimalizovat její specifické potřeby bránící jí v integraci na trh práce (např. bytové poradenství, dluhové poradenství, rodinné či kariérové poradenství, ale rovněž i pracovní asistence apod.). Integrační aktivity bude zaměstnavateli umožněno zajišťovat jak interně, prostřednictvím vlastních zaměstnanců, tak externě prostřednictvím specializovaných sociálních služeb, neziskových organizací či v krajním případě i prostřednictvím ÚP ČR. Důraz bude kladen na individuální práci s podporovanou osobou a hodnocení dosahovaných

pokroků v rámci IPOR. Pilotní ověření tohoto nástroje MPSV plánuje nejpozději od počátku roku 2024, a to pouze v omezeném množství vybraných lokalit, v nichž již nyní existuje fungující podpůrná síť pro znevýhodněné osoby. V případě, že nástroj bude vyhodnocen jako efektivní, bude rozšířen na území celé ČR.

Pokud jde o nástroj **veřejně prospěšné práce (VPP)**, podařilo se MPSV a ÚP ČR pro rok 2023 zajistit financování tohoto nástroje kombinací prostředků státního rozpočtu, včetně uvolnění nespotřebovaných výdajů, a dočerpáním projektů financovaných z Operačního programu Zaměstnanost (OP Z). V průběhu roku 2023 proto nebylo nutné přikročit k revizi použití tohoto nástroje, tak jak bylo avizováno v NPR 2023, nicméně revize bude nutná od roku 2024. MPSV předpokládá omezení použití VPP pouze na regiony, v nichž je velmi ztížená možnost jiného pracovního uplatnění – zejména tedy jde o malé obce, periferii a obce významně zatížené sociálním vyloučením.

MPSV připravilo **návrh zákona o sociálním podniku**. Návrh zákona prošel meziresortním připomínkovým řízením a v současné chvíli je projednáván komisemi Legislativní rady vlády. Sociální podnikání je vhodným nástrojem k podpoře integrace znevýhodněných osob. Kromě definice sociálního podniku a jeho typů, obsahuje dále zákon podmínky registrace sociálních podniků a rovněž vymezuje i některé finanční benefity pro sociální podniky jakožto nástroj kompenzace jejich zhoršené konkurenceschopnosti. Jedná se zejména o lepší přístup k veřejným zakázkám, slevy na sociálním pojištění a v neposlední řadě o tzv. „motivační příspěvek“, který může být poskytnut sociálnímu podniku, jemuž se podaří dlouhodobě umístit svého bývalého zaměstnance u jiného zaměstnavatele.

Krom toho byla 1. 4. 2023 zahájena realizace projektu **Rozvoj ekosystému sociálního podnikání – RESP**. Projekt bude realizován do 30. 9. 2025. Projekt se zaměřuje na rozvoj a podporu sociálního podnikání v ČR. Jeho hlavní cíle zahrnují poskytování poradenství prostřednictvím regionálních center, tzv. SPointů, nabídku uceleného vzdělávání v oblasti sociálního podnikání, podporu vzniku a rozvoje sociálních podniků včetně mapování a zavádění nových trendů a zvyšování povědomí o sociálním podnikání. K dosažení těchto cílů bude projekt provádět řadu aktivit, včetně vzdělávání, analýzy a osvěty. Dosud vznikly 4 pilotní SPointy (Praha a střední Čechy, Ústí nad Labem, Olomouc, Ostrava) a další spolupracující, jsou připravena pomoci na cestě k úspěšnému sociálnímu podnikání.

Rozvoj služeb zaměstnanosti

Součástí návrhu zákona o sociálním podniku je rovněž změna zákona o zaměstnanosti, konkrétně v kontextu integrace znevýhodněných osob se jedná o úpravu v oblasti tvorby individuálního akčního plánu a **vytvoření definice osob se specifickými potřebami jako součást profilace klientů služeb zaměstnanosti** dle jejich vzdálenosti od trhu práce. S cílem optimalizovat personální zátěž ÚP ČR dále rozpracovává **metodiku segmentace uchazečů o zaměstnání**, tak aby bylo možné uchazečům o zaměstnání skutečně poskytovat nezbytné, pro ně vhodné a značně individualizované služby.

Zaměstnávání zahraničních pracovníků

Strategie a integrační záměry

MPSV se od začátku uprchlické krize podílí jako jeden z hlavních gestorů na stanovování a redefinici strategických priorit vlády ke zvládnutí uprchlické vlny. Hlavními cíli strategie v rámci střednědobého horizontu bylo poskytnutí efektivní humanitární pomoci občanům Ukrajiny, minimalizace negativních dopadů na občany ČR při zachování sociálního smíru, posílení sociální, hodnotové a ekonomické síly ČR a minimalizace nákladů a maximalizace přínosů do ekonomiky.

Konkrétně je realizace těchto vytyčených cílů ze strany MPSV prováděna zejména zvyšováním informovanosti (jak cílové skupiny migrantů, tak veřejnosti), prevencí nežádoucích jevů souvisejících se zaměstnáváním ohrožených skupin, průběžným analytickým mapováním situace uprchlíků na trhu práce, odstraňováním jazykové bariéry (rekvalifikační kurzy ČJ pro cizince, překlady materiálů, zajišťování komunitního tlumočení na úřadech práce), poskytováním individualizovaného poradenství pro zvýšení uplatnitelnosti na trhu práce.

V rámci dlouhodobé strategie integrace jak cílové skupiny v oblasti zaměstnanosti přichází MPSV například s inovativní službou specialisty pro práci s osobami s migrační zkušeností, který působí od července 2023 na regionálních pracovištích ÚP ČR, a svými na míru navrženými strategiemi pro klienty s migrační zkušeností usilují o maximalizaci jejich pracovního potenciálu v rámci tuzemského trhu práce (realizováno pod záštitou OPZ+ z projektu EURES+3Z).

Další stěžejní oblastí jsou osvětové aktivity k propagaci služeb zaměstnanosti a prevenci nežádoucích jevů spojených se zaměstnáváním. V polovině roku 2023 byla vytvořena jednotná komunikační strategie vztahující se k tématu zaměstnávání zahraničních pracovníků a integrace na trh práce. Jejím prostřednictvím chce MPSV oslovit jak klienty z řad cizinců, tak zaměstnavatele a širokou veřejnost.

S cílem podpory ekonomické soběstačnosti a uplatnění kvalifikačního potenciálu zaměstnanců ze zahraničí připravilo MPSV společně s MŠMT zázemí pro jazykové vzdělávání v českém jazyce pro cizince. Úřady práce tak v souladu s posílením uplatnitelnosti klientů s migrační zkušeností na českém trhu práce poskytují rekvalifikační kurzy českého jazyka pro cizince. V návaznosti na zvýšenou poptávku ze strany klientů i zaměstnavatelů došlo v roce 2023 k rozšíření akreditace rekvalifikačních programů ČJ pro cizince o další jazykové úrovně, aktuálně je možné absolvovat kurzy základní, navazující a pro pokročilé, v pokročilých úrovních je pak rekvalifikace zaměřena na výuku českého jazyka vedoucí k lepší orientaci cizince při uplatnění na trhu práce. Z aktuálních zjištění vyplývá potřeba prohlubování jazykových kompetencí kvalifikovaných cizinců, a to prostřednictvím odborné češtiny, zejména v oborech sociální práce, administrativní činnosti, ekonomie-účetnictví a IT. Uvedené oborové profilace odpovídají jednak poptávce na trhu práce, dále však také kvalifikační struktuře cizinců, kterým se dosud nepodařilo uplatnit v původním oboru. Jako ideální nástroj se v této souvislosti ukazuje e-learning (předpokládající již vysokou úroveň znalosti ČJ) s prvky interaktivní výuky. MPSV se proto bude v následujícím období v souvislosti s poskytováním služeb klientům z řad cizinců zaměřovat především na prohlubování znalosti odborné ČJ.

Reforma pracovní migrace

V souladu s plánem legislativních prací na rok 2023 MPSV připravilo v rámci pozměňovacího návrhu vládního návrhu zákona, kterým se mění zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (sněmovní tisk 450), návrh úpravy vedoucí ke zefektivnění a zjednodušení pracovní migrace za účelem rychlejšího přístupu zahraničních zaměstnanců na tuzemský trh práce a zjednodušení administrativní procesů souvisejících se zaměstnáváním cizinců, změny v oblasti volných pracovních míst a zaměstnávání cizinců (§ 98), který obsahuje:

- sjednocení právní úpravy zaměstnaneckých karet s právní úpravou týkající se modrých karet, která umožňuje efektivním způsobem obsazovat volná pracovní místa cizinci, když nelze pracovní místo vzhledem k aktuální situaci na trhu práce a struktury nabídky a poptávky pracovních míst obsadit občanem ČR nebo občanem EU,
- zrušení testu trhu práce i u zaměstnaneckých karet a umožnění cizincům podat žádost o zaměstnaneckou kartu ihned po zveřejnění volného pracovního místa v centrální evidenci volných pracovních míst obsaditelných držiteli zaměstnanecké karty,
- za účelem zpružnění a zrychlení příchodu zaměstnanců ze zahraničí na trh práce rozšíření okruhu cizinců (příslušníků třetích zemí), k jejichž zaměstnání nebo k výkonu práce se povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta, karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance nebo modrá karta nevyžaduje,
- změny zákona o zaměstnanosti v oblasti a vysílání zaměstnanců v rámci nadnárodního poskytování služeb podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 96/71/ES, konkrétně konsolidace právní úpravy do samostatné hlavy části čtvrté zákona o zaměstnanosti a na to navazující zjednodušení písemného oznámení zahraničním zaměstnavatelem – elektronický formulář,
- změna kompetentních orgánů, vůči kterým má výše uvedený zaměstnavatel plnit své povinnosti stanovené v zákoně o zaměstnanosti,
- změna ve způsobu plnění administrativních (informačních a evidenčních) povinností uvedených zaměstnavatelů ve smyslu digitalizace, a to za účelem fungující a efektivní

komunikace mezi zaměstnavateli z jiného členského státu EU vysílajícího zaměstnance k výkonu práce v rámci nadnárodního poskytování služeb a českými orgány při ohlašování zaměstnanců z EU do ČR, a to včetně konkretizace zmocnění obsahujícího specifikaci komunikace a obsah zamýšlené datové zprávy.

V současné době MPSV připravuje návrh novely zákona o zaměstnanosti ve věcech zahraniční zaměstnanosti. Jedná se v první řadě o zřízení tzv. bodového systému, čímž se rozumí stanovení preferenčních kritérií formou nařízení vlády pro účely přednostního vydání pracovního oprávnění těm cizincům ze třetích zemí, kteří svými charakteristikami (vzděláním, kvalifikací, druhem pracovní pozice, předchozími pracovními zkušenostmi z ČR apod.) nejlépe splňují poptávku českého pracovního trhu. Dále se jedná o změnu právní úpravy s cílem zpřístupnění informace fyzickým a právníckým osobám o tom, že určitému subjektu byla uložena pokuta za umožnění výkonu nelegální práce nebo za zastřené zprostředkování zaměstnání, včetně rozšíření údajů vedených v evidenci osob, jimž byla uložena pokuta za nelegální práci podle § 5 písm. e) zákona o zaměstnanosti a za zastřené zprostředkování zaměstnání. Třetí klíčovou úpravu je v této oblasti zřízení institut uznaného zaměstnavatele pro účely zaměstnávání cizinců. Obě opatření mají za cíl předcházet nelegálnímu zaměstnávání, pracovnímu vykořisťování a zastřenému zprostředkování zaměstnání.

V roce 2023 pokračuje poptávka českých zaměstnavatelů po pracovních silách, kterou v mnoha profesích a sektorech ekonomiky pokrývají zahraniční pracovníci. V důsledku agrese Ruské federace vůči Ukrajině je nařízením vlády nadále pozastaveno zaměstnávání zahraničních pracovníků z Ukrajiny, Ruska a Běloruska, a zaměstnavatelé se proto více zaměřují na jiné zdrojové země. Vláda s tímto vědomím rozhodla o **navýšení ročních kvót pro náběh žádostí o zaměstnanecké karty** (povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání) **na Filipínách (o 3 tisíce) a v Mongolsku (o 2 tisíce)**, a to s účinností od 1. 1. 2024. V rámci kvót bude pracovní migrace nadále probíhat primárně prostřednictvím migračních programů schválených vládou v roce 2019.

Následně vláda schválila další návrh na **posílení pracovní migrace ze třetích zemí, kterým budou pro rok 2024 ještě výrazněji navýšeny kvóty pro zaměstnanecké karty, a to o 17,5 tisíc ročně (o dalších 5 tisíc na Filipínách, o 11 tisíc na Ukrajině, odkud by pracovní migrace byla opět částečně obnovena, a o 1,5 tisíce v jiných zemích)**. Byla rovněž stanovena nová kvóta pro náběh žádostí o mimořádná pracovní víza v celkové výši 2,5 tisíc ročně (na Ukrajině ve 4 dalších vybraných třetích zemích).

Na trhu práce v ČR v současnosti působí rovněž vysoký počet **držitelů dočasné ochrany**, jejichž zaměstnávání nepodléhá povolovacímu procesu. K 1. 10. 2023 bylo v ČR evidováno více než 358 tisíc držitelů dočasné ochrany, z nich téměř 250 tisíc v ekonomicky aktivním věku. Zaměstnáno k tomuto dni bylo více než 115 tisíc držitelů dočasné ochrany a skoro 15 tisíc jich bylo evidováno v postavení uchazečů o zaměstnání.

Vláda předložila parlamentu návrh zákona, který novelizuje legislativu označovanou jako „Lex Ukrajina“ a který stanovuje podmínky **prodloužení dočasné ochrany poskytnuté válečným uprchlíkům z Ukrajiny o další 1 rok**, tj. do 31. 3. 2025. Návrh zákona zakotvuje stejný dvoufázový mechanismus prodloužení dočasné ochrany, který byl úspěšně použit při jejím prvním prodloužení, tj. internetovou registraci následovanou osobní návštěvou na pracovišti MV za účelem vyznačení nového vízového štítku do dokladu cizince.

MV též pokračuje v přípravě nového cizineckého zákona, který vytváří právní základ pro budoucí elektronizaci pobytového řízení. Na počátku října 2023 je dokončováno vypořádání meziresortního připomínkového řízení, do konce roku je plánováno předložení materiálu Legislativní radě vlády.

V oblasti integrace cizinců český stát v roce 2023 prostřednictvím dotačních programů nadále podporuje **integrační projekty obcí/městských částí na lokální úrovni a projekty nestátních neziskových organizací**. Nově příchozí občané třetích zemí s pobytovým oprávněním poskytujícím perspektivu případného budoucího trvalého usazení v ČR mají povinnost absolvovat (do 1 roku od udělení pobytového oprávnění) adaptačně-integrační kurz, který garantují centra na podporu integrace cizinců.

Podpora zaměstnanosti žen, zvyšování nabídky služeb péče o děti

ČR se, v návaznosti na Koncepti rodinné politiky ale také na NPO, zaměřuje na zvyšování kapacit kvalitních a dostupných služeb předškolní péče o děti (zejména pro děti do 3 let). Zákon o dětské skupině nastavuje základní parametry služby péče o děti od šesti měsíců (do zahájení povinné školní docházky) na nekomerční bázi. K 4. 10. 2023 MPSV eviduje **1 606 dětských skupin s 21 627 místy pro děti**. To představuje nárůst o 124 DS a 1654 míst ve srovnání s údaji z 9. 2. 2023. Na základě podpory z NPO má do roku 2025 vzniknout 391 nových dětských skupin (7 430 míst). Na základě podpory z OP Z vzniklo v roce 2022 168 nových dětských skupin (2 184 míst), celková částka výzev činila 400 mil. Kč. Z OP Z+ probíhá v roce 2023 podpora vytvoření 111 dětských skupin (1 500 míst), celková částka podpory činí 340 mil. Kč. Do roku 2028 je v plánu podpořit z OP Z+ dalších cca 3 500 míst. Pokud však bude v příštích letech pokračovat dosavadní tempo podpory, tak je možné, že z OP Z+ bude vytvořeno míst více.

Aktuálně je v procesu přípravy **novela zákona o dětských skupinách**, kterou by měla být definována tzv. sousedská dětská skupina. K 1. 7. 2023 byl zahájen projekt **Systémová změna v oblasti sladění rodinného a pracovního života prostřednictvím inovativního konceptu sousedských dětských skupin**, který by měl zavedení sousedských dětských skupin pilotovat a podpořit. Projekt probíhá ve spolupráci s krajem Vysočina.

MPSV dále soustavně monitoruje kvalitu a rozvoj dětských skupin, za tímto účelem byl k 1. 9. 2023 zahájen projekt **Vytvoření komplexního monitorovacího a evaluačního rámce pro předškolní vzdělávání a péči v České republice**, který je financován prostřednictvím TSI Evropské komise a jehož součástí bude kromě nastavení rámce pro systematický monitoring a evaluaci a cílenou komunikační strategii směrem k obcím jako potenciálním zřizovatelům.

Za účelem komplexní podpory pečujících a snížení nerovností na trhu práce mezi muži a ženami, především v souvislosti s řešením problematiky sladování péče a práce realizuje MPSV od 1. 1. 2023 tříletý **projekt Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a sladování pracovního a rodinného života**. Projekt se soustředí na témata podpora vyššího zapojení mužů do péče, podpora informovanosti pečujících a zvyšování dostupnosti a kvality služeb péče o děti. Hlavními výstupy budou doporučení pro koncepční činnost v oblasti podpory pečujících založené na rozsáhlém šetření a dále návrh koncepce předškolní péče.

V návaznosti na doporučení Rady o evropské záruce pro děti připravilo MPSV **Akční plán k naplnění Záruky pro děti** na období 2022–2030. Záruka pro děti přispívá k provádění zásady 11 Evropského pilíře sociálních práv a doplňuje strategii EU o právech dítěte. Akční plán byl vládou schválen 16. 10. 2022, nyní nastává období implementace (ačkoliv je nutné uvést, že některá opatření jsou již realizována či v přípravě), které bude spojeno se zpracováváním zpráv o plnění akčního plánu, a to jednou za 2 roky.

V průběhu roku 2023 byla finalizována Strategie rodinné politiky 2024–2030, základní koncepční dokument pro realizaci rodinné politiky, který je aktuálně těsně před schválením vládou.

Rovnost žen a mužů na trhu práce

V souvislosti s transpozicí směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1158 ze dne 20. června 2019 o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob a o zrušení směrnice Rady 2010/18/EU byla přijata novela zákoníku práce, která zakotvuje práci na dálku a nabízí tak zejména rodičům malých dětí a pečujícím zákonnou oporu a podmínky pro sladění rodinného života s prací. Novela dále upravuje možnost pečujících osob požádat o zkrácený úvazek a posiluje práva zaměstnanců a zaměstnankyň pracujících na základě dohod. Práci na základě dohod často vykonávají například ženy na rodičovské dovolené.

Co se týče zapojení mužů do péče, dne 1. 1. 2022 nabyla účinnosti novela zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, která prodlužuje možnost čerpání dávky otcovské poporodní péče na 2 týdny. Tuto dávku využije zhruba 40 % otců.

V návaznosti na novelu zákona č. 589/1992 Sb. České národní rady o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti mohou zaměstnavatelé s účinností od 1. 2. 2023 uplatnit nárok na slevu u vybraných skupin zaměstnanců a zaměstnankyň pracujících na zkrácený úvazek. Nárok na slevu na pojistném může zaměstnavatel uplatnit například u zaměstnanců a zaměstnankyň pečujících o dítě mladší 10 let, což jsou častěji ženy. Novela zákona tak má potenciál podpořit ženy v re/integraci na trh práce.

V průběhu roku 2023 probíhala aktualizace **Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030**. Strategie řeší genderové nerovnosti v různých oblastech společenského života, včetně podpory rovnosti žen a mužů na trhu práce. Řada legislativních opatření směřujících k podpoře zaměstnanosti žen a rovnosti žen a mužů na trhu práce, která byla zmíněna v předchozí části textu, na Strategii přímo navazuje. Revize Strategie je konzultována s odbornou veřejností, jednak prostřednictvím poradních orgánů a dedikovaných kulatých stolů a dále skrze veřejnou konzultaci. Předložení aktualizované Strategie vládě ČR ke schválení se předpokládá v červnu 2024.

Za účelem podpory účinného naplňování Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030 realizuje ÚV ČR v letech 2023 - 2026 **projekt Koordinace plnění Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030** spolufinancovaný z OP Z+. Projekt směřuje zejména k posílení kapacit veřejné správy naplňovat Strategii, uplatňovat hledisko rovnosti žen a mužů a formulovat a realizovat politiky přispívající k odstraňování genderových nerovností.

Rozdíl v průměrné mzdě žen a mužů patří v ČR k nejvyšším v rámci EU. Dostupná statistická data dle Eurostat ukazují na mírné zlepšení v základním průměrném ukazateli (20,1 % v roce 2018 oproti 15 % v roce 2021).⁶

Tzv. očištěný ukazatel genderové příjmové nerovnosti (GPG⁷) činí 10 %, ⁸ zatímco v jiných zemích EU se pohybuje okolo 5 %), avšak podrobné analýzy odhalují, že průměr zvýšilo zejména vytlačení nízkopříjmových žen ze zaměstnání do nevidovaných forem práce, dále také jednorázové zvyšování tarifů ve feminizovaných oborech a zvýšení minimální mzdy. V klíčových skupinách naopak GPG zaznamenává stagnaci nebo růst (např. rodiče školních dětí, ženy ve vedení).

Nejnovější údaje dle Struktury mezd zaměstnanců ČSÚ ukazují, že v roce 2021 byly rozdíly mezi muži a ženami v **hrubých měsíčních příjmech 15,21 %**. **V roce 2022 pak tento rozdíl stoupl na 17,74 %.**⁹ Lze očekávat, že se zvýšení odrazí i v šetření Eurostat, které zatím není pro rok 2022 zpracováno.

V rámci **projektu 22 % K ROVNOSTI** (realizace do 31. 12. 2022) zaměřeného na snižování rozdílů v odměňování žen a mužů vznikl Akční plán rovného odměňování 2023–2026, který byl vládou schválen 21. 12. 2022 (usnesení č. 1097). Akční plán navrhuje opatření zejména v oblastech nedostatečné transparentnosti systémů odměňování a posílení kontrol rovného odměňování orgány inspekce práce. Opatření Akčního plánu jsou implementována v souladu se směrnicí Evropského

⁶ Blíže viz Eurostat: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_20/default/table?lang=en, [Gender pay gap statistics - Statistics Explained \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_20/default/table?lang=en)

⁷ Očištěný gender pay gap představuje míru rozdílu v odměňování, kterou nelze vysvětlit faktory, jako je odvětví, velikost podniku, délka praxe, věk či vzdělání. Naproti tomu do neočištěného GPG se promítají i další faktory, jako je horizontální segregace trhu práce (tedy např. zastoupení žen v hůře placených profesích), vertikální segregace trhu práce (tedy nízké zastoupení žen ve vedoucích pozicích), plný/částečný úvazek, atd. Vysokou míru vertikální segregace v ČR oproti průměru EU ukazuje např. *Index rovnosti žen a mužů* Evropského institutu pro rovnost žen a mužů (EIGE) za rok 2023, viz <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023/domain/power/CZ>

⁸ Blíže viz publikace MPSV *Co víme o rozdílech ve výdělcích žen a mužů*:

https://rovnaodmena.cz/wp-content/uploads/2021/07/Shrnuti_o_GPG_168x240_06_23032021_jednostrany.pdf

⁹ [Struktura mezd zaměstnanců - 2021 | ČSÚ \(czso.cz\)](https://cso.cz/struktura-mezd-zamestnancu-2021); [Struktura mezd zaměstnanců - 2022 | ČSÚ \(czso.cz\)](https://cso.cz/struktura-mezd-zamestnancu-2022)

parlamentu a Rady 2023/970 ze dne 10. 5. 2023, kterou se posiluje uplatňování zásady stejné odměny mužů a žen za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty prostřednictvím transparentnosti odměňování a mechanismů prosazování.

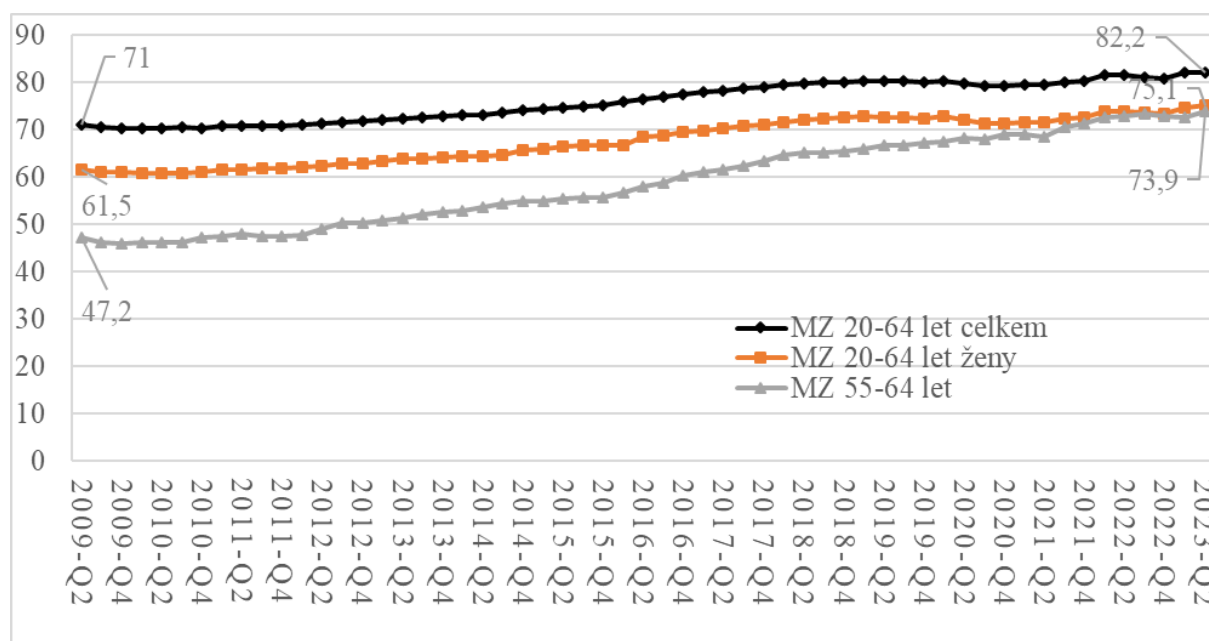
Na zmíněný projekt navazuje **projekt Rovná odměna: Strategie a nástroje pro zvyšování transparentnosti v odměňování a zvyšování vymahatelnosti práva na rovnou odměnu** (realizace od 1. 1. 2023), jehož cílem je vytvořit systém udržitelných opatření zaměřených na transparentnost odměňování na českém trhu práce, a to v oblasti třech hlavních cílových skupin: zaměstnavatelů, kontrolních institucí, zaměstnanců a zaměstnankyň.

Aktivní stárnutí

Strategický rámec přípravy na stárnutí společnosti 2021–2025, dne 13. 9. 2021 vládou schválený dokument, formuloval tzv. Desatero přípravy na stárnutí: 1. Spravedlivé důchody, 2. Dostupnější a kvalitní sociální a zdravotní služby, 3. Dostupnější a bezbariérové bydlení pro seniory, 4. Podpora sendvičové generace a neformálních rodinných pečujících, 5. Příprava státu na stárnutí společnosti, Podpora rodiny a mezilidské vztahy, 7. Bezpečný život seniorů, boj proti diskriminaci, násilí a tzv. šmejdům, zvýšení ochrany spotřebitele, 8. Celoživotní učení, trh práce a aktivní stárnutí, 9. Bezbariérový veřejný prostor, 10. Osvěta a medializace tématu.

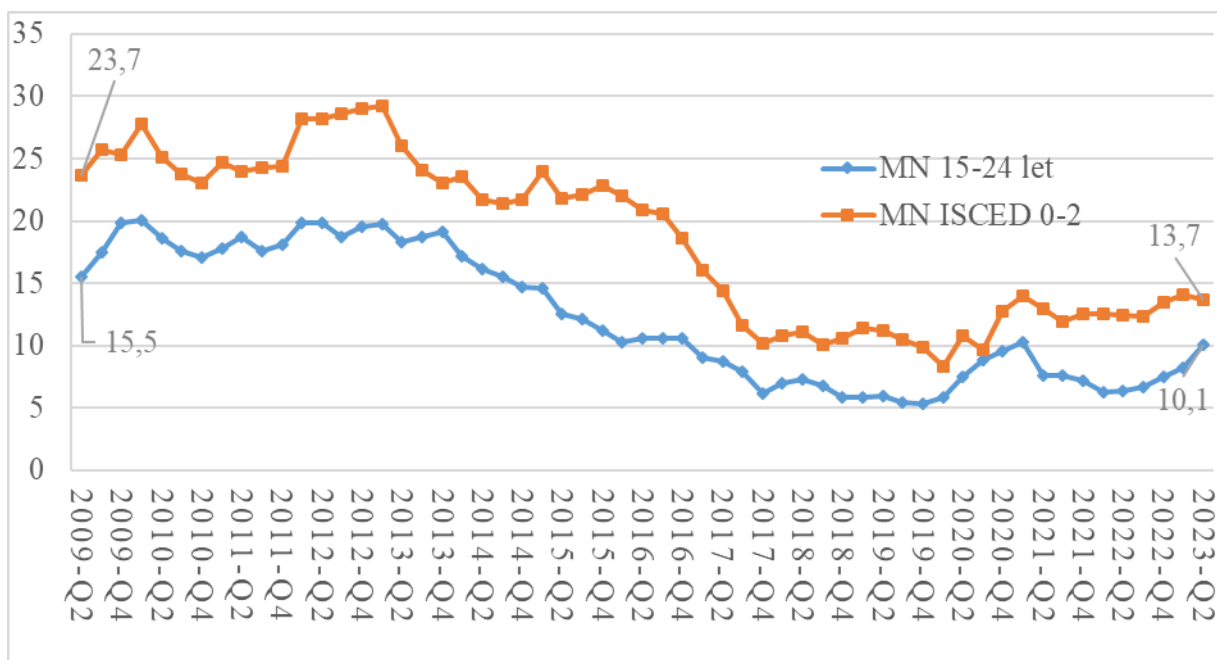
Od roku 2022 MPSV formuluje Akční plán Strategického rámce na stárnutí společnosti na období 2023–2025, kde budou rozpracovány jednotlivé cíle a opatření. I v této souvislosti vznikla dne 28. 7. 2022 Pracovní skupina pro seniory a otázky stárnutí pod Radou vlády pro seniory a stárnutí populace, která se stala východiskem pro vznik kontaktních míst na dotčených rezortech. Akční plán k naplnění Strategického rámce přípravy na stárnutí společnosti na období 2023–2025 byl 19. 9. 2023 představen Radě vlády pro seniory a stárnutí populace a byl zaslán do mezirezortního připomínkového řízení. Opírá se o principy udržitelného rozvoje společnosti, mezigenerační soudržnost, důraz na spolupráci všech aktérů, aktivní přístup k životu a zapojování se do společnosti. Kromě uvedené vize, vyjadřuje 3 globální cíle 1. Spolupráce státu se všemi aktéry jako základ odolné společnosti, 2. Aktivní osobní přístup ke stárnutí, např. age-management, a role zaměstnavatelů, 3. Důstojné stáří a kvalita života.

Graf 7: Čtvrtletní míry zaměstnanosti (MZ) v ČR: celkem ve věku 20-64 let, žen, starších osob ve věku 55-64 let (v %; sezónně očištěná data)

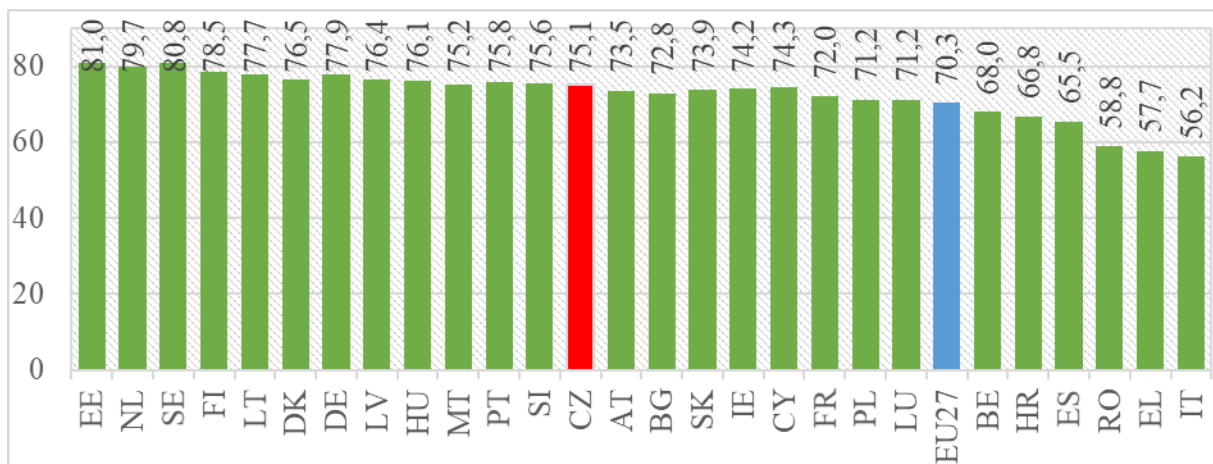
Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/5b4f0e4e-d405-447c-ae8b-6aa91321c4cc?lang=en>)

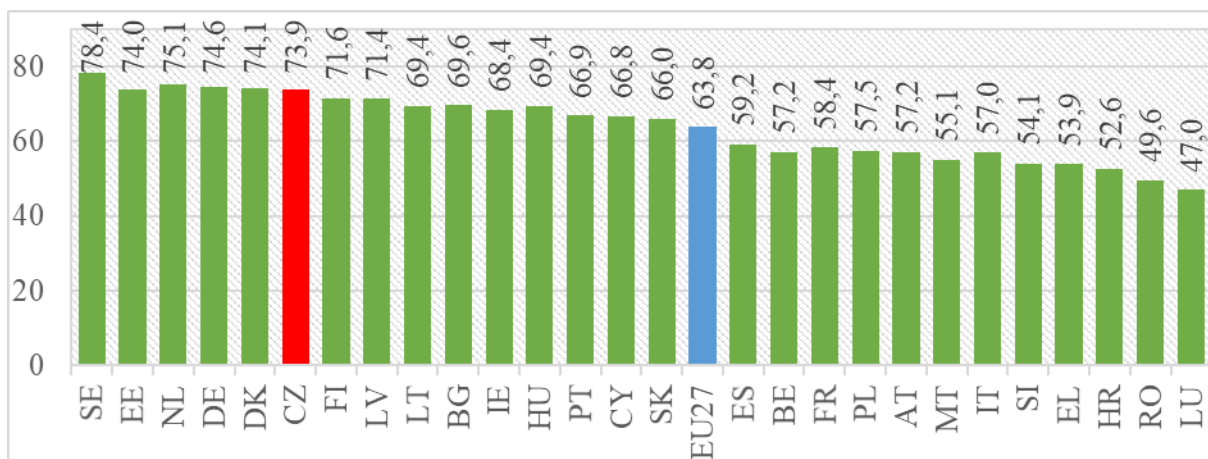
Graf 8: Čtvrtletní míry nezaměstnanosti (MN) v ČR: mladých ve věku 15-24, osob s nízkou kvalifikací (0-2) dle klasifikace ISCED (v %, sezónně očištěná data)

Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/81aa6eee-80fb-4e86-9735-1c0403a208f3?lang=en>; <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/7e84aced-c38a-4bb9-8790-f6f0fb679b61?lang=en>)

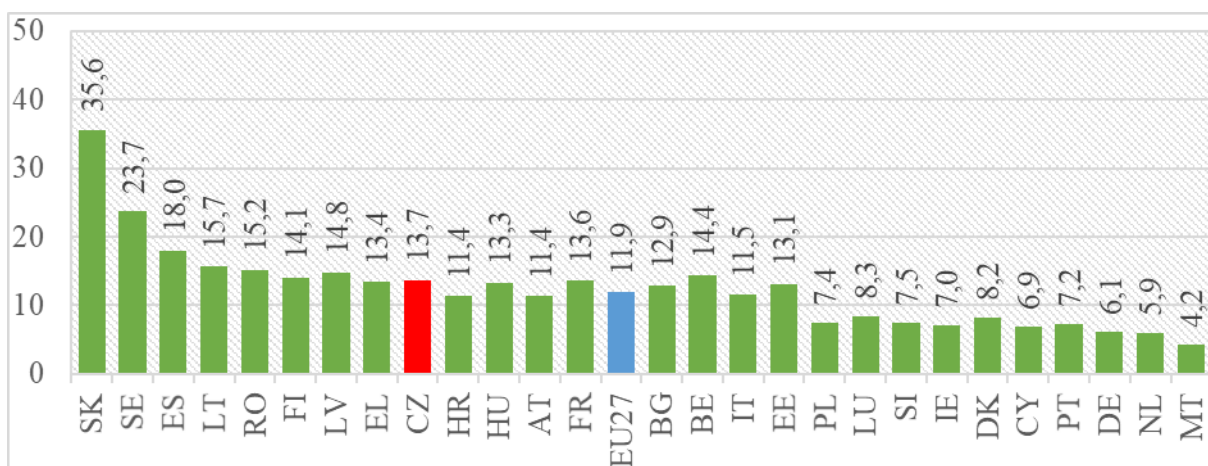
Graf 9: Srovnání čtvrtletní míry zaměstnanosti (MZ) v ČR EU za Q2/2023 – shora dolů: 1) žen ve věku 20-64 let; 2) starších osob ve věku 55-64 let (v %, sezónně očištěná data)

Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/5b4f0e4e-d405-447c-ae8b-6aa91321c4cc?lang=en>)

Graf 10: Srovnání čtvrtletní míry nezaměstnanosti osob s nízkou kvalifikací (0-2) dle klasifikace ISCED v ČS EU za Q2/2023 (v %, sezónně očištěná data)

Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/7e84aced-c38a-4bb9-8790-f6f0fb679b61?lang=en>)

3.4 Instituce, regulace a podpora podnikání v reakci na COVID-19

Protikorupční reformy

Protikorupční reformy (komponenta 4.3 NPO)

Komponenta se skládá z celkem 5 reforem, přičemž pokrok v realizaci bude uveden ke každé reformě zvlášť. Všechny reformy se realizují bez výzev.

1.1 Ochrana oznamovatelů protiprávního jednání

Reforma měla nastaven jeden závazný milník „Přijetí zákona o ochraně oznamovatelů a souvisejícího změnového zákona“ s termínem splnění do Q4 2024. Po aktualizaci CID ke dni 26. 9. 2023 došlo k předstunutí dosažení tohoto milníku na Q4 2023.

Návrh zákona o ochraně oznamovatelů a návrh zákona, kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o ochraně oznamovatelů, byly dne 12. 1. 2023 PSP ČR projednány v prvním čtení. Po projednání v garančním Ústavně-právním výboru byly PSP ČR projednány dne 4. 4. 2023 ve druhém čtení. Návazně dne 14. 4. 2023 návrhy opět projednal garanční výbor. Ve třetím čtení PSP ČR návrhy projednala a schválila dne 21. 4. 2023. Návrhy zákonů byly dne 2. 5. 2023 postoupeny Senátu. V Senátu byly návrhy zákonů projednány dne 24. 5. 2023 Ústavně-právním výborem a dne 31. 5. 2023 Stálou komisí Senátu pro dohled nad veřejnými prostředky, které k nim přijaly svá usnesení. Návrhy zákonů byly dne 1. 6. 2023 projednány na plénu Senátu, nicméně k nim nebylo přijato žádné usnesení. Prezident návrhy zákonů podepsal 7. 6. 2023. Schválené zákony byly vyhlášeny dne 20. 6. 2023 ve Sbírce zákonů v částce 86 pod čísly 171/2023 Sb. a 172/2023 Sb. Zákony vstoupily v účinnost dne 1. 8. 2023. Reforma byla tedy ještě před uplynutím stanoveného termínu úspěšně dokončena.

1.2 Posílení legislativního rámce a transparentnosti v oblasti soudů, soudců, státních zástupců a soudních exekutorů

Novela zákona o soudech a soudcích (milník č. 203)

ČR měla přijmout novelu zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a dalších souvisejících zákonů. Touto novelou měla být zavedena objektivní pravidla pro výběr soudců a soudních úředníků, podrobněji upravena vedlejší činnost soudců a zefektivněna soudní řízení, na kterých se podílejí přísedící.

Tato novela nabyla účinnosti dnem 1. 1. 2022 s výjimkou ustanovení bodů 23, 27, 28, 33 a 35 první části čl. I, týkající se otázky zveřejňování soudních rozhodnutí, která nabyla účinnosti dnem 1. 7. 2022. Postup reformy tak odpovídá plánu dle schváleného Zadání reformy. Současně též v souvislosti s hodnocením splnění tohoto milníku EK došlo k přijetí Instrukce č. 2/2023 MSp o organizaci práce a odborné přípravě přísedících okresních a krajských soudů, jejímž cílem je zefektivnění soudních řízení, na kterých se podílejí přísedící.

Novela zákon o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů (milník č. 204)

ČR má přijmout novelu zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, ve znění pozdějších předpisů, a dalších souvisejících zákonů. Touto novelou má být zaveden instanční přezkum rozhodnutí kárného senátu na základě opravného prostředku a dále mají být zavedena opatření ke zvýšení efektivity řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů, zejména pokud jde o složení kárných senátů, platy státních zaměstnanců odsouzených za kárné provinění a řešení kárné věci dohodou.

Tato novela byla projednávána v předchozím volebním období jako sněmovní tisk č. 683, přičemž byla dne 10. 12. 2020 projednána v 1. čtení PSP ČR a postoupena Ústavně právnímu výboru, kde bylo jeho projednávání přerušeno, a do konce funkčního období předchozí sněmovny projednána nebyla.

Byl proto zpracován nový návrh. Aktuálně probíhá vypořádání připomínek uplatněných v meziresortním připomínkovém řízení. Termín splnění milníku č. 204 bude dodržen.

1.3 Sběr a analýza dat o korupci

Reforma je realizována Sociologickým ústavem Akademie věd ČR ve spolupráci s Ministerstvem spravedlnosti jako jejím aplikačním garantem. Reforma k dosažení cílů využívá inovativní nástroje založené na uplatnění vhodných sociologických metod.

Reforma má nastaven jeden závazný milník „Vytvoření metodiky měření korupce v České republice“ s termínem splnění do Q4 2023.

Reforma probíhá dle schváleného harmonogramu. Na ukončení fáze sběru dat navázala fáze analýzy dat a započala příprava závěrečné zprávy projektu. V této fázi jsou v měsících října a listopadu 2023 plánovány expertní diskusní workshopy k prvotním výsledkům a oblastem vhodným k formulaci doporučení v jednotlivých zkoumaných sektorech.

U této reformy nebyla identifikována žádná rizika, jejichž míra by byla vyhodnocena jako vysoká. Mírná rizika vztahující se k návratnosti dotazníků a zisku relevantních dat byla úspěšně eliminována přijatými nápravnými opatřeními.

1.4 Stanovení pravidel pro lobbování

Reforma má nastaven jeden závazný milník „Přijetí zákona o lobbování“ s termínem splnění do Q2 2025.

Návrh zákona o lobbování a souvisejícího změnového zákona byly dne 9. 5. 2023 MSp předloženy vládě. Následně započalo projednávání Legislativní radou vlády a jejími pracovními komisemi s předpokládaným projednáním vládou v průběhu podzimu.

Rizikem u této reformy je nedostatečná politická shoda na konkrétní podobě návrhu zákona.

1.5 Kontrola a audit

Reforma se skládá z 8 závazných milníků (M207 – M214), jejichž splněním je podmíněna 1. Souhrnná žádost o platbu. Vzhledem k zaměření jednotlivých milníků, které nastavila EK, bylo nutné reformu gescně rozdělit mezi několik subjektů implementační sktruktury. Mezi tyto subjekty patří MPO - Odbor řízení NPO (MPO-DU), které má v gesci milníky č. 207, 208, 213 a 214. Dalším subjektem je Ministerstvo financí (MF) – Auditní orgán, které má v gesci milníky č. 209, 210, 211 a spolupodílí se na milníku č. 214. Posledním subjektem podílejícím se na reformě je MSp, které má v gesci milník č. 212 a dále spolupracuje s ostatními subjekty na milnících v jejich gesci.

Výstupy všech 8 milníků souvisely s nastavením implementační struktury NPO, jednalo se, jak o technické výstupy jako je Informační systém, tak o metodické výstupy jako jsou metodický pokyn Redflags či Průvodce pro oblast střetu zájmů dle čl. 61 Finančního nařízení. Dalšími výstupy byla například auditní strategie, nebo přezkum definice skutečného vlastnictví v souvislosti se systémem kontroly Nástroje pro oživení a odolnost. Všechny milníky reformy byly splněny, což dokládá fakt, že koncem listopadu 2022 byla odeslána na EK 1. souhrnná žádost o výplatu finančních prostředků NPO a ČR byla proplacena platba.

Podpora podnikání

Komponenta 4.5 Rozvoj kulturního a kreativního sektoru NPO

Komponenta reaguje na krizi způsobenou pandemií COVID-19 a je založena na novém strategickém rámci Ministerstva kultury (MK). Hlavní cílem je celková reforma přístupu ke kulturnímu a kreativnímu sektoru (KKS) v ČR. Reformy by měly zajistit rozvinutí širší role kultury rozvoj kulturních a kreativní odvětví (KKO) jako součást přechodu k nízkouhlíkové ekonomice.

První dvě reformy posílí odolnost KKS a zajistí jeho vyšší stabilitu v pokrizovém období. Legislativní ukotvení kooperativního financování zvýší udržitelnost kulturní infrastruktury. Přímo reakcí na krizi je pak legislativní reforma zavádějící status umělce a umělkyně. Cílem je vytvořit stabilnější pracovní prostředí v KKS a pomoci s naplněním specifických doporučení Rady pro ČR díky podpoře zaměstnanosti aktivními politikami na trhu práce a poskytováním dovedností včetně digitálních dovedností (CSR 2020). Reformy jsou doplněny o investice do lidského kapitálu a regionální infrastruktury. Obecným cílem těchto komplexních programů a reforem je rozvíjet kapacitu KKS skrze mezisektorové vazby.

Rozvoj KKO se soustředí na dvě zásadní doporučení Rady pro ČR, a to přechod k nízkouhlíkovému hospodářství spolu s odstraněním překážek bránících rozvoji plně funkčního inovačního ekosystému (CSR 2019). Klíčová opatření NPO jsou založena na Strategii rozvoje kulturních a kreativních odvětví 2021-2025+. Reformním krokem je transformace Státního fondu kinematografie na Státní fond audiovizí se širším polem působnosti, které umožní efektivnější podporu audiovizí včetně herního vývojářství (tato reforma není financována z RRF). Zavedení nástroje kreativních voucherů pro malé a střední podniky napomůže s přístupem inovativních podniků k financování (CSR 2020). Jedná se o první systematický program podpory KKO a jeden z mála komplexních programů poskytujících mikrodotace pro MSP.

„I když uvedené materiály byly vládou pouze vzaty na vědomí, jsou pro rezort MK závazné a obsahují řadu konkrétních opatření, která budou realizována prostřednictvím Plánu hlavních úkolů MK na daný rok. Konkrétní klíčové iniciativy Státní kulturní politiky jsou formulovány v přílohách dokumentu. Vzhledem k důležitosti kulturních a kreativních odvětví bylo na MK zřízeno oddělení kulturních a kreativních odvětví v rámci Odboru umění, knihoven a kreativních odvětví.“

Popis pokroku v implementaci komponenty včetně výhledu na následujících 12 měsících.

Do dnešního dne bylo spuštěno celkem 19 výzev, v rámci kterých byly dle Rozhodnutí o poskytnutí dotace rozděleny prostředky, jejichž objem přesahuje 68 % celkových výdajů stanovených v CID, tedy z objemu 5,45 mld. Kč. Jednotlivé cíle a milníky má rezort nastaveny do konce roku 2024 a 2025, a to v závislosti na typu a oblasti podpory. Na všech iniciativách je průběžně pracováno.

V rámci všech iniciativ jsou postupně vyhlašovány jednotlivé výzvy, které jsou průběžně vyhodnocovány a uzavírány. V následujících 12 měsících budou pokračovat práce na samotné realizaci projektů, spouštění dalších výzev, průběžný monitoring akcí, apod. Průběžně by se měly dokončovat i první projekty a výstupy, souběžně budou probíhat i aktivity na legislativních materiálech.

Identifikace rizik a potenciálních překážek v implementaci.

Mezi významná rizika, která mohou ohrozit realizaci komponenty, bylo zařazeno nezajištěné financování DPH subkomponent ze SR, nedostatečné finanční zdroje na spolufinancování ze strany příjemce dotace, změny v podmínkách čerpání podpory, změny ve vydávaných metodických pokynech, nedostatek personálních kapacit či nedostatky informačního systému. Dalším identifikovaným rizikem je možnost výskytu střetu zájmů při realizaci podpořených projektů či nezabezpečení udržitelnosti v souladu s podmínkami pro poskytnutí dotace.

Podpora veřejných investic

V rámci NPO je připravováno navýšení finančních prostředků mimo jiné s cílem zvýšit připravenost a efektivitu veřejných investic v regionech, modernizovat strategické veřejné zadávání a posílit schopnost veřejné správy připravovat a implementovat investiční programy včetně projektů partnerství veřejného a soukromého sektoru (PPP). Záměrem je podpořit znalostní základnu veřejných investorů a podpořit přípravu investic souborem standardizovaných nástrojů a metodik pro veřejné investování včetně projektů PPP, D&B (Design and Build) a BIM (Building Information Modelling).

Podpora podnikavosti, podnikání a inovativních firem (investice v komponentě 1.4 Digitální ekonomika a společnost, inovativní start-upy, NPO)

MPO ve spolupráci s Agenturou pro podporu podnikání a investic CzechInvest vyhlásilo I. výzvu Investice č. 8 Podpora podnikavosti, podnikání a inovativních firem. V rámci výzvy bude podpořeno inovativní podnikání start-upů a nových firem v ČR, a to prostřednictvím vybraných regionálních partnerů, kteří poskytnou poradenské služby na podporu podnikání a ověření business plánů včetně úvodní konzultace podnikatelského záměru. Cílem investice NPO je podpora inovativního podnikání a podpora úspěšného zakládání nových podniků v celé ČR, vytvoření flexibilního a univerzálního nástroje, který umožní validovat inovativní podnikatelské záměry, a to s odbornou podporou a poradenstvím. Zároveň se finalizuje návrh výzvy k vyhlášení programu podpory Certifikace, jenž má zvýšit konkurenceschopnost českých firem na mezinárodních trzích prostřednictvím certifikace jejich produktů či interních procesů na celosvětově poptávanou úroveň a posílit tak postavení českých subjektů v globálních dodavatelských řetězcích.

V rámci SC 2.1 OP TAK byly na podporu podnikání vyhlášeny tyto výzvy:

Poradenství – Výzva I

- Výzva se zaměřuje na nákup poradenských služeb souvisejících se a) získáním nových certifikátů potřebných pro podnikání a průmysl; b) zpracováním hodnocení vodního hospodářství průmyslových podniků dle Metodiky hodnocení využívání vody na úrovni podniků

Spolupráce škol a firem – Výzva I

- Výzva se zaměřuje na a) zavedení praktického vyučování ve firmě – tato aktivita je určena pro MSP, které prozatím praktické vyučování pro střední, vyšší odborné nebo vysoké školy nerealizovaly, případně mají zájem rozšířit nabídku praktického vyučování o významně jiné obory, než jaké aktuálně nabízí; b) projektovou výuku – tato aktivita je určena pro MSP, které již praktické vyučování pro střední, vyšší odborné nebo vysoké školy zprostředkovávají, avšak mají zájem o zvýšení přidané hodnoty tohoto vyučování prostřednictvím užší spolupráce se smluvní školou.

Marketing – Výzva I

- Výzva podporuje individuální účast na výstavách a veletrzích v zahraničí (pronájem plochy, stánku, účastnické a provozní poplatky, doprava zboží, propagační materiál).

Veřejná správa

Strategický rámec rozvoje veřejné správy ČR pro období 2014–2020 (SRRVS) představoval základní dokument vymezující rozvoj veřejné správy i eGovernmentu v předmětném období, přičemž naplňování specifických cílů a opatření, které jsou specifikovány v **Implementačních plánech** (IP) k SRRVS, v souladu s podmínkami implementace **dobíhá ještě v roce 2023**. V první polovině roku 2023 došlo ke zpracování Závěrečné evaluační zprávy SRRVS ke stavu k 31. 12. 2022 s výhledem předpokladu plnění k 30. 6. 2023, v případě IP 3 s výhledem plnění do 31. 12. 2023, jelikož realizace projektů v rámci IP 3 probíhá do 31. 12. 2023, resp. 15. 11. 2024. Finální informace o plnění IP 3 bude předložena vládě v průběhu roku 2024.

V únoru 2023 byl dokončen pilotní běh vzdělávacího programu k aplikaci metodiky Easy – to – read. V první polovině roku 2023 rovněž proběhl další běh vzdělávacího programu pro volené zástupce měst a obcí Zastupitel v kurzu a byl dokončen speciální vzdělávací program pro obecní a městské úřady ke komunikaci s osobami zdravotně postiženými, cizinci a seniory. Ve dnech 31. 5. – 1. 6. 2023 se uskutečnil další ročník celostátní **konference Moderní veřejná správa**. Také došlo k rozpracování návrhu výkonového financování v agendě náhradní rodinné péče. V červnu 2023 byla vládě předložena **Výroční zpráva o stavu veřejné správy za rok 2022**, která popisuje aktuální stav veřejné

správy a zaměřuje se na vybraná aktuální témata. Dále byla finalizována aktivita směřující ke **zrušení obsoletních právních předpisů v právním řádu ČR**, a to přijetím zákona č. 276/2023 Sb., o zrušení obsoletních právních předpisů. Na digitalizaci konkrétních agend (volby, matriční oblast či akreditace vzdělávacích institucí a vzdělávacích programů) se zaměřil projekt **Podpora elektronizace vybraných oblastí veřejné správy**, jehož realizace skončila 30. 6. 2023.

V květnu 2020 byl vládou schválen nový koncepční materiál **Klientsky orientovaná veřejná správa 2030** (který na SRRVS navazuje), včetně prováděcího **Akčního plánu na léta 2021–2023**. V prvních třech letech byly jeho strategické cíle implementovány na základě zpracovaného **Akčního plánu na léta 2021-2023**. V současné době se připravuje nový Akční plán na následující období.

V průběhu roku 2023 probíhala příprava, finalizace či implementace řady opatření Koncepce, mj. dobudování databáze platných právních předpisů územních samosprávných celků či nové systémové uchopení inovací ve veřejné správě. Byly rovněž učiněny kroky ke zlepšení komunikace s veřejností a participace občanů na rozhodovacích procesech, pokračovalo zvyšování odborných kompetencí volených zástupců i úředníků územně samosprávných celků a státních zaměstnanců vykonávajících státní službu.

Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy (komponenta 4.4 NPO)

V první polovině roku 2023 pokračovala příprava implementace komponenty *Zvýšení efektivity výkonu veřejné správy*, obsahující reformu *Zvýšení efektivity, pro-klientské orientace a využití principů evidence-informed ve veřejné správě*. Dne 1. 7. 2023 pak započala realizace projektu *Zvýšení efektivity, pro-klientské orientace a využití principů „evidence-informed“ při rozhodování ve veřejné správě*, který je podpořen z RRF, a to za účelem implementace komponenty.

Cílem první části reformy – zvýšení využívání principů evidence-informed, je navržení elektronického nástroje ke sběru dat ve veřejné správě (tzv. *Jednotný informační systém sběru dat*) a následné vybudování databáze relevantních údajů o veřejné správě. V současné době probíhá příprava veřejné zakázky na vytvoření elektronického nástroje.

Současně pokračovala příprava vzdělávacího programu pro front-office úředníky v pro-klientském přístupu, který je součástí druhé části reformy zaměřené na zvýšení pro-klientské orientace veřejné správy. Na začátku roku 2023 byl dokončen pilotní běh vzdělávacího programu pro front-office úředníky, který je součástí projektu *Hodnocení výkonu veřejné správy v ČR a doporučení pro budoucí strategický rozvoj z pohledu Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)*. Tento projekt je finančně podpořen z Norských fondů. Na tuto pilotní verzi vzdělávacího programu navazuje vzdělávací program podpořený z RRF, jehož cílem je do konce roku 2025 proškolit 1000 front-office úředníků. V současnosti probíhá příprava veřejné zakázky na realizátora vzdělávacího programu.

Provádění zákona o státní službě

V rámci daného období pokračovala implementace **zákona o státní službě**, kdy byly připraveny dílčí novely zákona o státní službě, které svým obsahem **reagují na právní úpravu** ve smyslu úpravy odvolacího řízení podle zákona o státní službě a ve vazbě na novelu **zákoníku práce**, která provádí především transpozici směrnice Evropského parlamentu a Rady EU o rovnováze mezi pracovním a soukromým životem rodičů a pečujících osob („směrnice WLB“) a směrnice o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v Evropské unii („směrnice TPWC“) do zákona o státní službě. V této souvislosti se tak například jedná, za účelem zvýšení transparentnosti a předvídatelnosti ve služebních vztazích, o stanovení množiny informací o služebním poměru, o kterých je služební orgán povinen písemně informovat osobu, která má být zařazena na služební místo nebo jmenována na služební místo představeného.

V současné době je rovněž připravována novela zákona o státní službě, která má svým obsahem cílit na flexibilní fungování státní služby za dodržení jejích základních principů a zákonných mantinelů. Předpokládaný termín účinnosti je stanoven od prosince roku 2024.

V neposlední řadě byly v prvním pololetí roku 2023 aktualizovány **služební předpisy** nastavující dílčí procesy státní služby, které se týkaly stanovení oborů státní služby a oblasti dalších požadavků pro služební místa státních tajemníků v ministerstvech a v ÚV ČR. Současně byly aktualizovány **metodické pokyny** týkající se podrobností ke změnám služebního poměru a stanovení podrobností k provádění výběrových řízení.

Hodnocení dopadů regulace

Ve sledovaném období byly dokončeny dvě zásadní obsahové a procesní změny hodnocení dopadů regulace (RIA). Novelizací Obecných zásad pro RIA, Legislativních pravidel vlády a Jediného řádu vlády byly na počátku roku 2023 upraveny dopady na rodinu (Family Impact Assessment), území a územní samosprávné celky (Territorial Impact Assessment), životní prostředí (Environmental Impact Assessment) a digitalizaci (Digital Impact Assessment) a rovněž posíleno zohledňování aspektu udržitelného rozvoje (Sustainable Impact Assessment). Změny se promítají do přípravy a kontroly závěrečných zpráv RIA (eventuálně důvodových zpráv a odůvodnění) od března 2023. V červnu 2023 vláda schválila systematické provádění zpětného přezkumu účinnosti již zavedené regulace (ex post RIA). S účinností od ledna 2025 je tak nastaven jednotný výstup z přezkumu a způsob posouzení a transparency celého procesu. Implementaci nového prvku ex post RIA zajišťuje Oddělení RIA průběžně formou metodického vedení zpracovatelů RIA při stanovování parametrů přezkumu a přípravy metodiky a školení pro zpracovatele.

3.5 Výzkum, vývoj a inovace

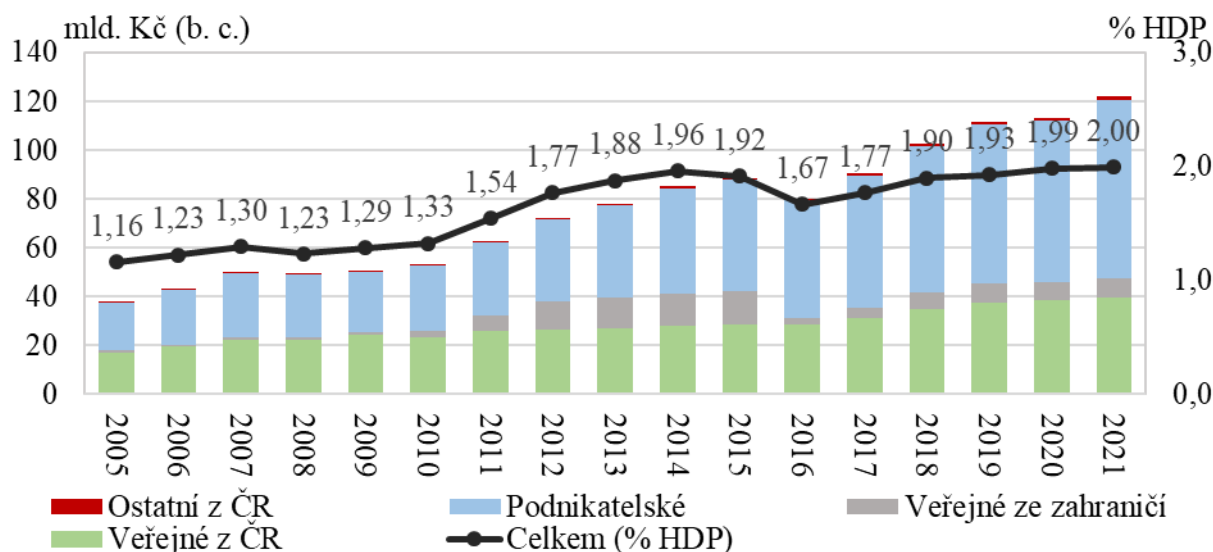
V roce 2023 pokračovaly práce na nové legislativní úpravě systému VaVaI, která je připravena zejména v podobě návrhu nového zákona o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí, a dále novely zákona o vysokých školách. Rovněž byla připravena změna zákona o veřejných výzkumných institucích. Po ukončeném pětiletém cyklu hodnocení výzkumných organizací podle Metodiky 17+ byl zahájen proces její aktualizace, jejímž cílem je mj. výraznější zohlednění výsledků transferovaných do praxe. V rámci nově zřízeného Vládního výboru pro strategické investice se VaVaI staly jednou z prioritních řešených oblastí s cílem hledat mechanismy k motivaci především soukromého sektoru k výrazně vyšší aktivitě v oblasti VaVaI. Na této platformě byl projednán a doporučen jak návrh nového zákona, tak i klíčové části připravované reformy transferu znalostí a nástroje na podporu rozvoje klíčových technologií.

V roce 2023 pokračovala realizace relevantních částí Národní politiky výzkumu, vývoje a inovací ČR 2021+ (NP VaVaI) dle termínů uvedených u každého z celkem 28 opatření. Úspěšná realizace opatření NP VaVaI závisí na možnostech státního rozpočtu. V roce 2023 dále pokračovaly práce na revizi Národních priorit orientovaného výzkumu jako jednoho z klíčových průřezových strategických dokumentů pro podporu výzkumu, vývoje a inovací, které byly na období do roku 2030 schváleny vládou již 19. července 2012. Cílem revize je stanovit pro další období priority na základě analýzy současných velkých společenských výzev a megatrendů.

Pro období do roku 2027 je dalším klíčovým strategickým dokumentem pro podporu výzkumu, vývoje a inovací Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci ČR na období 2021-2027 (dále NRIS3), která byla schválena vládou 25. ledna 2021 a Evropskou komisí dne 19. května 2022. Cílem je zajistit kontinuitu pro účelné a efektivní nakládání s evropskými, národními, regionálními a soukromými prostředky určenými na podporu orientovaného a aplikovaného výzkumu a inovací v ČR. Národní RIS3 strategie se skládá z hlavního dokumentu a jednotlivých Příloh, které se s ohledem na dynamický vývoj v oblasti výzkumu a inovací pravidelně aktualizují.

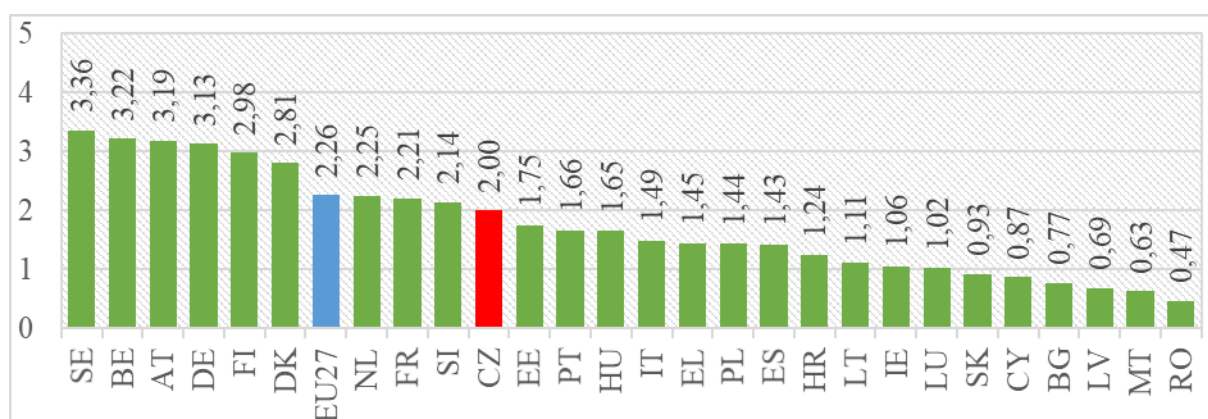
Poslední (čtvrtá) aktualizace textu Příloh hlavního dokumentu NRIS3 byla schválena v prosinci 2022, k vertikálním doménám specializace doplňuje detailní popis dvou RIS3 misí, jejich cílů a okruhů výzkumných témat k jejich naplnění. Stávající znění Příloh NRIS3 je považováno za vysoce konsolidované bez předpokladu výrazných změn, což umožňuje soustředit se na implementaci NRIS3 priorit, tedy jejich uplatnění v parametrech výzev a veřejných soutěží. Nicméně pakliže budou stakeholdery z oblasti VaVaI v průběhu roku 2023 indikována nová výzkumná a inovační témata, dojde v rámci procesu objevování nových podnikatelských příležitostí (EDP) k jejich zařazení do Přílohy 1 NRIS3.

Graf 11: Výdaje na výzkum a vývoj v ČR podle zdrojů financování¹⁰

Zdroj: ČSÚ, Roční výkaz o výzkumu a vývoji | Ostatní domácí zdroje představují vlastní příjmy vysokých škol a soukromých neziskových institucí nepocházející ze státního rozpočtu, podnikatelského sektoru nebo ze zahraničí.

Graf 12: Srovnání výdajů na výzkum a vývoj v ČS EU za rok 2021 (v % HDP; GERD)

Zdroj: Eurostat (<https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/bookmark/b75a5492-b9b0-43e7-acbe-cf93ddd92078?lang=en>)

Výzkum a vývoj ve zdravotnictví

V roce 2023 pokračovala implementace programu EXCELES, který je jediným implementačním nástrojem komponenty 5.1 „Excelentní výzkum a vývoj v prioritních oblastech veřejného zájmu ve zdravotnictví“ NPO.

Realizováno je pět konsorciálních projektů, jejichž cílem je zvýšení schopnosti výzkumných kapacit reagovat jak na aktuální trendy a potřeby ve výzkumu a vývoji v návaznosti na výskyt závažných chorob se statisticky nejvyšší smrtností nebo s vysokými přímými (medicínskými) a nepřímými (sociálními a ekonomickými) náklady, tak zároveň na dopady a komplikace u těchto chorob způsobené onemocněními typu COVID-19, i na sociální a ekonomické dopady systémových

¹⁰ Dle aktuální makroekonomické predikce Ministerstva financí z listopadu 2023 by objem výdajů na VaVaI na rok 2024 ze státního rozpočtu ČR (národní zdroje) představoval 0,52 % podíl na HDP predikovaném pro rok 2024

zdravotních rizik s těmito chorobami spojenými. Výzkum je zaměřen na oblasti infekčních chorob a virologie, onkologie, neurověd, problematiky metabolických chorob a kardiovaskulárních onemocnění a na problematiku sociálních a ekonomických dopadů systémových zdravotních rizik.

V květnu 2023 byla rovněž vyhlášena jednostupňová veřejná soutěž o účelovou podporu MZd, na řešení projektů zdravotnického výzkumu a vývoje naplňujících vyhlášený Program na podporu zdravotnického aplikovaného výzkumu na léta 2024 – 2030. Aplikovaný výzkum podpořený v této soutěži respektuje témata obsažená v Koncepci zdravotnického výzkumu do roku 2030. Jde zejména o oblast veřejného zdraví, výzkum patogeneze a rozvoje chorob a vývoj inovativních řešení pro medicínu.

Podpora výzkumu a vývoje v podnicích

Podpora výzkumu, vývoje a inovací v podnicích je a nadále bude komplementárně realizována z prostředků státního rozpočtu ČR, ze zdrojů strukturálních fondů EU i z prostředků NPO.

V případě Strategie podpory malých a středních podniků v ČR pro období 2021–2027 je cílem podpořit rozvoj inovačních schopností malých a středních podniků tak, aby se mohly v globálních hodnotových řetězcích posunout směrem k produkci výrobků a poskytování služeb s vyšší přidanou hodnotou (více viz klíčová oblast Výzkum, vývoj a inovace). Realizace výzkumných a inovačních aktivit zejména u malých a středních podniků je podporována rovněž z OP TAK. MSP (a v některých případech také podniky se střední kapitalizací, tzv. small mid-caps) mohou získat dotaci na své inovativní projekty prostřednictvím výzev zaměřených na posílení výzkumných, vývojových a inovačních kapacit a dovedností podniků a rozvoj spolupráce s výzkumnými organizacemi. Od srpna 2022 byly vyhlášeny tyto výzvy s celkovou alokací téměř 10 mld. Kč:

Potenciál – Výzva I

- Výzva podporuje založení a rozvoj center průmyslového výzkumu, cílem je zvyšování počtu společností s infrastrukturou pro výzkum, vývoj a inovační aktivity

Proof of Concept – Výzva I

- Cílem výzvy je podpora aktivit, které pomohou zajistit rozvoj transferu technologií a znalostí mezi výzkumnými organizacemi a podniky, za účelem uplatnění výsledků výzkumu a vývoje v praxi.

Inovace – Výzva I

- Cílem výzvy je posílení inovační výkonnosti domácích firem a zvýšení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím zvýšení využívání unikátních know-how.

Inovační vouchery – ochrana práv průmyslového vlastnictví – Výzva I

- Cílem Výzvy je posílení inovační výkonnosti domácích firem a zvýšení jejich konkurenceschopnosti prostřednictvím účinnější ochrany duševního vlastnictví.

Aplikace – Výzva I

- Cílem výzvy je získávání nových znalostí potřebných pro vývoj nových produktů, materiálů, technologií a služeb prostřednictvím realizace projektů průmyslového výzkumu a experimentálního vývoje.

Partnerství znalostního transferu – Výzva I

- Cílem výzvy je posílení mobility a rozvoj transferu znalostí mezi podnikovou a akademickou sférou s cílem podpořit a urychlit inovační procesy v podnicích a sblížení výzkumných témat prováděných ve veřejném sektoru s potřebami podniků.

Inovační vouchery – Výzva II

- Cílem Výzvy je rozvoj komunikace a sdílení poznatků a know-how mezi podnikovou a výzkumnou sférou, které mohou podnikatelské subjekty využít pro zahájení či zintenzivnění vlastních inovačních aktivit.

Technologické platformy – Výzva I

- Cílem výzvy je podpora aktivit, které pomohou podpořit rozvoj inovačních sítí – technologických platforem jako nástroje pro zvýšení intenzity společných výzkumných, vývojových a inovačních aktivit mezi podnikatelskými subjekty a výzkumnou sférou.

Spolupráce – Klastry – Výzva I

- Cílem výzvy *Spolupráce – Klastry* je rozvoj inovačních klastrů jako nástroje pro zvýšení intenzity společných výzkumných, vývojových a inovačních aktivit mezi podnikatelskými subjekty a výzkumnou sférou.

Služby infrastruktury – výzva I

- Cílem výzvy je založení a rozvoj výzkumné a inovační infrastruktury s otevřeným přístupem a zkvalitňování jejích služeb.
- Separátní výzva této aktivity byla vyhlášena i pro integrované územní investice (ITI)

V roce 2024 by pak měly být vyhlášeny další navazující výzvy pro tyto aktivity: Aplikace, Inovace, Spolupráce – Klastry, Partnerství znalostního transferu, Inovační vouchery, Potenciál a Služby infrastruktury.

V rámci NPO je cílem investic v rámci jeho komponenty 5.2 *Podpora výzkumu a vývoje v podnicích a zavádění inovací do podnikové praxe* pomoci obnovit ekonomiku a posílení její odolnosti, a to zvýšením konkurenceschopnosti a flexibility podniků, zejména MSP, zvýšením inovační výkonnosti endogenních podnikatelských subjektů a příspěvkem ke zkvalitnění spolupráce v rámci inovačního ekosystému ČR. V průběhu roku 2023 budou realizovány podpořené projekty v níže uvedených programech. Dále pak byly vyhlášeny veřejné soutěže či výzvy v programech podpory v rámci investic č. 1 a 4 a následně bude zahájena podpora vybraných projektů.

V rámci investice č.1 *Podpora zavádění inovací do podnikové praxe*, jejímž cílem je zintenzivnění zavádění produktových, procesních a organizačních inovací v MSP s důrazem na oblast digitalizace, byla v roce 2023 vyhlášena druhá ze dvou veřejných soutěží v programu MPO **The Country for the Future** s alokací 550 mil. Kč. Nově podpořené projekty budou realizovány od roku 2024.

Cílem investice č. 2 *Podpora spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje (v souladu s Národní RIS3 strategií)* je podpora projektů aplikovaného výzkumu poskytováním dlouhodobé podpory spolupráce mezi výzkumnými organizacemi a podniky, zejména MSP. Plnění cíle této investice je realizováno prostřednictvím programu TA ČR **Národní centra kompetence**, kde v roce 2023 začínají svou realizaci projekty nově vybraných center podpořené částkou 1,5 mld. Kč, kterých se účastní vždy alespoň 5 MSP.

Prostřednictvím programu MŽP **Prostředí pro život** je realizována investice č. 3 *Podpora výzkumu a vývoje v oblasti životního prostředí*. Cílem investice je podpořit projekty aplikovaného výzkumu, vývoje a inovací podávané výzkumnými organizacemi a podniky, jejichž cílem je řešení výzev definovaných ve Státní politice životního prostředí České republiky 2030 s výhledem do 2050. Projekty podpořené dotací ve výši 200 mil. Kč byly zahájeny v roce 2023.

Cílem investice č. 4 *Podpora výzkumu a vývoje v synergických efektech s rámcovým programem pro výzkum a inovace* je financování projektů se značkou *Seal of Excellence EIC Accelerator* Horizontu Evropa, který podporuje MSP s největším potenciálem rychlého růstu, a dále podpora projektů ERA NET Cofund, které řeší nejpálčivější výzvy v oblasti výzkumu a vývoje v mezinárodním kontextu. V roce 2023 se počítá se zapojením do několika výzev ERA NET Cofund, které umožní českým subjektům účastnit se mezinárodních projektů v jednotlivých tématech partnerství. *Běží realizace projektů se značkou Seal of Excellence. Druhá výzva byla vyhlášena v polovině roku 2023.*

V rámci aktualizace NPO byly v roce 2023 do komponenty 5.2 doplněny investice č. 5, 6 a 7, kterými bude realizována (5) Podpora výzkumu a vývoje v podnicích v rámci programu **TREND**, (6) Podpora výzkumu a vývoje v oblasti dopravy a kosmických aktivit v rámci programu **Doprava 2030** a (7) Podpora výzkumu a vývoje v oblasti životního prostředí v programu **Prostředí pro život**. Realizace všech tří nových investic byla obratem zahájena vyhlášením tří veřejných soutěží na výběr projektů

k podpoře s celkovou alokací 1,9 mld. Kč (1280 mil. Kč v programu TREND, 190 mil. Kč v programu Doprava 2030 a 425 mil. Kč v programu Prostředí pro život). Všechny tři investice jsou úzce navázány na nově definovanou reformu Posílení cílené podpory priorit RIS3 strategie, které budou reflektovat všechny podpořené projekty zahajované v roce 2024.

Nad rámec NPO je realizován program na podporu průmyslového výzkumu a vývoje TREND. Jeho hlavním cílem je zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků rozšířením jejich trhů v zahraničí, pronikáním na trhy nové či posunem výše v globálních hodnotových řetězcích. Důraz je v něm kladen na naplňování priorit Národní strategie RIS3 ČR, na rozvoj digitalizace a zavádění principů Průmyslu 4.0 včetně využívání technologií 5G. Vedle výše uvedené mimořádné veřejné soutěže financované v rámci aktualizace NPO byla vyhlášena veřejná soutěž v podprogramu „Nováčci“ s alokací 200 mil. Kč.

Na podporu rozvoje start-upového ekosystému, zvýšení spolupráce mezi veřejnou, výzkumnou a podnikatelskou sférou a na tvorbu nových inovativních produktů s vysokou přidanou hodnotou bude pokračovat realizace systémového projektu Technologická inkubace. Projekt realizuje Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest a jeho cílem je postupně podpořit rozvoj cca 250 inovativních firem v tematicky zaměřených inkubačních centrech.

Program aplikovaného výzkumu MZe na období 2017-2025, ZEMĚ II (dále jen ZEMĚ II) schválený vládou 1. 2. 2023 reaguje na aktuální potřeby resortu zemědělství a je navázán na Národní výzkumnou a inovační strategii pro inteligentní specializaci ČR na období 2021-2027 doménou Zelené technologie, bioekonomika a udržitelné potravinové zdroje.

Věcně Program ZEMĚ II vychází z Koncepce výzkumu, vývoje a inovací MZe na léta 2023 – 2032 a je hlavním nástrojem realizace naplnění jejich cílů, které jsou definovány v jeho klíčových oblastech „Bioekonomika“, „Smart zemědělství“ a „Globální změny v biosféře“.

Cílem Programu ZEMĚ II je rozvoj udržitelného zemědělství získáváním nových výzkumných poznatků prostřednictvím podpory aplikovaného výzkumu z hlediska jeho praktického uplatnění a na přípravu jeho následného komerčního využití či využití pro potřeby společnosti.

Celkové výdaje na uskutečnění Programu ZEMĚ II se předpokládají ve výši 9 245 mil. Kč, z toho ze státního rozpočtu na výzkum, vývoj a inovace celkem 8 100 mil. Kč. První veřejná soutěž vyhlášená v roce 2023 počítá s celkovým objemem účelových prostředků 1 000 mil Kč, které budou čerpány v období 2024 – 2028. V roce 2024 je plánováno čerpání účelových prostředků ve výši 230 mil.

Program SIGMA a další programy na podporu aplikovaného výzkumu a inovací implementované TA ČR. Hlavním cílem programu SIGMA, který byl vládou ČR schválen v roce 2022, je podpora aplikovaného výzkumu a inovací vedoucí ke vzniku nových výsledků uplatnitelných v praxi, k řešení aktuálních výzev a potřeb společnosti a hospodářství a k podpoře řešení systémových opatření výzkumného a inovačního prostředí. V roce 2023 bylo vyhlášeno několik veřejných soutěží v tomto programu - šlo o veřejné soutěže na podporu začínajících výzkumníků a výzkumníc, podporu Seal of Excellence - EIC Accelerator, podporu komercializace VaVaI. Na konci roku 2023 je plánováno vyhlášení veřejné soutěže na podporu „Proof of Concept“ ve výzkumných organizacích a dále veřejné soutěže na téma Průřezová podpora v opatření Dlouhodobé výzkumné záměry a Řešení aktuálních potřeb VaVaI. Implementace programu SIGMA bude pokračovat i v roce 2024. TA ČR dále vyhlásila veřejnou soutěž v programu na podporu výzkumu v energetice THÉTA 2. Vládou ČR byl schválen program BETA3, který se zaměřuje na aplikovaný výzkum a budování inovační kultury ve státní správě. TA ČR navíc mimo výše uvedené programy TREND a Prostředí pro život implementuje i resortní program na podporu aplikovaného výzkumu Doprava 2030 Ministerstva dopravy. Ve spolupráci s Ministerstvem obrany TA ČR aktuálně připravuje program na podporu obranného aplikovaného výzkumu a vývoje, který se bude zabývat mezinárodní a národní spolupráci mezi podniky a výzkumnými organizacemi.

3.6 Zdraví a odolnost obyvatel

V oblasti financování zdravotnictví se rok 2023 zatím vyvíjí v souladu s očekáváními obsaženými ve zdravotně-pojistných plánech zdravotních pojišťoven, s mírně lepším výběrem pojistného na veřejné zdravotní pojištění. Deficit systému se ke konci roku očekává ve výši 5 mld. Kč.

V rámci podpory screeningových programů došlo k pokračování činnosti řídicích komisí screeningových programů zřízených od roku 2023. Došlo k pokroku v přípravě programu časného zachytu karcinomu prostaty, který je připravován ke spuštění od roku 2024 a k pokroku v přípravě screeningového laboratorního vyšetření poruch štítné žlázy v těhotenství. Jsou připravovány akční plány na rozvoj programů screeningu kolorektálního, cervikálního a mamárního karcinomu. Od května 2023 je v rámci NPO realizován projekt Komplexní informační zázemí pro zvyšování kvality programů screeningu nádorů v rámci Národního screeningového centra, jehož cílem je vytvoření a implementace komplexních informačních systémů Národního screeningového centra sloužící k zajištění kvality populačních programů screeningu. V rámci NPO je také připravován projekt na pořízení a modernizaci vybavení zdravotnických pracovišť s cílem zvýšení kvality, dostupnosti a posilování kapacity programu screeningu kolorektálního karcinomu.

V roce 2023 probíhala intenzivní komunikace MZd s Českou společností paliativní medicíny ČLS JEP a dalšími relevantními stakeholdery pro bližší specifikaci klíčových aktivit tvořeného projektového záměru podpory paliativní péče v ČR. MZd realizovalo úspěšný pilotní projekt v šesti nemocnicích (podpora konziliárních paliativních týmů) a projekt na podporu domácí specializované paliativní péče. MZd i nadále realizuje dotační program na podporu hospiců. Z tohoto dotačního programu je možné např. žádat o nákup některého vybavení nebo tvorbu edukačních materiálů. Vznikla pracovní skupina pro Podporu rozvoje dostupnosti a kvality paliativní péče – výzva Integrovaného regionálního operačního programu 2021 – 2027.

Ve spolupráci s MPSV roce 2023 proběhlo několik veřejných konzultací s relevantními stakeholdery v rámci diskuze k návrhu změnových zákonů legislativně ukotvujících sociálně zdravotní péče do systému zdravotních a sociálních služeb. Materiál je nyní po vnitřním připomínkovém řízení a jsou vypořádávány uplatněné připomínky.

Projektový záměr na tvorbu Krajských zdravotně sociálních plánů v rámci OP Z+ byl v roce 2023 úspěšně obhájen. Na základě toho byla zpracována projektová žádost, o které nyní jedná hodnotící komise OP Z+.

Byla započata realizace projektu na podporu péče o pacienty se vzácným onemocněním, který je zaměřen na oblast standardizace péče a zajištění jejího komplexního poskytování, jehož realizace bude probíhat do roku 2026.

Cíle digitalizace zdravotnictví byly stanoveny ve Strategickém rámci rozvoje zdravotní péče v ČR do roku 2030 "Zdraví 2030". Doporučení Evropského semestru byla zohledněna prostřednictvím opatření ke správě implementace přímo řízeného programu EK-RRF. Umožnění přístupu k elektronickým zdravotním záznamům směřuje k vytvoření jednotného interoperabilního formátu pro sdílení zdravotních dat, jako jsou zdravotní záznamy pro výměnu propouštěcích zpráv, výsledků laboratorních testů, výsledků obrazového komplementu a doplnění stávající specifikace evropského souhrnu o pacientovi o oblast vzácných onemocnění. Tento přístup je v souladu se zásadami interoperability v Evropském rámci interoperability. Opatření se plní komponentou digitální služby občanům a firmám a reformy 2 Služby elektronického zdravotnictví NPO projektem interoperability I. Standardizační prostředí je zásadní změnou ve způsobu vedení a sdílení zdravotnické dokumentace na straně poskytovatelů zdravotních služeb. Byla již publikována výchozí verze standardů v souladu s připravovanými evropskými guidelines, jejichž dodržení je podmínkou návazných projektů z NPO. Jsou realizovány klíčové prvky centrální infrastruktury pro správu a rozvoj Národního rámce interoperability pro klíčové poskytovatele zdravotních služeb tak, aby došlo na jejich straně k

implementaci prioritních use case v souladu s požadavky Národního rámce interoperability a eGovernmentu. Klíčový je i vznik a přijetí funkčních technických specifikací prioritizovaných use cases, včetně podpory v HL7 FHIR a v dosavadním národním standardu DASTA. Vzhledem k tomu, že většina zdravotních údajů, které mají pro občany hodnotu, se nachází v primární péči a mnoha nezávislých ambulancích, je cíl, aby 100 % občanů mělo přístup ke své zdravotní dokumentaci, výzvou. Zásadní význam zpřístupnění zdravotních údajů občanů v digitální podobě je ukotven v projednávaném návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském prostoru pro zdravotní data (EHDS). ČR vítá systémové řešení otázek spojených s EHDS, je aktivně zapojena do eHDSI a řadí se mezi ČS, které umožňují zdravotníkům přístup k patientskému souhrnu a eReceptu, a aktuálně zahájila implementaci dalších služeb. Pro ČR je důležité, aby měli občané ČR přístup ke svým zdravotním údajům, které budou moci sdílet se zdravotníky a zdravotnickými zařízeními i v jiných ČS EU. Tento koncept je navržen na podporu základních práv EU, a to mj. v kontextu ochrany osobních údajů a volného pohybu zdravotních dat.

Na závěr této kapitoly je za oblast „Zdraví a odolnost obyvatel“ ve vztahu k reformám nutno doplnit reformní a investiční snahy NPO, v rámci kterého MZd zastává roli vlastníka pilíře č. 6 Zdraví a odolnost obyvatel v hodnotě 12,4 mld. Kč bez DPH (15 mld. Kč s DPH). Primárním cílem pilíře je především zodolnění systému zdravotní péče s důrazem na péči onkologickou. Tento cíl v sobě zahrnuje realizaci projektů zaměřených na výstavbu nových či úpravu stávajících zdravotnických zařízení, podporu vzdělávání lékařských i nelékařských pracovníků, podporu rehabilitační péče pro pacienty po kritických stavech, podporu preventivních screeningových programů a rozvoj specializované hematoonkologické a onkologické péče. Co se týká plnění stanovených milníků a cílů, na nichž je Národní plán obnovy založen; MZ má za komponenty 6.1 Zvýšení odolnosti systému zdravotní péče a 6.2 Národní plán na posílení onkologické prevence a péče plnit celkem 14 milníků/cílů. MZ již úspěšně vykázalo naplnění 3 z nich a na dalších pracuje tak, aby došlo k naplnění všech vytyčených reforem a investic.

3.7 Energetika – REPowerEU

Přechod na čistší zdroje energie

Dne 5. 6. 2023 byl ukončen příjem žádostí v rámci dotační výzvy č. 8/2022 *Pakt starostů a primátorů pro klima a energii* z NPŽP. Výzva s alokací 15 milionů korun je určena na zpracování Akčních plánů pro udržitelnou energii a klima, organizaci Místních dnů pro klima a energii a na zřízení pracovního místa. Jedná se v pořadí již o šestou dotační výzvu. Opatření uvedená v akčních plánech mohou ve svém důsledku pomoci obcím, městům či svazkům obcí překlenout výzvy spojené s energetickou krizí. SFŽP ČR obdržel 11 žádostí s požadovanou podporou 14,3 mil. Kč.

ČR si ve vnitrostátním klimaticko-energetickém plánu z r. 2020, jehož aktualizace právě probíhá, stanovila příspěvek k unijnímu cíli podílu obnovitelných zdrojů do roku 2030 na úrovni 22 %, v sektoru vytápění a chlazení pak navrhuje meziroční růst o cca 1 % (v r. 2021 činil jeho podíl OZE kolem 24 %). Navrhovaná změna směrnice č. 2018/2001 však pro ČR předpokládá zvýšení cíle podílu OZE na 31 %. Mezi hlavní politiky pro naplnění navrženého příspěvku patří maximální využití investičních dotací, provozní podpory pro určené druhy OZE a zjednodušené povolovací procesy k výstavbě a provozu příslušných výroben energie z OZE.

ČR plánuje podporovat zelenou transformaci zejména prostřednictvím pobídek pro využívání udržitelných dopravních prostředků, prosazováním přechodu na čistší zdroje energie a investováním do recyklační infrastruktury, biologické rozmanitosti, reformou lesnictví a správy vodních toků. Dále pak ČR bude podporovat renovace obytných a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění.

V případě NPO obsahuje jeho komponenta 2.3 *Přechod na čistší zdroje energie* dvě klíčová opatření, kterými jsou Výzva I. pro Fotovoltaické systémy s/bez akumulace (název aktivity *Výstavba nových fotovoltaických zdrojů¹¹*) a Výzva I. pro Modernizaci distribuce tepla v systémech dálkového vytápění. Výzva na fotovoltaiku byla vyhlášena dne 8. 3. 2022, příjem žádostí byl zahájen de facto obratem a s ohledem na mimořádný zájem podnikatelské veřejnosti o tuto aktivitu byl příjem žádostí prodloužen do 30. 11. 2022. Nyní probíhá administrace cca 5400 aktivních žádostí v úhrnné výši dotace 8,6 mld. Kč, což představuje téměř 23 mld. Kč způsobilých výdajů. Dle aktuálního počtu žádostí bude postaveno cca 750MWp a 140MWh akumulace, která může být využita pouze pro optimalizaci výroby energie z fotovoltaických elektráren.

V souvislosti s energetickou situací a velkým počtem zájemců, kdy byly projekty nad rámec překročené dostupné alokace umísťovány do tzv. zásobníku projektů, byl nejzazší termín pro dokončení projektu stanovený výzvou prodloužen z 30. 11. 2023 na nový termín 30. 11. 2024. S ohledem na značné zatížení stavebních úřadů při vyřizování povolovacích procesů pro instalaci fotovoltaických systémů poskytovatel dotace rozhodl v lednu 2023 o opětovném prodloužení termínu pro dodání podkladů k rozhodnutí o poskytnutí dotace z 330 na 365 dní (bod 8.3 Výzvy).

Rok 2023 tak byl a bude především ve znamení hodnocení, vydávání rozhodnutí a proplácení projektových žádostí. Žádná další výzva tohoto typu není v NPO plánována, o dalším pokračování podpory fotovoltaických systémů se diskutuje a hledá se vhodné nastavení ve smyslu jednotlivých programů či nástrojů podpory.

Výzva I. na Modernizaci distribuce tepla v systémech dálkového vytápění byla vyhlášena 5. 5. 2022, přičemž žádosti byly přijímány rovněž od tohoto data s termínem do 5. 5. 2023. Pro průmyslové

¹¹ Informace k výzvě na webu MPO: <https://www.mpo.cz/cz/podnikani/dotace-a-podpora-podnikani/mpo-vyhlasuje-i-vyzvu-fotovoltaicke-systemy-s-bez-akumulace-z-komponenty-2-3-prechod-na-cistsi-zdroje-energie-z-narodniho-planu-obnovy--266243/>

podniky bylo alokováno 1,66 mld. Kč z RRF. Celkově bylo podáno 62 žádostí v souhrnné požadované výše dotace cca 2, 5 mld. Kč. Stejně jako v případě fotovoltaiky na tuto výzvu nebude v rámci NPO navazovat další program, nicméně obdobné aktivity bude dále zajišťovat Modernizační fond (v gesci MŽP).

Snižování spotřeby energie a renovace budov a ochrana ovzduší

Snižování spotřeby energie ve veřejném sektoru (komponenta 2.2 v rámci NPO)

Jedním z cílů NPO je snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví veřejných subjektů (Investice 2.2.3). K 30. 9. 2022 byl ukončen příjem žádostí v související výzvě NPŽP s alokací 3,285 mld. Kč. V rámci projednávaného navýšení obálky NPO byla v září 2023 navýšena alokace o 1,5 mld Kč. K 30. 9. 2023 eviduje SFŽP 279 akceptovaných žádostí, z nichž 278 obdrželo kladné rozhodnutí ministra v celkovém objemu schválené podpory 4,866 mld. Kč. Vyhovující žádosti, jejichž pořadí přesáhlo rámec disponibilní alokace výzvy, byly zařazeny do tzv. zásobníku. Zásobník slouží též pro případ, kdy dojde k uvolnění finančních prostředků mezi již schválenými žádostmi. Díky tomu může dojít k postoupení žádostí ze zásobníku do administrace. Podpořené projekty musí být realizovány nejpozději do 31. 12. 2025. Navazující podpora bude poskytována z OPŽP 2021-2027.

Za MŽP je v této oblasti identifikováno především obecné riziko spojené s růstem cen (ovlivněné především růstem cen energií, materiálových vstupů a inflací).

Rostoucí ceny stavebních materiálů a prací představují určité riziko stažení projektů z výběrových řízení. V rámci nového OPŽP bude změna skutečných realizačních nákladů v průběhu času řešena v některých oblastech podpory prostřednictvím koeficientu navázaného na změnu indexu stavebních děl v oblasti budov.

V souvislosti s navýšením alokace, ale též v souvislosti s makroekonomickým vývojem, především s růstem cen stavebních prací, a s ohledem na strukturu podpořených projektů, byla hodnota cíle aktivity 2.2.3 v podobě počtu podpořených projektů a celkového objemu úspor energie po dohodě s EK upravena. Upravené cíle se daří průběžně naplňovat.

Renovace budov a ochrana ovzduší (komponenta NPO)

Renovace budov a ochrana ovzduší v oblasti rezidenčního bydlení probíhala již v letech 2014 - 2021. V rámci programu Nová zelená úsporám 2014 - 2021 bylo celkem přijato 90 679 žádostí za 25,5 mld. Kč, z toho bylo 72 154 aktivních žádostí za 20 mld. Kč. Od 11. 10. 2021, kdy byl zastaven příjem žádostí, jsou již jen dokládány realizace dokončených projektů a dosud byla v rámci celého programu vyplacena dotace 68 543 žádostem v celkové výši 17,6 mld. Kč.

V rámci NPO se ČR v roce 2021 zavázala **podpořit renovaci a revitalizaci budov pro energetickou úsporu** (investice 2.5.1) a výměnu stacionárních zdrojů znečišťování v domácnostech za obnovitelné zdroje energie a rozvoj obnovitelných zdrojů energie (investice 2.5.2). Na podporu obou investic bylo alokováno 15,8 mld. Kč. V rámci projednávaného navýšení obálky NPO byla v září 2023 navýšena alokace o 1,98 mld. Kč, současně byla přesunuta část alokace určené pro 2.5.1 do opatření 2.5.2.

Tato opatření jsou naplňována prostřednictvím vybraných výzev programu NZÚ, které administruje SFŽP ČR. Od spuštění výzev NZÚ NPO 1/2021 a 2/2021 žadatelé předložili celkem 78 566 žádostí s celkovým požadavkem na dotaci ve výši 15,8 mld. Kč. Z důvodu vyčerpání alokace byl u obou výzev příjem žádostí ukončen k 30. 6. 2023. K 31. 12. 2022 bylo proplaceno 34 601 žádostí z NZÚ NPO v celkové výši 5,6 mld. Kč. Ke konci září 2023 došlo k navýšení těchto hodnot na obou výzvách o 124 % na celkových 77 253 proplacených žádostí v celkové výši 14,4 mld. Kč. Zájem o podporu byl díky politickoekonomické situaci výrazně vyšší, než bylo původně očekáváno. Program se vedle **zateplení konstrukcí a výměn nevyhovujících zdrojů tepla zaměřuje i na instalaci zařízení využívajících OZE** (fototermitické a fotovoltaické solární systémy), v programu je rovněž realizována podpora dalších adaptačních a mitigačních opatření (zelené střechy, využívání dešťové vody, rekuperace tepla z odpadní vody a vzduchu, stínění apod.) snižujících spotřebu energie, a přizpůsobení se změnám klimatu u bytových a rodinných domů. Největší zájem je od spuštění příjmu žádostí v říjnu

2021 právě o výměny zdrojů a instalace OZE, především fotovoltaické systémy. Z důvodu velkého zájmu o dotace ze strany žadatelů, došlo k předčasnému vyčerpání zdrojů z NPO. Novým zdrojem financování se stal Modernizační fond, kterým je program NZÚ financován od 15. 6. 2023. Příjem žádostí do programu NZÚ v rámci Modernizačního fondu byl obnoven 19. 9. 2023 pro bytové domy a 26. 9. 2023 pro rodinné domy. Celkem bylo v září 2023 v rámci programu NZÚ v souvislosti s Modernizačním fondem spuštěno 5 výzev. Na podporu rodinných domů se jedná o výzvy HOUSEnerg č. 4/2023 – NZÚ RD standard a HOUSEnerg č. 5/2023 – Oprav dům po babičce. Na podporu bytových domů byly spuštěny výzvy HOUSEnerg č. 8/2023 – NZÚ BD standard, HOUSEnerg č. 6/2023 určená pro SVJ a bytová družstva s podporou nízkopříjmových domácností a výzva HOUSEnerg č. 7/2023 určená pro veřejnou správu a obce s podporou sociálních bytů. Paralelně probíhá výzva vyhlášená 2. 5. 2023 pro program NZÚ Light, která cílí na podporu nízkopříjmových domácností (výzva HOUSEnerg č. 1/2023).

V rámci novelizace CID NPO, v souvislosti s navýšením alokace, ale též v souvislosti s makroekonomickým vývojem a dopadem energetické krize na strukturu podpořených projektů, došlo u opatření 2.5.1 a 2.5.2 k přesunu a navýšení alokace a současně k úpravě nastavených cílů. Hlavním důvodem je změna struktury projektů – převaha OZE a výměn tepelných zdrojů na úkor komplexních renovací. Nastavené cíle úspor primární energie budou splněna.

Rizikem v rámci investice může být dále **nedostatek výrobků na trhu** pro výměnu a také nedostatek pracovních sil (firem), které budou schopny obsloužit všechny žadatele. Zájem například o fotovoltaické panely či tepelná čerpadla je enormní. Rizikem je také ochota domácností provést investici a spolufinancovat ji. Riziko emisí znečišťujících látek do ovzduší ze spalování biomasy je řešeno stanovením požadavku na ekodesign pro všechny podporované kotle na biomasu (kotle vyloučené z působnosti nařízení EK č. 2015/1189 budou současně vyloučeny z podpory). V průběhu realizace došlo z důvodu geopolitické situace a odklonu od užívání plynu z Ruské federace, k omezení možnosti náhrad plynových kotlů. Dalším významným rizikem ohrožení plnění cílů komponenty je i všeobecný růst cen energií, stavebních prací a materiálu.

V rámci NPO se ČR zavázala k **podpoře předprojektové přípravy a osvěty, výchovy, vzdělávání a informovanosti v oblasti úspor energie**, využívání OZE a snižování emisí skleníkových plynů a dalších znečišťujících látek v ovzduší. K naplnění tohoto závazku je poskytována dotace na podporu mobilních energetických a konzultačních středisek M-EKIS, na podporu návrhů energetických opatření NEO, na podporu zvyšování odborných kompetencí Místních akčních skupin v oblasti energetických úspor, na podporu energetických koordinátorů Místních akčních skupin a na podporu ekologických výukových programů o změně klimatu. V listopadu byla vyhlášena výzva na podporu zakládání energetických společenství (Výzva č. 7/2023 z NPŽP).

V rámci nové komponenty 7.3 NPO s alokací 4 miliardy Kč dochází k nastavování systému pro poskytování poradenských a osvětových aktivit v oblasti udržitelných projektů, renovací budov, využívání OZE a projektů komunitní a komunální energetiky. Součástí komponenty je podpora odborného vzdělávání a osvěty, datová konsolidace pro zefektivnění přípravy projektů transformace sektoru budov a komplexní reforma poradenského systému ČR. V rámci komponenty se ČR zavázalo ke spuštění pilotního provozu regionálních energetických center a k poskytnutí 120 000 poradenských služeb v rámci systému energetického a dotačního poradenství. V březnu 2023 byla spuštěna výzva č. 1/2023: Energetická osvěta a dotační poradenství v rámci NPŽP. Výzva je určena na zajištění energeticko-dotačního poradenství domácnostem ohroženým energetickou chudobou a administrativní podporu klientům při realizaci opatření z dotačního programu NZÚ Light.

V rámci aktualizace byla do NPO doplněna nová komponenta 7.7, která si klade za cíl zjednodušit proces ekologického povolování projektů obnovitelných zdrojů energie a urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie.

Komponenta je složena ze dvou souvisejících reforem. Reforma 7.7.1 s alokací 130 mil. Kč se zaměřuje na zavedení jednotného environmentálního stanoviska, které představuje výrazné urychlení povolovacích procesů v oblasti ochrany životního prostředí do praxe. Cílem reformy 7.7.2, na kterou je určeno 181 mil. Kč, je vymezení vhodných oblastí pro výstavbu obnovitelných zdrojů (tzv.

akceleračních zón). Tato reforma významně urychlí povolování a instalaci obnovitelných zdrojů energie.

MŽP připravilo návrh aktualizace Národního programu snižování emisí ČR. Na počátku měsíce října bylo zahájeno připomínkové řízení a veřejná konzultace. Předložení návrhu této aktualizované koncepce vládě ČR ke schválení je plánováno na počátek prosince 2023. Koncepce obsahuje opatření ke snížení znečišťování ovzduší. Zásadní oblastí, kam jsou tato opatření směřována, jsou zemědělství ve vztahu ke snížení emisí amoniaku a dále podpora obměny nevyhovujících stacionárních zdrojů užívaných v domácnostech s důrazem na využití bezemisních a nízkoemisních zdrojů energie a obnovitelných paliv.

Aktualizace programů zlepšování kvality ovzduší se momentálně připravuje. Dle dostupných analýz bude třeba aktualizaci vydat pro zónu Střední Morava, Moravskoslezsko a aglomeraci Ostrava/Karviná/Frýdek-Místek a to z důvodu přetrvávajícího překročení imisního limitu pro benzo(a)pyren, který pochází z vytápění domácností. V ostatních částech ČR není nutné k aktualizaci přistoupit buď vzhledem k dobré kvalitě ovzduší, nebo vzhledem k tomu, že stávající opatření, která byla zavedena v programech zlepšování kvality ovzduší z roku 2020, jsou dostatečná.

Snižování rizika energetické chudoby a podpora dostupného bydlení

MMR ve spolupráci s MPSV pokračuje na přípravě **zákona o podpoře v bydlení**. Zákon byl v květnu 2023 odeslán do mezirezortního připomínkového řízení. Od července do září probíhala jednání s připomínkovými místy nad návrhy vypořádání připomínek a zapracování jejich podnětů. Zákon bude předložen vládě v listopadu 2023. V době projednávání zákona pracovními komisemi Legislativní rady vlády a samotnou vládou budou pokračovat práce na příslušných prováděcích předpisech zákona.

MMR dále připravilo komponentu Dostupné bydlení NPO s celkovou alokací 8,5 mld Kč, která obsahuje reformní a systémové prvky (podpora implementace zákona o podpoře v bydlení, regionální centra podpory investic do dostupného bydlení) a tři finanční nástroje podpory dostupného bydlení. Finanční nástroj 1 bude spolu s dotační částí hrazenou SR tvořit nový program podpory dostupného bydlení administrovaný Státním fondem podpory investic. Druhým finančním nástrojem je mezinárodní úvěrový program Národní rozvojové banky na podporu dostupného bydlení a nakonec koinvestiční fond, který bude pořizovat již realizované projekty a provozovat je jako dostupné bydlení- Finální schválení na úrovni EU proběhlo během října 2023.

Programy v oblasti bydlení připravované pro rok 2023

Program Podpora bydlení

MMR v roce 2023 realizovala podprogram Podporované byty v rámci programu Podpora bydlení. Cílem podprogramu je podpořit vznik podporovaných bytů, tzn., nájemních bytů určených k sociálnímu bydlení, sloužících k poskytování sociálního bydlení pro osoby v ekonomicky neaktivním věku a pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace – věk, zdravotní stav nebo sociální okolnosti jejich života. V rámci podprogramu Podporované byty byly v roce 2023 stavebně ukončeny dvě akce, přičemž vzniklo 27 pečovatelských bytů s dotační podporou celkem 16,2 mil. Kč. Další podporované byty budou dotačně podpořeny v roce 2024 z navazujícího programu Podpora bydlení 2022+.

Program Nájemní bydlení

Státní fond podpory investic vyhlásil v dubnu 2023 výzvu k předkládání žádostí o podporu z programu Nájemní bydlení. Program je zaměřen na financování výstavby nájemních bytů, které budou pronajímány za místně obvyklé nájemné. Účelem podpory je podpořit zvýšení kapacit nájemního bydlení v České republice, a tím přispět k řešení současné krize v oblasti bydlení. Příjem žádostí byl zahájen 15. 5. 2023. Bylo přijato 44 žádostí. Aktuálně probíhá hodnocení žádostí. Výše požadovaných finančních prostředků na základě podaných žádostí přesáhla alokovanou částku 800 mil. Kč.

Program Dostupné bydlení

U programu Dostupné bydlení, který je zacílen na vznik finančně dostupných nájemních bytů se sníženým nájemným, probíhá proces notifikace EK.

Sociální bydlení

Dne 29. 8. 2023 byl ukončen příjem žádostí ve výzvách č. 25 a č. 26 IROP Sociální bydlení. V každé z výzev je doposud schváleno 8 projektů a další jsou v procesu hodnocení. Zájem o výzvy nebyl příliš vysoký, zbývající alokace bude využita pro další výzvy IROP Sociální bydlení II., plánované na rok 2024. Pro žadatele bylo připraveno téměř 1,2 mld. Kč z Evropského fondu pro regionální rozvoj, ve 25. výzvě je to přes 796 mil. Kč, ve 26. výzvě je to téměř 382 mil. Kč. Příjemce může díky těmto výzvám získat podporu na pořízení bytů, bytových domů i nebytových prostor a jejich adaptaci pro potřeby sociálního bydlení. Pomohou také s pořízením nezbytného základního vybavení. Tyto byty jsou určeny pro osoby, které v důsledku nepříznivých životních okolností nemají přístup k bydlení a jsou schopné plnit povinnosti vyplývající z nájemního vztahu.

MPSV na podporu bydlení v ČR realizuje již několik let projekt zaměřený na **sociální bydlení**. Do roku 2022 se v rámci projektu *Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend* podařilo 16 spolupracujícím obcím vyčlenit celkem 463 sociálních bytů, zabydlet celkem 534 domácností a sociální práci podpořit více než 1.489 osob.

Od 1. 1. 2023 vznikl opět v rámci MPSV nový projekt s názvem *Podpora sociálního bydlení a jeho systémové zavádění v ČR*, který je zaměřený na spolupráci s obcemi. Hlavním cílem projektu je šíření systémově vedeného přístupu mezi další realizátory výzev na sociální bydlení, pilotování inovativních prvků (kontaktní místa pro bydlení, sociálně realitní agentury, lokální a krajská úroveň) a zvýšení počtu osob informovaných o sociálním bydlení. Současně vzniklo při projektu i *Národní kontaktní centrum*, které poskytuje podporu realizátorům projektů sociálního bydlení v rámci výzev č. 007 a 101 (specifická část B) OP Z+ Podpora sociálního bydlení. Tyto dvě výzvy obsahují 41 projektů realizovaných obcemi a NNO s celkovým čerpáním alokace na 715 mil. Kč. Celkem je plánováno zabydlet 747 bytů. Dále ve výzvě 101 specifické části A OP Z+, která se věnuje podpoře sociálního bydlení zejména osob z Ukrajiny, bylo alokováno 116 mil. Kč. V této výzvě je plánováno zabydlet 166 bytů. Projekt se také zaměřuje na realizaci Sčítání osob bez domova, které proběhlo v ČR za rok 2022. Další sčítání je naplánováno za rok 2025. Výše zmíněný projekt se také zaměřuje na přenos dobré praxe do připravovaného návrhu Zákona o podpoře v bydlení, který má být vládě předložen ještě v roce 2023, jak již bylo výše zmíněno. Ten přinese systémové řešení a sníží počet lidí v bytové nouzi. Platit by mohl začít od roku 2025. K návrhu zákona vznikla studie RIA, která detailně popisuje přínosy i náklady celého systému.

Dávková podpora bydlení

Legislativní úpravy dávek na bydlení a zejména opakované zvýšení tzv. normativních nákladů na bydlení, (které představují hranici státem uznatelných nákladů na bydlení pro příspěvek na bydlení), provedené v letech 2022 a 2023, zachytily zejména růst cen energií. Tyto úpravy tak umožnily čerpat příspěvek na bydlení, který v ČR představuje stěžejní dávkovou podporu bydlení v ČR a významné sociální opatření snižující riziko chudoby, mnohem širšímu okruhu příjemců.

Při srovnání prvního a druhého kvartálu let 2022 a 2023 je patrný nárůst v počtu vyplacených příspěvků na bydlení o 63 %, resp. o 47 %. Evidentní je rovněž nárůst průměrné výše této dávky o 32 %, resp. 44 %. K vyššímu čerpání této dávkové podpory přispěly také programy zahrnující poradenskou činnost ÚP ČR osobám nejvíce zranitelným a ohroženým chudobou.

4. Pokrok v plnění Cílů udržitelného rozvoje OSN

4.1 Zelená transformace

SDG 7 Dostupná a čisté energie

Energetická náročnost ekonomiky klesá, po svém minimu v roce 2020 její hodnoty opět lehce vzrostly, nejedná se však o výrazný skokový nárůst. Česká ekonomika přesto stále spotřebovává výrazně více energie na jednotku hospodářského produktu, než je průměr EU¹² a v energetickém mixu dominují fosilní zdroje. Zároveň ČR patří mezi státy s nižší závislostí na importu energie.¹³

Primární spotřeba energie v ČR po poklesu v pandemickém roce 2020 (88,4) opět stoupá, v roce 2021 dosahoval index hodnoty 93,2, tedy hodnoty srovnatelné s obdobím před pandemií COVID-19 (93,5 v roce 2019). Průměr EU taktéž zaznamenal nárůst, a to o 4,9 bodu na hodnotu 87,4.¹⁴ Stejně tak se nad unijním průměrem pohybuje ČR i v konečné spotřebě elektrické energie v domácnostech.¹⁵ Závazný cíl podílu OZE pro rok 2020 (13 %) se podařilo překonat o 3,2 p. b. (17,67 % v roce 2022).¹⁶ V souvislosti s ruskou invazí na Ukrajině v únoru 2022 byl 18. 5. 2022 vydán plán *REPowerEU*¹⁷, jehož cílem je ukončit závislost na dovozu ruských fosilních paliv. V říjnu 2023 přijala EK *Renewables Energy Directive*, která zvyšuje podíl OZE na celkové spotřebě energie v EU na 42,5 % do roku 2030 s dalším dodatečným navýšením 2,5 %, aby bylo možné dosáhnout cíle 45 %. Členské státy mají nyní 18 měsíců na transpozici směrnice do národní legislativy.¹⁸ V ČR činil podíl OZE ve spotřebě elektřiny 17,67 % (rok 2021).¹⁹ V říjnu 2023 vzala vláda ČR na vědomí návrh aktualizace Vnitrostátního plánu České republiky v oblasti energetiky a klimatu, který stanovuje cíle ČR a jejich příspěvek k plnění závazků na úrovni EU. Hlavní část dokumentu definuje nastavení příspěvku ČR ke klimaticko-energetickým cílům EU v oblasti snižování emisí, zvyšování podílu obnovitelných zdrojů energie a zvyšování energetické účinnosti. Současné geopolitické události vedou ke zvýšení zájmu o dotace pro snížení energetické náročnosti budov. Prostřednictvím programu NZÚ se čerpají prostředky na zateplení konstrukcí, výměny nevyhovujících zdrojů tepla, přesun k využívání OZE a dalších adaptačních a mitigačních opatření, která snižují spotřebu energie a dopady změny klimatu, za tři týdny od spuštění nové etapy programu NZÚ si o dotaci zažádalo více než 4 tis. lidí. (viz kapitola 3.2. Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění).

SDG 13 Klimatická opatření

Pro problematiku změny klimatu má ČR zpracovány základní strategické dokumenty nabízející postupy ke zmírnění jejich dopadů i pro přizpůsobení se jejím dopadům. Dle dat EEA v rámci EU se ČR v produkci skleníkových plynů na osobu pohybuje pod průměrem EU a předstihuje ji 17 států.²⁰ Přesto nelze vývoj sledovat s uspokojením, neboť největší nárůst u skleníkových plynů je z dopravy + 62 % oproti roku 1990 (následované odpadovým hospodářstvím + 72% oproti roku 1990).²¹ ČR se zavázala k podpoře adaptace vodních, nelesních a lesních ekosystémů na změnu klimatu, kde prostřednictvím programu *Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny* je podporováno zlepšení

¹² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_07_30/default/table?lang=en

¹³ IEA (2022). [Czech Republic](https://www.iea.org/countries/czech-republic).

¹⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_07_10/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_07

¹⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_07_20/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_07

¹⁶ <https://www.mpo.cz/cz/energetika/statistika/obnovitelne-zdroje-energie/vyvoj-podilu-obnovitelne-energie-2010-2021--272322/>

¹⁷ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52022DC0230>

¹⁸ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2023/10/09/renewable-energy-council-adopts-new-rules/>

¹⁹ <https://www.sdg-data.cz/agenda-2030/7/podil-energie-z-obnovitelnych-zdroju-na-celkove-konecne-spotrebe-energie>

²⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/climate-change/visualisations>

²¹ [Emise skleníkových plynů v ČR v letech 1990–2018 \(faktaoklimatu.cz\)](https://www.faktaoklimatu.cz)

druhové a prostorové skladby lesa, zajištění péče o cenné nelesní terestrické biotopy, tvorba a obnova mokřadů, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, podkapitola Biodiverzita.

Snížení emisí negativně ovlivnil i vývoj v odvětví využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví (LULUCF), kde se špatný zdravotní stav lesů a s ním související kůrovcová kalamita projevily ve snížení sekvestrace uhlíku a v růstu emisí skleníkových plynů v následujících letech²². K posílení retenčních schopností lesů by měla přispět investice *Zadržování vody v lese*, která prostřednictvím šetrných lesotechnických opatření přispěje ke zlepšení půdních, vodních a mikroklimatických poměrů, k tlumení zrychlené eroze, k úpravě vodního režimu lesních půd a ochraně bystrinných povodí, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, podkapitola Reforma lesnictví a správy vodních toků.

V programu NZÚ ČR realizuje podporu adaptačních a zmírňujících opatření typu zelené střechy, využívání dešťové vody, rekuperace tepla z odpadní vody a vzduchu, stínění apod., přičemž po vyčerpání zdrojů NPO viz komponenta 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, subkomponenta Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění je připravováno financování v rámci *Modernizačního Fondu* (energetické úspory veřejných budov, rodinných a bytových domů zahrnující např. kvalitní zateplení, nová okna a dveře, výměnu tepelného zdroje, fotovoltaiku nebo solární ohřev).²³

Významným hybatelem ve sledování udržitelnosti a odpovědnosti podnikání by mohla být směrnice o nefinančním reportingu (CSRD), která vstoupila v platnost 5. 1. 2023. Tato směrnice, která vychází z Taxonomie EU, upřesňuje a zpřísňuje pravidla informací sociálního a environmentálního rázu a zároveň i vedení, které společnosti vykazují. Současně směrnice rozšiřuje působnost na větší okruh firem, který bude postupně dále expandovat. Povinnost vykazovat odpovědnost firmy podle CSRD dopadá na první vlnu subjektů od roku 2024, kdy bude zapotřebí reportovat data za rok 2023.

SDG 15 Život na souši

Lesy v současnosti pokrývají cca 35 % území ČR.²⁴ Od roku 2022 probíhá realizace cíle *Opětovné zalesnění 24 000 ha ploch melioračními a stabilizujícími dřevinami* pokrývajícího období let 2022–2023 pro které je na období 1/2023–12/2023 v NPO schválena alokace ve výši 2,562 mld. Kč, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, reforma lesnictví a správy vodních toků.

V roce 2021 poklesl objem evidované těžby dřeva proti roku 2020 o cca 5 mil m³ na 30,3 mil. m³ dřeva bez kůry a snížil se i objem nahodilé těžby (26,3 mil. oproti 33,9 mil. m³ dřeva bez kůry roku 2020).²⁵ V průběhu roku 2023 bude připravena k projednání v PSP ČR vládní novela zákona o lesích, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, Reforma lesnictví a správy vodních toků, která pomůže zvýšit stabilitu a odolnost lesů, zefektivní státní správu lesů a ušetří veřejné rozpočty.

Zemědělství není připraveno na projevy změny klimatu, navíc v důsledku intenzivního zemědělství (tj. nevhodného způsobu obhospodařování a vysokého podílu velkých půdních bloků) dlouhodobě ubývá orné půdy a zemědělských pozemků – v roce 2022 byla jejich nejmenší výměra na 1 obyvatele v kraji Praha (0,0153 resp. 0,0107 ha), největší v kraji Vysočina (0,8082, resp. 0,6207).²⁶ Eroze bylo v ČR ohroženo 51,7 % zemědělské půdy²⁷, z toho 15,6 % erozí extrémní. Větrnou erozí je

²² Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, str. 102

Vyhodnocení politiky ochrany klimatu v ČR 2021, str. 21

<https://www.vulhm.cz/lesy-prestavaji-byt-plicemi-republiky-uhlik-mizi-i-z-pudy/>

²³ <https://www.sfzp.cz/>

²⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_15_10/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_15

²⁵ Zpráva o životním prostředí České republiky 2020, str. 102 a

Zpráva o stavu lesa a lesního hospodářství ČR v roce 2021, str. 5

²⁶ Souhrnné přehledy o půdním fondu z údajů katastru nemovitostí ČR, Praha 2023, str. 19

<https://www.cuzk.cz/Periodika-a-publikace/Statisticke-udaje/Souhrne-prehledy-pudniho-fondu.aspx>

²⁷ Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, str. 96

ohroženo 36,6 % zemědělské půdy, z toho 4,5 % erozí extrémní.²⁸ Zemědělský půdní fond tvořil v roce 2022 53,2 % celkové výměry a v porovnání s rokem 2021 se zmenšil o 2,1 tis. ha²⁹. Pozitivem je však rostoucí podíl ekologicky obhospodařované půdy, ten v poměru k celkové výměře zemědělské půdy v LPIS (Land Parcel Identification System) činil 16,2 % k 31. 12. 2022.³⁰ Trvale roste rozloha travních porostů, což lze označit za ekologicky příznivé.³¹ Jednou z příčin snižování biodiverzity jsou nadměrné výměry monokultur (viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, Biodiverzita). Ve snaze čelit jejímu úbytku ČR již v roce 2020 zastropovala výměru plochy monokultur na 30 ha na erozně ohrožených pozemcích. Významný legislativní posun v oblasti biodiverzity nastal přijetím protiinvazní novely v roce 2021, která od roku 2022 umožňuje aplikovat legislativu EU v oblasti regulace invazních nepůvodních druhů.³² V rámci NPO se ČR zavázala k podpoře péče o zvláště chráněná území a území soustavy *Natura 2000* a péče o zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů. Zde podpora cílí především na opatření vyplývající ze schválených plánů péče, záchranných programů. Podpořeno bude i zpracování podkladových studií a monitoringů, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, Biodiverzita).

V rámci komponenty 2.9 NPO Podpora biodiverzity a boj se suchem, se ČR zavázala, že zajistí ochranu proti suchu a přírodě blízkou povodňovou ochranu intravilánu města Brna, při níž jsou realizovány úpravy koryta řeky Svatky a její nivy, viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice, Biodiverzita.

SDG 12 Odpovědná výroba a spotřeba

Během pandemického roku 2020, spadla materiálová náročnost hospodářství na své historické minimum, v roce 2021 už je evidován její opětovný nárůst.³³ Přejít na principy oběhového hospodářství je prioritou a dlouhodobým cílem. Zásadní změna se očekává od implementace *Strategického rámce Cirkulární Česko 2040*. První *Akční plán Cirkulární Česko pro období 2022–2027* byl vládou schválen v červnu 2023. Dokument nastavuje způsoby naplňování strategických a specifických cílů a stanovuje způsob jejich plnění. Do konce srpna 2023 probíhala veřejná konzultace *Plánu odpadového hospodářství ČR pro období 2025–2035*. Hlavními cíli této strategie bude předcházení vzniku odpadů, zvýšení recyklace a materiálového využití odpadů a přechod k oběhovému hospodářství.

Celková produkce odpadů v letech 2009–2021 stoupla o 23,6 % a střednědobě i krátkodobě lze pozorovat výrazně rostoucí trend.³⁴ Míra využití oběhového materiálu v roce 2021 lehce klesla na hodnotu 11,4 %, avšak z dlouhodobého hlediska sleduje spíše rostoucí trend a přibližuje se průměru EU (11,7 %).³⁵ V celkovém nakládání s odpady dominuje především materiálové využití, jehož podíl roste, v roce 2021 činilo 33 351,7 tis. tun, což bylo 83,6 % z celkové produkce odpadů (39 896,6 tis. tun).³⁶ Podíl energeticky využívaných odpadů nepatrně vzrostl, mezi lety 2009 a 2021 se jednalo o navýšení o 1,2 % na hodnotu 3,4 %³⁷.

Významná podpora rozvoje cirkulární ekonomiky ČR dlouhodobě plyne z Operačního programu Životní prostředí (OPŽP). V rámci OPŽP 2021–2027 je prioritou podpora prevence vzniku odpadů, sběru, vysoce kvalitního třídění a dotřídňování odpadů a materiálové recyklace odpadů. Rovněž je

²⁸ Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, str. 96

²⁹ Zpráva o stavu zemědělství 2022, *Zelená zpráva*, 2023, str. 4

³⁰ Zpráva o stavu zemědělství 2022, *Zelená zpráva*, 2023, str. 5

³¹ Zpráva o životním prostředí České republiky 2021, str. 100 a Zpráva o stavu zemědělství za rok 2022, *Zelená zpráva*, 2023, str.4.

³² Z hlediska podcíle 15.8 patří tak ČR mezi státy, které v r. 2021 přijaly národní legislativu pro omezování invazních nepůvodních druhů; novela platí od roku 2022 https://www.mzp.cz/cz/news_20220103_jak-na-ne-pro-66-invaznich-druhu-plati-nova-pravidla

³³ <https://www.sdg-data.cz/agenda-2030/12/domaci-materialova-spotreba-domaci-materialova-spotreba-na-obyvatele-a-domaci-materialova-spotreba-na-hdp>

³⁴ https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/12/Zprava_ZP_CR_2021.pdf st. 88

³⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_12_41/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_12

³⁶ https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/12/Zprava_ZP_CR_2021.pdf st. 90

³⁷ https://www.cenia.cz/wp-content/uploads/2022/12/Zprava_ZP_CR_2021.pdf st. 90

podporován rozvoj infrastruktury odpadového hospodářství přispívající k vyšší poptávce po produktech z recyklovaných materiálů a zvýhodnění recyklovaných produktů v tzv. „zelených“ výběrových řízeních.

V rámci NPO jsou podporovány investice v oblasti nakládání s biologicky rozložitelnými odpady. Cílem je podpora opatření pro recyklaci biologicky rozložitelných odpadů a rovněž také opatření k aplikaci kompostu (případně digestátu a fugátu) vyprodukovaného z biologicky rozložitelných odpadů v kompostovacích zařízeních nebo bioplynových stanicích do zemědělského půdního fondu.

Zároveň jsou ze zdrojů NPO, a OP TAK dále podporovány cirkulárních řešení v podnicích včetně vyššího využívání druhotných surovin.

SDG 6 Pitná voda, kanalizace

Napojení obyvatel na vodovodní i kanalizační síť je vysoké, 96 % obyvatel je zásobováno vodou z veřejných vodovodů³⁸. Tomu odpovídá i nízký podíl osob (0,1 %) bez přístupu k vodě v domácnosti.³⁹ Celkový objem vod vypouštěných v roce 2022 do veřejné kanalizace, včetně zpoplatněné srážkové vody, byl 524,8 mil. m³, což koresponduje s rokem 2021.⁴⁰ Je patrné, že podíl čištění odpadních vod (včetně zpoplatněných vod srážkových) zůstává na obdobných hodnotách jako v dřívějších letech, a je velmi vysoký.

Pokud jde o vody srážkové, v rámci NPO se ČR zavázala k podpoře hospodaření se srážkovými vodami v intravilánu. Jsou podporována opatření ke zpomalení odtoku a zadržování a akumulace vody v městských aglomeracích prostřednictvím zvýšení členitosti povrchu, vsakovacích pásů a nádrží, dešťových zahrad, podzemních vsakovacích zařízení, drenáží, retenčních podzemních nádrží a zelených střech. V programu je rovněž realizována podpora dalších adaptačních a zmírňujících opatření (zelené střechy, využívání dešťové vody, rekuperace tepla z odpadní vody a vzduchu, stínění apod.). Hospodaření se srážkovými vodami řeší dotační program *Nová zelená úsporám* podporující akumulaci nádrže na její zachycování, a to u domů bytových, rodinných, a také pro obce a veřejný sektor⁴¹.

Podíl čištěných odpadních vod se od roku 2000 pohybuje v rozmezí 94–98 %⁴². Znečištění podzemních vod nitráty je pod evropským průměrem.⁴³ U znečištění podzemních vod fosfáty, ČR oproti předchozím rokům snížila tuto hodnotu a téměř se dostává na průměr EU, který činí 0,072 mg/l, v Česku je to 0,078 mg/l.⁴⁴ Je nutné poznamenat, že průměr EU má rostoucí trend, zatímco u ČR se hodnoty dlouhodobě snižují.

SDG 2 Konec hladu

Státní podpora na výzkum a vývoj v zemědělství sleduje rostoucí trend a v roce 2022 dosahovala v ČR hodnoty 65,85 mil. EUR, to je nárůst o 3,16 mil. EUR oproti roku 2021.⁴⁵ Další nárůst je očekáván prostřednictvím programu EU Horizont Evropa.⁴⁶ Rovněž procento organického zemědělství roste, v roce 2021 podíl činil 15,55 %, což je vysoko nad evropským průměrem 9,08 %.⁴⁷ Ačkoliv využití nebezpečných pesticidů klesá, od roku 2015 do 2020 index klesl o 31 bodů na hodnotu 77, jedná se o příliš pomalý postup směrem k redukčnímu cíli 50 % v roce 2030. V ČR probíhá nepřetržitý

³⁸ <https://www.czso.cz/csu/czso/vodovody-kanalizace-a-vodni-toky-2021>

³⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_06_10/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_06

⁴⁰ [Zpráva o životním prostředí České republiky 2021](#), str.40

<https://www.czso.cz/csu/czso/vodovody-kanalizace-a-vodni-toky-2021>

⁴¹ <https://novazelenausporam.cz/>

⁴² [Zpráva o životním prostředí České republiky 2021](#), str.40

⁴³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_06_40/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_06

⁴⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_06_50/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_06

⁴⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_02_30/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_02

⁴⁶ https://www.vubhb.cz/Userfiles/Files/Aktuality/2022/Koncepce%202023-2032/koncepce_vavai_mze_2023_.pdf

⁴⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_02_40/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_02

monitoring eroze zemědělské půdy. Nejčtenější plodinou na půdních blocích zasažených erozí je kukuřice, která tvoří půdní pokryv v téměř 50 % ze všech erozních událostí. Celkově lze pozorovat rostoucí trend v množství erozních událostí meziročně (2021-2022) přibližně o 10 %. Celkem se stalo k 1. 10. 2022 v ČR 2 538 erozních událostí.⁴⁸

Ke stabilizaci zemědělství a jeho posunu k udržitelnému obhospodařování půdy i lesů a k udržitelnému hospodaření s vodními zdroji odolnému vůči klimatickým změnám by měl přispět schválený *Strategický plán Společné zemědělské politiky*.

SDG 11 Udržitelná města a obce

Kvalita vzduchu ve městech je problematická. ČR je lehce nad průměrem EU v počtu předčasných úmrtí v důsledku expozice jemným prachovým částicím.⁴⁹ Během pandemického roku koncentrace částic PM_{2,5} v aglomeracích v ČR spadla na 12,9 µg/m³, avšak za rok 2021 jsou evidovány hodnoty 14,2 µg/m³.⁵⁰ Na znečištění ovzduší budou reagovat investice do tvorby SECAP a budování neveřejné infrastruktury a na podporu nákupu vozidel (el.H2) pro podnikatelské subjekty. K podpoře již dochází v případě investic na podporu dobíjecích stanic v obytných budovách a na podporu nákupu vozidel (el.H2) a neveřejné dobíjecí infrastruktury pro obce, kraje a státní správu (viz kapitola 3.2, Udržitelná doprava).

Ke snížení znečištění rovněž přispívají probíhající investice na snížení energetické náročnosti budov ve vlastnictví veřejných subjektů a organizačních složek státu, renovace a revitalizace budov pro energetickou úsporu a výměny stacionárních zdrojů znečišťování v domácnostech za obnovitelné zdroje (viz kapitola 3.2, Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění). Míra recyklace komunálního odpadu v ČR má dlouhodobě rostoucí trend. V roce 2021 bylo recyklováno 43 % komunálního odpadu, což je ovšem stále méně, než je průměr EU.⁵¹

ČR se věnuje i riziku emisí znečišťujících látek do ovzduší ze spalování biomasy, to je řešeno stanovením požadavku na ekodesign pro všechny podporované kotle na biomasu (kotle vyloučené z působnosti nařízení EK č. 2015/1189 budou současně vyloučeny z podpory) viz kapitola 3.2 NPR Fyzická infrastruktura a zelená tranzice Podpora renovace obytných budov a veřejných budov a výměny zdrojů vytápění.

⁴⁸ Závěrečné zprávy 2021 a 2022 k monitoringu eroze, VUMOP v.v.i. [zde](#)

⁴⁹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_52/default/table?lang=en

⁵⁰ <https://www.sdg-data.cz/agenda-2030/11/stredni-rocni-uroven-suspendovanych-castic-napr-pm25-a-pm10-ve-mestech-vazena-podle-obyvatelstva>

⁵¹ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_11_60/default/table?lang=en

4.2 Sociální spravedlnost

SDG 1 Konec chudoby

Podíl lidí ohrožených chudobou, anebo sociálním vyloučením, byl v roce 2022 v ČR 11,8 %, ⁵² což je nejnižší podíl osob ze všech zemí EU, ačkoli je o procento vyšší oproti roku 2021. Tento dlouhodobě stabilní a relativně nízký podíl je především výsledkem sociálních transferů, zčásti starobních důchodů, zčásti jiných typů důchodů a sociálních dávek.

Řada problémů (extrémní chudoba, sociální ochrana) na které cílí SDG 1, se ČR jako hospodářsky vyspělé země s fungujícím systémem sociální ochrany přímo netýkají, a tudíž na ně necílí ani NPO. Aktuálním tématem, které reflektuje kap. 3.6 (Energetika) a kap. 3.7 (Bydlení), jsou náklady na bydlení a zálohy za služby s ním spojené. Ceny jsou v poměru s českými příjmy u některých skupin obyvatel za hranici domácího rozpočtu. Vysoké ceny tudíž za náklady spojené s bydlením mohou být pro obyvatele citelnější. Ačkoli tato problematika není přímo řešena v rámci SDG 1, úzce souvisí s mírou ohrožení chudobou a se systémem sociální ochrany. Na výše uvedené problémy v souvislosti s SDG 1, které řeší ČR jako vyspělá země, může mít ve svém důsledku pozitivní dopad komponenta 2.3 Přechod na čistší zdroje energie a komponenta 2.5 Renovace budov a ochrana ovzduší.

SDG 3 Zdraví a kvalitní život

Délka života ve zdraví v roce 2021 byla v průměru 62 let a na rozdíl od průměru EU se meziročně mírně zvýšila. Ženy se stále dožívají delšího a zdravějšího života než muži. ⁵³ Prevalence tabáku u obyvatel starších 15 let se stále pohybuje kolem 30 % a obecně patří spíše k těm vyšším ve srovnání s EU. ⁵⁴ Podobně i počet úmrtí v důsledku dopravních nehod je v ČR mezi dalšími státy EU nadprůměrný. ⁵⁵ Velkou výzvou nejen v oblasti zdravotnictví byl v posledních třech letech COVID-19. ČR byla silně postižena epidemií COVID-19, ale zdravotnický systém nápor vydržel. Pandemie však prohloubila dlouhodobě neřešené nedostatky v dostupnosti, zaměstnanosti a financování sociálních i zdravotních služeb. Aktuálně je v ČR naočkováno 74,6 % dospělé populace, což je pod průměrem EU ⁵⁶, ačkoli byla ČR jednou z nejvíce zasažených zemí EU. ⁵⁷ V průběhu roku 2023 se podobně jako zbytek Evropy ČR potýkala s nevyváženou nabídkou a poptávkou po penicilinu, což způsobovalo nevhodnou léčbu jinými antibiotiky či prodloužení léčby. ⁵⁸ Zároveň systém od roku 2023 čelí viditelné kritice od lékařů a lékařek za nevhodné pracovní podmínky zejména v důsledku častých přesčasů. ⁵⁹ Komponenta 6.1 Zvyšování odolnosti systému zdravotní péče (kapitola 3.3.2) pomáhá k naplňování SDG 3 (konkrétně 3.4), který cílí na podporu prevence nepřenosných chorob, kde je důraz na odolnost a dostupnost zdravotní péče klíčový pro naplnění tohoto cíle. Obdobně subkomponenta 6.2.1 Podpora a zvyšování kvality preventivních screeningových programů napomáhá k plnění SDG 3 (konkrétně 3.4). Tento cíl mj. monitoruje statistiky výskytu a úmrtí v důsledku kardiovaskulárních chorob, rakoviny, diabetu a chronických chorob dýchací soustavy, které by mohly díky investicím do prevence, kvality péče a rozvoje tohoto oboru klesat.

⁵² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_01_10/default/table?lang=en

⁵³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_03_11/default/bar?lang=en

⁵⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_03_30/default/bar?lang=en

⁵⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_11_40/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_03

⁵⁶ <https://www.statista.com/statistics/1218676/full-covid-19-vaccination-uptake-in-europe/>

⁵⁷ <https://www.ecdc.europa.eu/en/cases-2019-ncov-eueea>

⁵⁸ <https://www.euractiv.com/section/health-consumers/news/czechias-planned-penicillin-production-marred-by-criticism/>; <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/2307424>

⁵⁹ <https://bnn.network/breaking-news/health/czech-republics-doctors-protest-low-wages-and-poor-conditions-with-voluntary-overtime-boycott/>

SDG 5 Rovnost mužů a žen

Ženy v ČR měly v roce 2021 celkový průměrný výdělek o 15 % nižší než muži⁶⁰ a čelí značným obtížím v kariérním růstu. Ženy jsou také výrazněji ohroženy nezaměstnaností a v průběhu celého života pak příjmovou chudobou. V Indexu rovnosti žen a mužů v rámci EU obdržela za rok 2023 ČR hodnotu 57,9 a patří již dlouhodobě mezi státy s nejméně výraznou genderovou nerovností v EU.⁶¹ Oblast, která podtrhává genderovou nerovnost v ČR asi nejvíce, je zastoupení žen ve vedoucích a rozhodovacích pozicích, jejichž podíl dlouhodobě osciluje mezi 20 a 30 % s tím, že nižší podíl žen je spíše na volených pozicích nežli na rozhodovacích a zároveň je podíl žen v parlamentech jeden z nejnižších v EU.⁶² Ženy v drtivé většině případů odcházejí na rodičovskou dovolenou, pečují o domácnost, případně o další členy rodiny. Rozdíl v zaměstnanosti žen a mužů se dlouhodobě pohybuje v neprospěch žen, v roce 2022 to bylo o 15 %.⁶³

Na popsané problémy v rámci kapitoly 3.4 Vzdělávání a trh práce (Rozvoj trhu práce a zaměstnanost) ČR reaguje mj. prostřednictvím Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021–2030 a Akčního plánu rovného odměňování žen a mužů 2023–2026. Na dílčí problémy cílí i více specifické projekty např. Strategie a nástroje pro zvyšování transparentnosti v odměňování a zvyšování vymahatelnosti práva na rovnou odměnu dle zákoníku práce nebo Podpora a zvyšování kvality služeb v oblasti péče a sladování pracovního a rodinného života. Tyto aktivity pomáhají snižovat genderovou nerovnost a naplňovat SDG 5.

SDG 10 Méně nerovností

Příjmová nerovnost je nízká. Koeficient nerovnosti příjmů je dlouhodobě jedním z nejnižších v Evropě. Koeficient sice od roku 2018 roste a je nyní na úrovni před přijetím Agendy 2030, nicméně pozice ČR je stále zřetelně lepší, než průměr EU.⁶⁴ Rovněž příjmy dolních 40 % obyvatel zůstávají od roku 2014 dlouhodobě vyšší, než je průměr EU.⁶⁵ Podíl práce na HDP začal v roce 2021 po několika letech růstů opět klesat – což může být rovněž jedním z indikátorů rostoucí nerovnosti – ale dlouhodobě jde o pohyby relativně malé, které neznamenají zásadní změnu situace.⁶⁶

Současně však platí, že jakkoli míra ohrožení chudobou patří v ČR k nejnižším ze všech zemí EU, relativní medián rozdílu v ohrožení chudobou od roku 2019 resp. 2020 roste.⁶⁷ Dále je třeba přihlížet ke skutečnosti, že v ČR jsou nižší příjmové nerovnosti provázány vyšší majetkovou nerovností. Majetkový GINI koeficient ČR činil v r. 2022 78.5 a ve srovnání s předchozím rokem mírně stoupl. V rámci EU je srovnatelný s Nizozemím a jen mírně vyšší než koeficient Německa, je však výrazně vyšší než např. koeficient Francie, Belgie, či ostatních zemí Visegrádské čtyřky.⁶⁸

SDG 11 Udržitelná města a obce

Nadměrnými náklady na bydlení bylo v roce 2021 v ČR zatíženo 10 % populace ve městech, resp. 3 % na venkově, přičemž tyto hodnoty jsou v rámci EU průměrné, resp. podprůměrné.⁶⁹ Nedostupnost bydlení v Česku ilustruje fakt, že v roce 2022 bylo stejně jako v roce 2021 potřeba zhruba 13 ročních platů na koupi vlastního bydlení, což bylo po Slovensku nejvíce ze zkoumaných zemí.⁷⁰ Zatímco ceny nájmu v českých krajských městech v průměru mírně poklesly s příchodem pandemie COVID-19, od 2. pol. roku 2021 začaly znovu růst. Tento nárůst se mírně zpomalil až v průběhu prvního pololetí roku

⁶⁰ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_05_20/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_05

⁶¹ <https://eige.europa.eu/gender-equality-index/2023/CZ>

⁶² https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_05_50/default/table?lang=en

⁶³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_05_30/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_05

⁶⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_10_41/default/table?lang=en

⁶⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_10_50/default/table?lang=en

⁶⁶ Indikátor 10.4.1 SDGs.

⁶⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_10_30/default/table?lang=en

⁶⁸ Credit Suisse, Global Wealth Databook 2023, s. 123.

⁶⁹ <https://ec.europa.eu/eurostat/cache/digpub/housing/bloc-2b.html?lang=en&lang=en>

⁷⁰ [https://property-index-2023.pdf\(deloitte.com\)](https://property-index-2023.pdf(deloitte.com))

2023. Nájemní ceny a jejich vývoj se však výrazně liší napříč jednotlivými kraji.⁷¹ Na vyšší dostupnost bydlení cílí připravovaný zákon o podpoře v bydlení. MMR realizuje programy na podporu sociálního bydlení a připravuje podporu výstavby a rekonstrukcí nájemních bytů a bytů se sníženým nájemným. (více viz podkapitola *Snižování rizika energetické chudoby a podpora dostupného bydlení*)

⁷¹ <https://www2.deloitte.com/cz/cs/pages/real-estate/articles/rent-index.html>

4.3 Průřezové SDG: Digitální transformace, produktivita, makroek. stabilita, urbánní a regionální rozvoj

SDG 4 Kvalitní vzdělání

Za posledních pět let se v oblasti principu inkluzivního vzdělávání uskutečnily významné systémové změny, které přispěly ke zlepšení vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Došlo k navýšení prostředků na inkluzivní vzdělávání, které pro rok 2018 činily zhruba 5,4 mld. Kč. Oblast společného vzdělávání byla v roce 2016 upravena tak, aby měl např. žák nárok na bezplatné poskytování podpůrných opatření. Studijní výsledky žáků v ČR mají ve srovnání se zeměmi OECD vyšší závislost na socioekonomickém zázemí⁷² a v některých fázích vzdělávacího procesu mají velkou roli také omezení daná genderovou rolí. V roce 2021 byl podíl pětiletých dětí, které se účastnily formálního vzdělávání, 84,2 %, což je pod průměrem zemí EU.⁷³

V současné chvíli se v rámci vzdělávání dokončují práce na revizi Rámcového vzdělávacího programu, ve které byl na úrovni předškolního vzdělávání schválen harmonogram, a na úrovni základního vzdělávání pokračují intenzivní práce, které by měly být dokončeny 2023. Revize má pomoci při prosazování principů udržitelného rozvoje ve výuce, čímž pomáhá naplňovat SDG 4 (konkrétně 4.7). Na toto téma reaguje kapitola 3.3 Vzdělávání a trh práce, která poukazuje mj. na potřebu podpory digitalizace ve vzdělávání, což je v souladu s komponentou 3.1 Inovace ve vzdělávání v kontextu digitalizace.

SDG 8 Důstojná práce a ekonomický růst

Navzdory propadu HDP v pandemickém roce 2020 o 5,8 %, ⁷⁴ se česká ekonomika začala v roce 2021 dostávat zpět do černých čísel – růst českého HDP činil za rok 2021 3,6 %, což byl pomalejší růst oproti průměru EU (5,5, %). Vzhledem k vývoji geopolitické situace a rostoucí inflaci predikovalo MF pokles HDP ČR v roce 2023 o 0,3 %. ⁷⁵ Tento propad byl nakonec výraznější a růst HDP zpomalil na 2,4 %. V oblasti zaměstnanosti se ČR dlouhodobě drží nad průměrem EU, v červenci 2023 se eviduje mírný nárůst míry zaměstnanosti na 75,4 %, z toho 81,6 % u mužů a 69 % u žen. ⁷⁶ Podíl mladých lidí (mezi 15 a 29 lety), kteří nestudují ani nejsou zaměstnáni, podle dat Eurostatu v posledních letech klesal, avšak rok 2022 eviduje opětovný nárůst (o 5 procentních bodů oproti roku 2021), a to na hodnotu 11,4%. Míra nezaměstnanosti ve věkové skupině 15-74 let byla v červenci 2023 na úrovni 2,7 %.

Za účelem podpory digitální transformace MPSV vypsal v červnu 2023 výzvu NPO na *Příspěvek na úhradu kurzu digitálního vzdělávání prostřednictvím Databáze rekvalifikací a dalšího vzdělávání*. Digitální vzdělávání bude podpořeno i v rámci rekvalifikací, aby se vyhovělo zvyšující se poptávce po pracovnících v IT, viz kapitola 3.3 Rozvoj trhu práce a zaměstnanost. Dále v současnosti probíhá zásadní odklon od orientace na podporu výhradně nezaměstnaných osob. Nástroje podpory dalšího vzdělávání budou zpřístupněny všem osobám v produktivním věku, které mají zájem o účast na dalším vzdělávání. Tyto osoby mohou tak posílit svoji pozici na trhu práce, čímž se naplňuje SDG 8, ale díky možné vyšší účasti na celoživotním učení může dojít i k lepšímu plnění SDG 1 i SDG 4. Indikátor celoživotního učení zaznamenal během pandemie COVID-19 významný pokles, ale v roce 2022 se

⁷² PISA (2018) The OECD Programme for International Student Assessment.

⁷³ <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/3217494/12878705/KS-03-21-096-EN-N.pdf/8f9812e6-1aaa-7823-928f-03d8dd74df4f?t=1623741433852>

⁷⁴ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_08_10/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_08

⁷⁵ https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2023-01-26_Makroekonomicka-predikce-leden-2023.pdf str. 16

⁷⁶ <https://www.czso.cz/csu/czso/cri/miry-zamestnanosti-nezamestnanosti-a-ekonomicke-aktivity-cervenec-2023>

dostal zpět na svoji obvyklou hodnotu lehce pod 10 %⁷⁷ - i tak je však účast na celoživotním učení v ČR problém, který by se měl řešit. (viz kapitola 3.3).

SDG 9 Průmysl, inovace a infrastruktura

Zkvalitňování dopravní infrastruktury, především v kontextu digitální a zelené transformace, je pro ČR stále velkou výzvou, i vzhledem k vysokému podílu hromadné osobní dopravy (autobusová a železniční síť) na celkové přepravě osob. V pandemickém roce 2020 se eviduje pokles na 18,3 %, avšak dlouhodobě se hodnoty pohybují kolem 25 %. Přeprava zboží po železnici a vodních cestách taktéž poklesla na hodnotu 22,8 % a přiblížila se tak průměru EU (22,6 %), v roce 2021 mírně vystoupala na 22,9 %.⁷⁸ Investice by však měly směřovat i do zavádění digitální infrastruktury a rozvoje technologií. Napomoci může i snížení regionálních nerovností. ČR proto podporuje e-mobilitu, nákup vozidel a neveřejné dobíjecí infrastruktury pro obce, kraje a státní správu, zároveň se v rámci NPO zaměřila i na zvýšení počtu dobíjecích stanic v obytných budovách, viz kapitola 3.2 Udržitelná doprava.

Podíl domácností disponujících VHCN (sítěmi s velmi vysokou kapacitou) včetně pokrytí vysokorychlostním internetem významně vzrostl v roce 2021, a to o 19,2 % oproti roku 2020 na hodnotu 52,5 %, nicméně stále je toto číslo hluboko pod unijním průměrem (70,2 %). Přestože se v ČR počet optických přípojek mezi lety 2011 a 2021 více než ztrojnásobil až na 740 tisíc, v přepočtu na 100 obyvatel stále zaostáváme za většinou zemí EU.⁷⁹ Dlouhodobě rostou v absolutních číslech i výdaje na vědu a výzkum, ovšem i ty jsou stále za unijním průměrem. V roce 2021 dosáhly 38,3 mld. Kč.⁸⁰ Nicméně podíl těchto výdajů na HDP od roku 2017 dlouhodobě klesá. V roce 2021 tato hodnota spadla na 2,01 p.b. Avšak co se týče podílu státních výdajů na výzkum a vývoj je Česko (0,63 %) silně pod úrovní EU (0,75 %).⁸¹ ČR se zavázalo podpořit projekt evropských referenčních testovacích a experimentálních zařízení v oblasti umělé inteligence pro oblast výroby a bude zřizovat evropská digitální centra s cílem podpořit digitální transformaci MSP a státní správy, viz kapitola 3.1 Digitalizace podniků.

SDG 16 Mír, spravedlnost a silné instituce

Efektivitu vládnutí, příp. v užším smyslu účinnost politik, dlouhodobě podvazují především tři strukturální problémy: Za prvé, resortismus a nedostatky v horizontální koordinaci. Za druhé, mezery v argumentačně a datově založeném přístupu (evidence-informed decision-making). Za třetí, česká veřejná správa má dlouhodobý problém s inovacemi, jak politik samotných, tak mechanismů svého vlastního fungování. Od roku 2019 řídí snahu o odstranění uvedených nedostatků především strategie *Klientsky orientovaná veřejná správa 2030*.

Slabinu ČR představuje také digitalizace veřejné správy. Omezení spojená s pandemií COVID-19 zvýšila zájem veřejnosti o digitální komunikaci s veřejnou správou. V indikátorech používaných pro sledování pokroku ve vztahu k cílům EU pro rok 2030 (DESI, resp. v komponentě Digitalization of Public Services) se ČR sice zvolna zlepšuje, ale nikde nedosahuje více, než průměru EU.⁸² Reformní úsilí je od roku 2018 zastřešeno rámcem *Digitální Česko*. Pro koordinační a expertní účely vznikla počátkem roku 2023 samostatná Digitální a informační agentura.

V oblasti justice lze sledovat dílčí zlepšení. Ve vnímání nezávislosti soudního systému se ČR dostala nad průměr EU.⁸³ V kompozitním Indexu vnímání korupce, sestavovaném na expertním podkladě

⁷⁷ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_04_60/default/table?lang=en

⁷⁸ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/SDG_09_60/default/table?lang=en&category=sdg.sdg_09

⁷⁹ <https://www.statistikaamy.cz/2023/03/22/zakladni-stavebni-prvek-digitalizace>

⁸⁰ [Ind. 8.1.2.](#)

⁸¹ <https://www.czso.cz/cso/czso/podil-vydaju-na-vyzkum-ze-statniho-rozpocetu-klesa>

⁸² <https://digital-decade-desi.digital-strategy.ec.europa.eu/datasets/desi/charts>

⁸³ https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sdg_16_40/default/table?lang=en

Transparency International, se ČR oproti roku 2012 zlepšila a zlepšila se i ve srovnání s předchozími dvěma roky. Vrací se tím však jen k hodnotám let 2015–2019 a pohybuje se stále pod průměrem EU.⁸⁴

SDG 17 Partnerství ke splnění cílů

ČR dlouhodobě podporuje reformy mezinárodních daňových standardů, zejména skrze působení v OECD. Zvyšování domácí kapacity pro výběr daní je relevantní i pro ČR, mimo jiné s ohledem na pokles příjmů ze strukturálních fondů EU. Příjmy sektoru vládních institucí stagnovaly v období 2018–2021 na 41 % HDP. Podíl výdajů sektoru vládních institucí ČR financovaných daňovými příjmy v roce 2021 meziročně opět mírně poklesl na 42,6 %. Dlouhodobě se nedaří naplnit závazek k 0,33 % oficiální rozvojové pomoci (*Official Development Assistance*, ODA) na hrubém národním důchodu (HND). V roce 2021 ČR již čtvrtým rokem v řadě poskytla pomoc ve výši 0,13 % HND, nejméně ze členských zemí OECD. Prostředky na ZRS se po letech stagnace (2009-2015) a dílčího navyšování (2016-2019) v posledních třech letech výrazně snižovaly, stejně jako prostředky na humanitární pomoc. V roce 2022 byly výdaje v absolutní hodnotě navýšeny v důsledku poskytování humanitární pomoci Ukrajině a alokování prostředků na pomoc uprchlíkům na území ČR. V oblasti rozvojové spolupráce proběhlo komplexní vyhodnocení bilaterálních programů ZRS ČR v 6 prioritních zemích (Moldavsko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Etiopie, Zambie, Kambodža) za programovací období 2018-2023. MZV v roce 2022 také v rámci rozvojové spolupráce nově spustilo program CYBERVAC, jehož cílem je posílení kybernetické bezpečnosti v nízko a středně příjmových zemích. ČR dále podniká kroky k podpoře investic do udržitelného rozvoje v rozvojových zemích prostřednictvím programu B2B a programu garancí *Záruka ZRS*, který byl v roce 2022 rozšířen na *Finanční nástroje v ZRS*. V rámci programu *Aid for Trade* připravilo MPO v roce 2023 jedenáct nových projektů, společně se čtyřmi prodlouženými z roku 2022. Pokrok nastal také v oblasti monitoringu a statistiky udržitelného rozvoje vznikem a udržováním [národní reportovací platformy](#), v níž jsou soustředěny indikátory SDGs i národního strategického rámce Česká republika 2030. Prostor pro zlepšení má ČR v oblasti koherence politik pro udržitelný rozvoj a sledování dopadů národních politik v zahraničí, kde se připravuje výzkumný projekt na nastavení systému soustavného vyhodnocování. NPO tento aspekt nepokrývá.

⁸⁴ <https://www.transparency.org/en/cpi/2022>